

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร
ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

อรรถพล มนตรี

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤษภาคม 2558

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร
ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2558

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร
ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

อรรถพล มนตรี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์คุณฉวี ฌ ลำปาง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ เฉลิมผล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ เฉลิมผล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุศรา ลิ่มนิรันดร์กุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุศรา ลิ่มนิรันดร์กุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คำยอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คำยอง)

22 พฤษภาคม 2558

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร. จุฑาทิพย์ เณติมผล อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ให้ความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ในการให้ความรู้ คำแนะนำในการค้นคว้า ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณาจารย์ผู้ร่วมสอน ที่ให้ความรู้และคำแนะนำในการเรียนและการดำเนินชีวิตเป็นอย่างดี ตลอดจนบุคลากร และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และประสานงานด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่และเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยาทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ ครอบครัว ที่คอยให้ความรัก ความห่วงใย กำลังใจ ความช่วยเหลือ และการสนับสนุน ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ มิตรภาพ และกำลังใจ ทำให้การศึกษารั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และหวังว่ารายงานการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อยสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้สนใจที่จะศึกษาต่อไป

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

อรรถพล มนต์รี

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอ
เชิงคำ จังหวัดพะเยา

ผู้เขียน นายอรรถพล มนต์รี

ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

คณะกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ เณลิมผล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุศรา ถิ่นนิรันดร์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คำยอง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกยางพารา ในอำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา

ประชากรที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรผู้ที่มีสมัครเข้าร่วม โครงการส่งเสริมอาชีพใหม่ เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS ปี 2556 อำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา โดยมีจำนวนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 264 ราย การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้วิธีการถดถอยพหุ ด้วยวิธีวิเคราะห์แบบปกติ

ผลการศึกษาพบว่ารายได้เฉลี่ย และหนี้สิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตามคือหนี้สิน และตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับตัวแปรตามคือ รายได้เฉลี่ย

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกยางพาราคือ ราคาขายพาราไม่แน่นอน ขาดความรู้และประสบการณ์ในการกรีดยาง การออกเยี่ยมของเจ้าหน้าที่มีข้อจำกัด ขาดเงินทุนในการปลูกยางพารา และการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการปลูกยางพารายังไม่เพียงพอทั่วถึง ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกรหรือจัดตั้งเป็นสหกรณ์ เพื่อหาปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูกจำหน่ายแก่สมาชิก เป็นสถานที่พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ รวมถึงเป็นแหล่งรวบรวมหาตลาดจำหน่ายผลผลิตให้แก่เกษตรกร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	Factors Affecting Farmers' Decision Making of Para Rubber Planting in Chiang Kham District, Phayao Province	
Author	Mr.Auttapon Montri	
Degree	Master of Science (Agricultural Extension)	
Advisory Committee	Lecturer Dr. Juthathip Chalermphol	Advisor
	Assistant Professor Dr. Budsara Limnirunkul	Co-advisor
	Associate Professor Dr. Soontorn Khamyong	Co-advisor

ABSTRACT

The purpose of this independent study was to determine factors affecting the farmers who make the decision to plant the para rubber, including the problems and recommendations of para rubber planting support in Chiang Kham District, Phayao Province

Respondents in this study were farmer who apply promoting a new career to support the economy GMS 2556 in Chiang Kham District, Phayao Province. Questionnaires were used to collect data from 264 farmers. Statistical used were percentage, mean, minimum, maximum and standard deviation. Whereas, the hypothesis test was performed by the Multiple Regression Analysis using entering method.

Research result found that net income and debts. The results showed that these independent variables were significantly correlate with decision making of para rubber farmers. The positive correlation between independent and dependent variables were debts. Whereas, the negative correlation between independent and dependent variables was net income.

Problems and obstacles of farmers were uncertainly of price, knowledge and experience of rubber tapping, caring not cover of agriculture officers, shortage of investment and lack of information regarding rubber tree cultivation. The recommendations of this study were to setting up farmers group or the cooperative group in order to get cheaper sources of production materials, to share experiences and to find proper market channels for the farmers.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎี	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
สถานที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล	58
ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร	59
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคนิค	72
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา	78
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกร	82
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย	86
อภิปรายผลการวิจัย	90
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	92
เอกสารอ้างอิง	95
ภาคผนวก	98
แบบสอบถาม เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา	100
ประวัติผู้เขียน	107

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของประเทศต่างๆ ปี 2553-2555	1
ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกยางของประเทศไทย	2
ตารางที่ 3 จำนวนจุดความร้อน (Hotspots) ของจังหวัดพะเยา ปี 2553	15
ตารางที่ 4 ข้อมูลงบประมาณการส่งเสริมการปลูกยางพาราในจังหวัดพะเยา	17
ตารางที่ 5 ข้อมูลผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราปี พ.ศ. 2552-2553	18
ตารางที่ 6 ข้อมูลเปรียบเทียบรายได้การปลูกยางพารากับพืชชนิดอื่นๆ	19
ตารางที่ 7 เป้าหมายเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเดิมต้องการเข้ารับการฝึกอบรมแต่ละกิจกรรม	21
ตารางที่ 8 จำนวนเกษตรกรรายใหม่ที่มีความประสงค์ปลูกยางพาราตามโครงการฯ	21
ตารางที่ 9 ระยะเวลาการปลูกยางพาราที่เหมาะสม	23
ตารางที่ 10 สารเคมีกำจัดวัชพืชในสวนยาง	36
ตารางที่ 11 จำนวนเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการจำแนกเป็นร้อยละ	55
ตารางที่ 12 จำนวนตัวอย่างของแต่ละตำบล	56
ตารางที่ 13 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเพศ	59
ตารางที่ 14 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามอายุ	60
ตารางที่ 15 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามสถานภาพการสมรส	61
ตารางที่ 16 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา	62
ตารางที่ 17 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามพันธุ์ยางที่ปลูก	63
ตารางที่ 18 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี	63
ตารางที่ 19 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามหนี้สิน	64
ตารางที่ 20 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกแหล่งเงินทุน	65
ตารางที่ 21 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามขนาดสวนยางพารา	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 22 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	67
ตารางที่ 23 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามแรงงานในครัวเรือน	68
ตารางที่ 24 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามอาชีพเดิมก่อนจะปลูกยางพารา	69
ตารางที่ 25 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์ในการปลูกยางพารา	70
ตารางที่ 26 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การปลูกยางพารา	71
ตารางที่ 27 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านกายภาพ	72
ตารางที่ 28 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	73
ตารางที่ 29 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านสังคม	74
ตารางที่ 30 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านเทคนิค	76
ตารางที่ 31 สรุปค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคนิค	77
ตารางที่ 32 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดกับการตัดสินใจ ปลูกยางพาราของเกษตรกร	80
ตารางที่ 33 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร	82
ตารางที่ 34 จำนวน และร้อยละของเกษตรกรที่ปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัญหา และอุปสรรคในการปลูกยางพารา	83

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ภาพที่ 2 แผนที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา	99

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ยางพาราเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจของไทย และต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นเกษตรกรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยางในประเทศ การผลิตยางธรรมชาติของไทยในปี 2555 มีปริมาณทั้งสิ้น 3,776,957 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 จำนวน 207,924 ตัน หรือร้อยละ 8.73 และรายได้ของการส่งออกวัตถุดิบพร้อมทำผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์ยางสำเร็จรูป ไม้ยางพารา และผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพาราในปี 2555 มีมูลค่ารวมถึง 647,906 ล้านบาท (ยางพารา, 2556) ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก 5 อันดับแรก ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย อินเดีย มาเลเซีย และเวียดนาม (ตารางที่ 1) ในจำนวนนี้ปริมาณการผลิตยางของ 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย มีสัดส่วนถึงร้อยละ 66 ของการผลิตยางทั้งหมดของโลก

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของประเทศต่างๆ ปี 2553-2555 (หน่วย : พันตัน)

ประเทศ	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	% เพิ่ม/ลด	
				ปี 2554	ปี 2555
ไทย	3,252	3,569	3,778	9.75	5.86
อินโดนีเซีย	2,736	2,886	2,746	5.48	-4.85
อินเดีย	851	885	928	4.00	4.86
มาเลเซีย	939	1,024	910	9.05	-11.13
เวียดนาม	755	776	873	2.78	12.50

ที่มา : สถิติยางประเทศไทย สถาบันวิจัยยาง, 2555

ในอดีตที่ผ่านมาการทำสวนยางถือเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ แต่ในปัจจุบันรัฐบาลได้กำหนดนโยบายใหม่อย่างเป็นทางการในวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 ใน โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 ได้รับอนุญาตให้ปลูกยางพารา 1,000,000 ไร่ เพื่อทดแทนพื้นที่ปลูกยางพาราเก่าในภาคใต้ที่เปลี่ยนแปลง

เป็นส่วนปาล์มน้ำมัน เพื่อรองรับการใช้ยางพาราที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต โดยกำหนดให้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราในแหล่งปลูกใหม่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียง และส่งเสริมให้มีการปลูกยางพาราพันธุ์ดีชั้นหนึ่งทั้งหมด เนื่องจากให้ผลผลิตต่อไร่สูงมากกว่ายาง พันธุ์เดิมที่ปลูกทางภาคใต้และภาคตะวันออก (สำนักงานจังหวัดพะเยา, 2546) ทำให้ในปีพ.ศ. 2554 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 18,461,231 ไร่ กระจายอยู่ตามทุกภูมิภาคของประเทศ

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกยางของประเทศไทย

ภาค	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
ภาคเหนือ	693,812	853,852	867,402
รวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,984,097	3,362,791	3,477,303
ภาคกลาง ภาคตะวันออก	2,063,418	2,174,993	2,209,644
ภาคใต้	11,512,990	11,928,375	11,906,882
รวมทั้งประเทศ	17,254,317	18,320,011	18,461,231

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, 2556

จะเห็นได้ว่าพื้นที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ เพราะว่าเป็นพื้นที่ปลูกยางดั้งเดิมของประเทศ ในขณะที่ภาคเหนือมีพื้นที่ปลูกยางพาราที่น้อยที่สุด เนื่องจากเพิ่งได้รับการกำหนดให้เป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่ แต่กำลังได้รับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลและเอกชนอย่างต่อเนื่อง ในการเพิ่มพื้นที่ปลูกให้มากขึ้น สำหรับภาคเหนือมีการปลูกมากที่จังหวัด เชียงราย พิชณุโลก และพะเยา โดยจังหวัดพะเยาเป็นจังหวัดแรกที่มีการปลูกยางพาราขึ้นในปี พ.ศ.2534 ที่อำเภอเมืองพะเยา และอำเภอภูซาง ปัจจุบันการส่งเสริมการปลูกยางพาราในจังหวัดพะเยาตามนโยบายขยายพื้นที่ปลูกของรัฐบาลไม่ได้เล็งเห็นความสำคัญเฉพาะการผลิตยางพาราเพื่อให้มีปริมาณเพียงพอ ต่อการใช้ของประชากรโลกในอนาคตเท่านั้น แต่ยังได้เห็นความสำคัญต่อการแก้ปัญหาทางสังคมและป่าไม้ด้วย ซึ่งได้แก่ ปัญหาทางด้านอาชญากรรม ยาเสพติด และการทำลายป่าไม้ โดยถือเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัด และสมควรได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การปลูกยางพาราทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นลดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง และช่วยฟื้นฟูสภาพป่าไม้ที่เสื่อมโทรมให้กลับมามีอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้จังหวัดพะเยายังมีความได้เปรียบด้านการขนส่งผลผลิตของยางพาราไปยังประเทศจีนในอนาคตมากกว่าจังหวัดที่ปลูกยางพาราในภาคอื่นๆ โดยการขนส่งไปยังท่าเรือเชียงแสน และถนนที่กำลังจะสร้างขึ้นใหม่ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย นอกจากนี้จังหวัดพะเยายังเป็นที่ตั้ง

โรงงานแปรรูปยางแผ่นที่สามารถเพิ่มมูลค่าเป็นยางแผ่นรมควัน หากมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้น ก็สามารถนำผลผลิตน้ำยางสดป้อนเข้าสู่โรงงานแปรรูปยางแผ่นและยางแผ่นรมควัน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เกิดการสร้างงานในชุมชนความสำคัญของยางพาราในจังหวัดพะเยา ทำให้ได้รับเลือกเป็นจังหวัดนำร่องในการส่งเสริมการปลูกยางพาราของภาคเหนือในปัจจุบัน

การปลูกยางพาราในจังหวัดพะเยามีเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งเป็นผลมาจากการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร โดยมีหน่วยงานของภาครัฐบาลและเอกชนเข้ามาทำหน้าที่ในการส่งเสริม แต่การส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรจำแนกตามระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี จำนวนแรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา และขนาดสวนยางพารา เพื่อใช้วางแผนและแก้ไขให้เหมาะสมต่อการส่งเสริมการปลูกยางพาราของรัฐบาลในอนาคต ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการปลูกยางพาราตามนโยบายของรัฐบาล จะประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายจำเป็นต้องมีการศึกษา และทำความเข้าใจในเรื่องของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ซึ่งมีความสำคัญและเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการปลูกและการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร ในการปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

สมมติฐาน

ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางด้านเทคนิค มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา
2. สามารถเป็นแนวทางในการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภออื่นๆ ของจังหวัดพะเยา ให้มีการขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราอย่างเหมาะสม และตอบสนองนโยบายการปลูกยางพาราของรัฐบาลต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา” ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา เป็นหลัก โดย

1. ศึกษากรณี อำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยาเท่านั้น
2. ศึกษาเฉพาะเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพใหม่เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS ปี 2556 (ส่งเสริมการปลูกยางพารา) ของสำนักงานเกษตรอำเภอเชิงคำ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพใหม่เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS (ส่งเสริมการปลูกยางพารา) ที่ขึ้นทะเบียนขอรับต้นกล้ายางพาราจาก สำนักงานเกษตรอำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยาทั้งหมดจำนวน 774 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 18 เดือนมีนาคม พ.ศ.2556)

กลุ่มตัวอย่าง

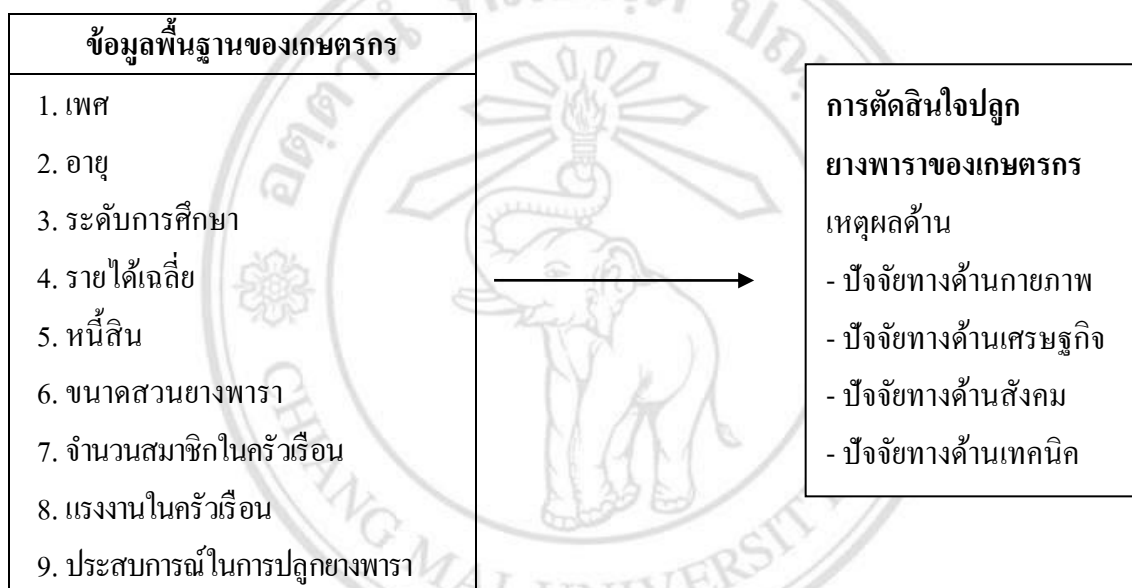
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 264 คน

ตัวแปรที่นำมาศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพการสมรส
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ได้แก่

- 2.1 ปัจจัยทางด้านกายภาพ คือ กล้ายางพารา ความเหมาะสมของพื้นที่ และการคมนาคม
- 2.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ คือ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดสวนยางพารา รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ราคายางพารา พืชที่เคยปลูกเดิม และแหล่งเงินทุน
- 2.3 ปัจจัยทางด้านสังคม คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และการรวมกลุ่มของเกษตรกร
- 2.4 ปัจจัยทางด้านเทคนิค คือ ประสบการณ์การปลูกยางพารา นโยบายการส่งเสริมการปลูกยางพาราของรัฐบาล และเทคโนโลยีและเครื่องทุ่นแรง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้เป็นเจ้าของสวนยางพาราในพื้นที่จังหวัดพะเยา ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพใหม่เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS ปี 2556 (ส่งเสริมการปลูกยางพารา) ของสำนักงานเกษตรอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี หมายถึง รายได้ในระยะเวลา 1 ปี ตลอดปี พ.ศ.2556 ของสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรทุกคนรวมกันและเฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา หมายถึง ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับยางพารา การเพาะปลูก เก็บเกี่ยว จำหน่าย ดูแล การศึกษาดูงานของเกษตรกรเจ้าของสวนยางพารา

ขนาดสวนยางพารา หมายถึง จำนวนพื้นที่ไร่ที่เกษตรกรใช้ในการปลูกยางพารา สวนยางพาราขนาดใหญ่ หมายถึง มีพื้นที่ปลูกยางพารามากกว่า 30 ไร่ สวนยางพาราขนาดกลาง หมายถึง มีพื้นที่ปลูกยางพารา 16-30 ไร่ สวนยางพาราขนาดเล็ก หมายถึง มีพื้นที่ปลูกยางพารา 2-15 ไร่

การรวมกลุ่มของเกษตรกร หมายถึง คณะบุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งรวมกันดำเนินกิจกรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งในขั้นนี้ได้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลนำมาใช้สำหรับตกลงใจที่จะกระทำใดๆ หรือปฏิบัติการใดๆ โดยผลของการกระทำหรือปฏิบัตินั้นต้องสอดคล้องหรือตอบสนองต่อความต้องการของตนหรือสามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่ตนกำลังประสบอยู่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของการตัดสินใจ

จิระจิตต์ (อ้างถึงในสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลายทางเลือกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งเมื่อมีการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งแล้วก็ถือได้ว่าการตัดสินใจขึ้นแล้ว

วุฒิชัย (2523) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นเรื่องของการจัดการที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และในการจัดการนั้น การตัดสินใจเป็นหัวใจในการปฏิบัติงานทุกๆ เรื่อง ทุกๆ กรณี เพื่อดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์ อาจมีเครื่องมือมาช่วยในการพิจารณา มีเหตุผลส่วนตัว อารมณ์ ความรักใคร่ชอบพอ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ

วีรพล (2523) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นการประกอบไปด้วยขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดทางเลือก ข้อจำกัด การวิเคราะห์ การตัดสินใจโดยยึดวัตถุประสงค์

ศรีสุรางค์และคณะ (2542 : 183-198) กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจว่า ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาในชีวิตประจำวัน ปัญหาในวงการค้าหรือปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ถ้าเกิดทางเลือกมากกว่า 1 ทาง และผู้ทำการตัดสินใจจะต้องเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุดนั้น บางปัญหาผู้ทำการตัดสินใจจะตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่แน่นอน ทำให้การตัดสินใจดังกล่าวทำได้ไม่ยากแต่บางปัญหาผู้ทำการตัดสินใจอาจจะต้องทำการตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอน หรือภายใต้ความเสี่ยง ทำให้การตัดสินใจดังกล่าวเป็นไปได้ไม่ถนัด ทำให้ผู้ทำการตัดสินใจอาจต้องทำการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลเท่าที่มีอยู่ ต้องใช้ข้อมูลในอดีต หรืออาจต้องหาข้อมูลหลายๆทางมา

ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงประเภทของการตัดสินใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. การทำการตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่แน่นอน (Decision Making Under Certainly) เป็น การทำการตัดสินใจที่ผู้ทำการตัดสินใจทราบแน่นอนว่าสภาวะการณ์ใดๆ จะเกิดขึ้น และทำการ ตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์นั้น

2. การทำการตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอน (Decision Making Uncertainty) เป็นการ ทำการตัดสินใจที่ผู้ทำการตัดสินใจทราบแต่เพียงว่ามีสภาวะการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำลังตัดสินใจ ที่อาจเกิดขึ้นได้บ้าง โดยไม่ทราบโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นของแต่ละสภาวะการณ์ แต่พอ กำหนดความน่าจะเป็นของแต่ละสภาวะการณ์ได้ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่มีอยู่หรือจากตัวอย่างในอดีต ที่ผ่านมา

ยูดา (2540: 125-127) กล่าวว่า การตัดสินใจกับการแก้ปัญหาว่าเป็นของคู่กัน เมื่อใดที่มีปัญหา การตัดสินใจก็จะตามมาทันที ซึ่งผลการตัดสินใจนี้คือสิ่งหนึ่งที่บอกว่าการแก้ปัญหานั้นจะสำเร็จหรือ ล้มเหลว นอกจากนี้ยังกล่าวถึงองค์ประกอบ 3 ประการของการตัดสินใจที่ดีนั้นประกอบด้วย

- 1) คุณภาพ (Quality) คือ การตัดสินใจที่ต้องทำให้เราได้ใช้โอกาส ให้เกิดประโยชน์ที่สุด ดังนั้นจึงต้องใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่มีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2) ความเร็ว (Speed) ต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็วให้ทันกับสถานการณ์ หากชักช้าไม่ยอม ตัดสินใจก็จะต้องเลือกทางเลือกต่างที่ด้อยประสิทธิภาพลงตามเวลาที่ผ่านมา
- 3) พันธะหน้าที่ (Mission) ต้องรับผิดชอบในพันธะหน้าที่และต้องพยายามให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานยอมรับในพันธะหน้าที่ของพวกเขาด้วย

จากความหมายของการตัดสินใจดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการตัดสินใจหมายถึง กระบวนการ ที่บุคคลนำมาใช้สำหรับตกลงใจที่จะกระทำใดๆ หรือปฏิบัติการใดๆ โดยผลของการกระทำหรือ ปฏิบัตินั้นต้องสอดคล้องหรือตอบสนองต่อความต้องการของตนหรือสามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่ตน กำลังประสบอยู่

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

2.2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

เสาวภา (2525) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจตามความคิดเห็นของ William W.Reeder ว่า โดยทั่วไป รูปแบบทางจิตวิทยาสังคม (Social psychology) ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและการกระทำ

พฤติกรรมของมนุษย์นั้น สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยบุคคลจะแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเหล่านั้นเข้าสู่ตัวคนๆ นั้น ซึ่งการแปลงปัจจัยภายนอกมาสู่ตัวบุคคลนี้จะอยู่ในรูปของความเชื่อ (beliefs) และความไม่เชื่อ (disbeliefs) ซึ่งความเชื่อและความไม่เชื่อเป็นเหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรม ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจไม่ได้เกิดจากปัจจัยภายนอกโดยตรง การตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคล จะประกอบด้วยความเชื่อและความไม่เชื่อหลายๆ อย่างรวมกัน และการกระทำทางสังคม (social action) ประกอบด้วยกลุ่มของปัจจัยหลายประการ บุคคลอาจตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างเดียวกัน แต่ปัจจัยหรือเหตุผลการตัดสินใจจะแตกต่างกัน เหตุผลดังกล่าวประกอบด้วย

1) ปัจจัยดึงดูด (Pull factors) ประกอบด้วย

1.1) เป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย (Goals) คือ กิจกรรม วัตถุ คุณลักษณะ ความเชื่อ ความรู้ กิจธุระ หรือสภาพความเป็นอยู่ที่บุคคลต้องการความมุ่งหมายที่จะให้บรรลุผล ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ผู้กระทำจะมีการกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ไว้ล่วงหน้า และผู้กระทำพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น

1.2) ความเชื่อ (Belief orientation) คือ การรับรู้หรือความเข้าใจของแต่ละคน หรือของกลุ่มต่อสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นผลมาจากการที่บุคคลได้รับรู้ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดหรือความรู้ตัวเอง ซึ่งความเชื่อจะมีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลและพฤติกรรมทางสังคม บุคคลจะเลือกรูปแบบของพฤติกรรมบนพื้นฐานของความเชื่อที่ตนยึดมั่นอยู่ในการกระทำทางสังคมใดๆ ต้องอาศัยความเชื่ออยู่ด้วยเสมอแต่อย่างไรก็ตาม ความเชื่อนี้จะส่งผลให้บุคคลกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นก็เป็นที่

1.3) ค่านิยม (Value) เป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง เป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะค่อนข้างถาวรบ้าง ผู้กระทำเชื่อว่าวิธีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบที่จะยึดถือปฏิบัติค่านิยมของมนุษย์หรือของผู้กระทำทางสังคม จะแสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของผู้กระทำทุกรูปแบบ ดังนั้นค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคล โดยบุคคลพยายามที่จะกระทำให้สอดคล้องกับค่านิยมที่ตนเองยึดถืออยู่

1.4) นิสัยและขนบธรรมเนียม (Habit and customs) คือ แบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วและสืบต่อกันมาด้วยประเพณี ซึ่งถ้ามีการละเมิดก็จะถูกบังคับด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบด้วย เช่น ไม่มีการอนุญาติ ไม่มีการร่วมมือหรืออาจลงโทษอย่างเด็ดขาดตามระเบียบกฎหมาย ดังนั้นในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์หรือของผู้กระทำทางสังคมส่วนหนึ่ง เนื่องมาจากแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว

2) ปัจจัยผลักดัน (Push factors) ประกอบด้วย

2.1) ความคาดหวัง (Expectation) เป็นการรับรู้ของผู้กระทำทางสังคมว่าบุคคลอื่นกลุ่ม หรือสังคมโดยทั่วไปต้องการให้เชื่อหรือรู้สึกหรือประพฤติอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์นั้น หรือกล่าวได้ว่าความคาดหวัง ทำที่ของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง ซึ่งคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นถือปฏิบัติและกระทำในสิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความคาดหวังและทำที่ของบุคคลอื่นด้วย

2.2) ข้อผูกพัน (Commitment) เป็นสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าตนเองผูกพันที่จะต้องทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือประเด็นปัญหาที่ตนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ผู้กระทำจะทำตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น ดังนั้นข้อผูกพันจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคลเนื่องจากบุคคลนั้นๆ จะรู้สึกว่าตนเองมีข้อผูกพันที่จะต้องกระทำ

2.3) การบังคับ (Forces) เป็นความเชื่อที่อยู่ในใจของผู้กระทำว่าตนเองต้องตัดสินใจหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยที่ตนเองรู้สึกว่าไม่มีทางเลือกอื่นๆ อีก นอกจากจะต้องประพฤติตามในสถานการณ์ที่ผู้กระทำสิ่งต่างๆ แต่ยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำดีหรือไม่นั้น การบังคับจะเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจปฏิบัติได้เร็วขึ้น ดังนั้นการบังคับจึงมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เนื่องจากบุคคลมักมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติเมื่อถูกบังคับให้ทำ

3) ปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (Able factors) ประกอบด้วย

3.1) โอกาส (Opportunity) คือ ความเชื่อของผู้กระทำที่มีต่อสถานการณ์หรือทางเลือกที่มีอยู่ ซึ่งเมื่อผู้กระทำพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายใต้สถานการณ์นั้นมีช่องทางจังหวะเวลาที่เหมาะสม และเปิดโอกาสให้เลือกกระทำได้ ดังนั้นการที่บุคคลจะตัดสินใจและประพฤติปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดลงไป จึงขึ้นอยู่กับโอกาสที่มีในสถานการณ์นั้น

3.2) ความสามารถ (Ability) คือ การรับรู้ของผู้กระทำเกี่ยวกับกำลังหรือพลังของตนเองในการที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดจนบรรลุผลสำเร็จภายใต้สถานการณ์นั้นๆ ผู้กระทำจะตระหนักถึงความสามารถของตนเองก่อนที่จะมีการตัดสินใจและกระทำทางสังคม เพราะรู้ว่าถ้าตัดสินใจกระทำไปแล้วจะมีความสามารถกระทำได้นั่นเอง ดังนั้น โดยทั่วไปแล้วบุคคลจะกระทำพฤติกรรมใดๆ จะพิจารณาขีดความสามารถของตนเองเสียก่อน

3.3) การสนับสนุน (Support) คือ การช่วยเหลือซึ่งผู้กระทำเชื่อว่ากำลังได้รับหรือจะได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ ซึ่งผู้กระทำจะเป็นผู้เลือก ดังนั้นบุคคลมักจะมีแนวโน้มเพียงที่จะตัดสินใจและกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเมื่อรู้ว่าจะได้รับ การสนับสนุนจากผู้อื่น

จากปัจจัยหรือเหตุการณ์ตัดสินใจหลักทั้ง 3 ปัจจัย ที่กล่าวมาข้างต้น Reeder (อ้างถึงใน เสาวภาธรรมบุตร, 2525) ได้อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคล ดังนี้

1. ในสถานการณ์การกระทำทางสังคมจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลหลายคน ซึ่งแต่ละคนจะมีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
2. บุคคลหรือองค์การจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่มเหตุผล ซึ่งผู้ตัดสินใจคิดว่าสอดคล้องหรือตรงกับความต้องการของเขาในสถานการณ์นั้นๆ
3. ปัจจัยหรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้นอาจมีเพียง 5-6 ประการ หรืออาจมีน้อยกว่าหรือมากกว่านี้ จากจำนวนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทั้ง 10 ประการที่กล่าวมาแล้ว
4. เหตุผลบางประการจะสนับสนุนการตัดสินใจและเหตุผลบางประการจะต่อต้านการตัดสินใจ
5. บุคคลผู้ตัดสินใจจะตระหนักหรือให้น้ำหนักแก่ปัจจัยเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในหน้าที่แตกต่างกัน

6. ในการตัดสินใจเรื่องหนึ่งเรื่องใด เหตุผลที่มีต่อการตัดสินใจนั้นไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นพร้อมกัน
7. กลุ่มของปัจจัยหรือเหตุผลที่มีต่อการตัดสินใจกระทำทางสังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงได้
8. ในบางสถานการณ์อาจมีทางเลือกสองหรือสามทาง เพื่อตอบสนองต่อการเลือกปฏิบัติในสถานการณ์นั้นๆ
9. บุคคลแต่ละคนอาจจะตัดสินใจเลือกทางเลือกที่แตกต่างกัน
10. เหตุผลที่ตัดสินใจสามารถมองเห็นได้จากทางเลือกที่ได้เลือกแล้ว

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกร

Shaner, Phillipp and Schmeh (อ้างถึงใน สุชิน นิยมไทย, 2536) ได้กล่าวไว้ว่า ในระบบนิเวศวิทยานั้นครัวเรือนของเกษตรกรเป็นส่วนหนึ่งของระบบซึ่งแวดล้อมไปด้วยสภาพทางเศรษฐกิจสังคม ตลอดจนนิเวศวิทยาอื่นๆ ล้วนเป็นปัจจัยซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจ และการยอมรับเทคโนโลยีของตัวเกษตรกร ปัจจัยดังกล่าวนั้นแบ่งได้ 4 ประการ ได้แก่

- 1) ปัจจัยทางด้านกายภาพ (Physical factors) หรือปัจจัยทางนิเวศวิทยา เช่น ลักษณะหรือชนิดของดิน ภูมิประเทศ แหล่งน้ำ ภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝนและการกระจายของฝน การคมนาคม
- 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรที่เกษตรกรมีอยู่เป็นจำนวนที่ดิน เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยการผลิต ตลอดจนโอกาสที่จะได้ทรัพยากรเหล่านั้น และได้รับบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Economic infrastructure) ได้แก่ สินเชื่อตลาดผลผลิตของเกษตรกร
- 3) ปัจจัยทางสังคม (Social factors) ได้แก่ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ เชื้อชาติ ศาสนา และกลุ่มสังคมต่างๆ ที่มีต่อบุคลิกภาพประจำตัวของเกษตรกร
- 4) ปัจจัยทางด้านเทคนิค (Technical factors) ได้แก่ โอกาสการรับข่าวสารด้านเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร และติดต่อสื่อสารด้านอื่นๆ ด้วย

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการผลิตของเกษตรกร

อับราฮัม มาสโลว์ อ้างโดย มุกดา (2540) ได้กล่าวถึงทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจของมนุษย์ไว้ว่า แรงจูงใจของมนุษย์เราพัฒนาไปตามลำดับขั้น ความต้องการเบื้องต้น (Basic needs) จะต้องได้รับการ

ตอบสนองเสียก่อน จึงเกิดความต้องการอื่นๆ ที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป มาสโลว์แบ่งแรงจูงใจของมนุษย์ เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.3.1 ความต้องการที่ขาดแคลนและแรงจูงใจที่มุ่งสนองความต้องการเบื้องต้นที่บกพร่องอยู่ ประกอบด้วยความต้องการ ดังต่อไปนี้

- 1) ความต้องการทางสรีระวิทยา (Physiological needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เช่น ต้องการอาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และความต้องการทางเพศ
- 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) เมื่อความต้องการทางสรีระวิทยาได้รับการตอบสนองแล้วก็มีความต้องการขั้นที่สองต่อไปคือ อยากมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง รวมไปถึงความมั่นคงทางด้านจิตใจ (Psychological safety) ด้วย
- 3) ความต้องการความรักและความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Love and belonging needs) เป็นลักษณะของความต้องการอยากมีเพื่อน มีคนรักใคร่ชอบพอ ต้องการเป็นผู้ให้ความรักและได้รับความรัก
- 4) ความต้องการมีเกียรติ และศักดิ์ศรี (The esteem needs) เป็นความต้องการของมนุษย์เกือบทุกคนในสังคม

2.3.2 ความต้องการและแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ระดับสูง

- 1) ความต้องการพัฒนาตัวเองไปสู่ระดับที่สมบูรณ์ที่สุด คือ ความต้องการรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริง และพัฒนาศักยภาพของตนเอง (Self-actualization) เน้นถึงความต้องการเป็นตัวเอง ประสบความสำเร็จด้วยตัวเอง ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เต็มที่ แต่ขณะเดียวกันก็จะสนใจปัญหาของส่วนรวมด้วย
- 2) ความต้องการมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งใหม่ๆ (Cognitive needs) ความต้องการนี้เป็นความต้องการพัฒนาตัวเอง อันดับที่สอง (The second of growth needs) เริ่มแสดงออกเมื่อมีอายุและเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น
- 3) ความต้องการทางด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic needs) ความต้องการขั้นนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าความต้องการขั้นต้นๆ ไม่ได้รับการตอบสนอง ดังนั้น ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะกับบุคคลบางคนเท่านั้น

นอกจากนี้มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า แรงจูงใจขั้นที่มุ่งสนองความต้องการการบพร่องเบื้องต้น นั้น เป็นแรงจูงใจทางด้านลบ ทำให้บุคคลต้องต่อสู้ดิ้นรน เต็มไปด้วยความเครียด แต่แรงจูงใจระดับสูงเป็นแรงจูงใจทางบวก ที่สามารถไปถึงได้โดยไม่ต้องมีการลดแรงขับเหมือนแรงจูงใจเบื้องต้น

วิจิตร (2527) กล่าวถึง สิ่งจูงใจในการผลิตของเกษตรกร ดังนี้ การปรับปรุงการบริหาร การปฏิบัติในฟาร์ม การนำผลผลิตจากฟาร์มไปสู่ตลาด ความอุดมสมบูรณ์ของใช้อุปกรณ์ในฟาร์มย่อมสนับสนุนให้เกษตรกรมีโอกาสที่จะผลิตมากขึ้น ปัญหาอยู่ที่ว่าเขาจะนำสิ่งดังกล่าวมาใช้หรือไม่ สิ่งแรกที่เกษตรกรต้องการ คือ ครอบครัวมีอาหารพอกิน เพื่อขายนำเงินไปซื้อสิ่งอื่น ชำระค่าเช่าที่ดิน ภาษี ชำระหนี้สิน การศึกษาของบุตร เสื้อผ้าเครื่องใช้ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ที่ดีกว่าเดิม เพื่อบรรลुวัตถุประสงค์ดังกล่าว เกษตรกรต้องประกอบธุรกิจฟาร์มซึ่งเป็นความเกี่ยวข้องระหว่างราคากับรายได้ที่จะมีกำไร การได้รับส่วนแบ่งในผลผลิตที่ได้ สินค้าและบริการต่างๆ ที่เกษตรกรจะหามาใช้สำหรับตัวเขาและครอบครัว เมื่อรวมกันทั้งหมดนี้ก็จะเป็แรงจูงใจแก่เกษตรกร

ความสัมพันธ์ที่ได้สัดส่วนระหว่างผลผลิตและราคาปัจจัยที่ใช้ในฟาร์ม เป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรเพิ่มการผลิตขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวต่อไปนี้

- 1) เกษตรกรจะเพิ่มผลผลิตถ้าราคาในตลาดสูงเป็นเครื่องล่อใจ ถ้าราคาต่ำก็จะไม่ผลิต
- 2) ถ้าราคาขึ้นๆ ลงๆ มีการเสี่ยง เกษตรกรมักจะ ไม่เสี่ยงผลิต
- 3) เกษตรกรจะเพิ่มเทคนิคและลงทุนเพิ่ม เมื่อปัจจัยนั้นหาได้ในท้องถิ่น ปัจจัยนั้นใช้แล้วได้ผล ราคายั่งยืนไม่แพงมาก ทำแล้วมีกำไรเพิ่มขึ้น คู่กับที่ลงทุนไปหรือมีการปรับปรุงการตลาด

2.4 โครงการส่งเสริมอาชีพใหม่เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS

2.4.1 ความเป็นมาของโครงการ

ประเทศไทยปัจจุบันอยู่ในสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แนวคิดในการบริหารประเทศ จึงไม่สามารถใช้กรอบแนวคิดแบบเดิมที่เคยเป็นมาในอดีตได้ กรอบแนวคิดใหม่ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้เพิ่มเติมร่วมกับต้นทุนดั้งเดิมของประเทศที่มีอยู่ เพื่อร่วมมือกันสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับประเทศให้ดียิ่งขึ้น สถานการณ์และสภาวะแวดล้อมของเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ได้ส่งผลให้ประเทศไทยอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้างที่สำคัญ 3 ประการ ประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนผ่านของเศรษฐกิจ 2) การเปลี่ยนผ่านทางด้านการเมือง 3) การเปลี่ยนผ่านของโครงสร้างประชากรและสังคมไทย

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินไว้ โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก และระยะการบริหารราชการ 4 ปีของรัฐบาล เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก คือยกระดับราคาสินค้าเกษตรและให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุน ซึ่งค้ำประกันถึงกลไกราคาตลาดโลก โดยใช้วิธีบริหารจัดการทางการตลาดและกลไกตลาดซื้อขายล่วงหน้า การจัดทำระบบทะเบียนครัวเรือนเกษตรกรให้สมบูรณ์ และการออกบัตรสำหรับเครดิตเกษตรกร ซึ่งระบบสหกรณ์จะสามารถรองรับนโยบายดังกล่าวได้ประกอบกับนโยบายด้านเศรษฐกิจในการขยายบทบาทให้ธุรกิจเกษตรและอาหาร ซึ่งเป็นแหล่งรายได้และการจ้างงานในประเทศให้ก้าวข้ามไปสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอาหารคุณภาพสูงการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางตลาดซื้อขายล่วงหน้าสินค้าเกษตร และนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร เร่งรัดพัฒนาธุรกิจการเกษตร โดยการพัฒนาสถาบันเกษตรกรในด้านธุรกิจ สนับสนุนการส่งเสริมการเกษตร พัฒนารูปแบบการจัดการผลิต การบรรจุวางพารา ตลอดทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าเพิ่ม เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลกซึ่งระบบสหกรณ์ จะสามารถขับเคลื่อนให้นโยบายดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จ

นโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 คือนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเกษตร โดยเร่งรัดการพัฒนาการเกษตรอุตสาหกรรม เช่น ยางพารา และกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนเพื่อเป็นแหล่งเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในอนุภูมิภาคุ่มน้ำโขงตอนบน และเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าวหอมมะลิ ยางพารา และปัจจุบันนี้จังหวัดพะเยาประสบปัญหาเรื่องหมอกควันอย่างรุนแรงและต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2550 จากข้อมูลในตารางที่ 3 พบว่าจังหวัดพะเยามีจุดความร้อนเกิน 100 จุด ได้แก่ อำเภอปงมีจุดความร้อนจำนวน 231 จุด เมื่อแบ่งตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าร้อยละ 52.7 อยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ร้อยละ 10.1 อยู่นอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และร้อยละ 37.2 อยู่ในพื้นที่การเกษตร จากการประเมินสถานการณ์การเผาในพื้นที่การเกษตร ส่วนมากเกษตรกรจะเผาเศษวัสดุทางการเกษตรได้แก่ ซังข้าวโพด ตอซัง ฟางข้าว นอกจากนี้ยังมีการเผาพื้นที่ไร่เพื่อเตรียมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และพืชไร่อื่น ๆ

ตารางที่ 3 จำนวนจุดความร้อน (Hotspots) ของจังหวัดพะเยา ปี 2553

อำเภอ	จำนวนจุดความร้อน (จุด)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
เมืองพะเยา	31	22,155
แม่ใจ	4	798
ดอกคำใต้	28	60,738

ตารางที่ 3 จำนวนจุดความร้อน (Hotspots) ของจังหวัดพะเยา ปี 2553 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนจุดความร้อน (จุด)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
จุน	14	16,390
เชียงคำ	73	56,422
ปง	231	108,329
เชียงม่วน	44	39,336
กุซาง	14	13,073
ภูกามยาว	6	6,073
รวม	445	323,314

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, 2553

จากสภาพปัญหาหมอกควันในช่วงที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่จังหวัดพะเยาก่อให้เกิดโรคต่างๆ เช่น หอบหืด ภูมิแพ้ทางอากาศ และโรคทางเดินหายใจ

จังหวัดพะเยามีนโยบายลดพื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นขบวนการ พื้นที่เป้าหมาย 49,625.50 ไร่ (ยอดเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 82,758.50 ไร่ สนับสนุนไปแล้ว 42,905 ไร่) ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหามอกควันและเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำให้เกิดความชุ่มชื้น สร้างความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากคั้นขางพาราสามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกได้ไม่น้อยกว่า 1.72 เมตริกตัน/ไร่/ปี นอกจากนี้ขางพารายังสร้างมวลชีวภาพโดยเศษซากใบขางพาราสามารถย่อยสลายเป็นอินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน

จังหวัดพะเยาได้เริ่มส่งเสริมการปลูกขางพาราตั้งแต่ปี 2547 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรทดแทนพืชที่มีปัญหาด้านการตลาด เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง ถั่วเขียว เนื่องจากจังหวัดพะเยามีสภาพภูมิอากาศเย็นชื้นเหมาะสำหรับการปลูกขางพารา และสามารถกรีดยางได้ประมาณ 9 เดือนในรอบ 1 ปี สามารถพัฒนาให้เป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัดพะเยาได้ ปัจจุบันจังหวัดพะเยามีพื้นที่ปลูกขางพาราประมาณ 139,050 ไร่ มีพื้นที่เปิดกรีดแล้วประมาณ 13,417 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 260 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2552)

จากสถานการณ์การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปี 2551-2553 เกษตรกรมีแนวโน้มที่จะปลูกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชที่ปลูกและดูแลรักษาง่าย สามารถปลูกได้ 3 ครั้งต่อปี (ต้นฝน ปลายฝน ฤดูแล้ง) ประกอบกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชที่ผูกพันกับเกษตรกรจังหวัดพะเยามาเป็นเวลายาวนานจึงทำให้เกษตรกรนิยมปลูกอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนพื้นที่ป่า ซึ่งใน

แต่ละปีเกษตรกรมักบุกเบิกพื้นที่ป่าสงวนเพื่อปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้พื้นที่ที่ปลูกปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้เกิดพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมประมาณ 133,622 ไร่ เนื่องจากเกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตส่งผลให้โครงสร้างของดินเสื่อมโทรม ดินจับตัวแน่น แข็งตันไม้ไม่สามารถดูดซับน้ำและธาตุอาหารได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาอุทกภัยและขาดแหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ

ตารางที่ 4 ข้อมูลงบประมาณการส่งเสริมการปลูกยางพาราในจังหวัดพะเยา

ปี พ.ศ.	จำนวนเงิน (บาท)	พื้นที่ (ไร่)
2552	10,134,350	16,500
2553	-	-
2554	30,000,000	16,660
2555	45,000,000	9,745
รวม	85,134,350	42,905

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, 2554

จากข้อมูลและงบประมาณในการส่งเสริมการปลูกยางพาราจังหวัดพะเยา (ตารางที่ 4) จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการปลูกยางพาราสามารถลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปีพ.ศ.2555 จำนวน 33,160 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.47 ของพื้นที่เป้าหมายในการลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 67,598.75 ไร่

การส่งเสริมการปลูกยางพาราทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พื้นที่เป้าหมาย 49,625.50 ไร่ จะต้องใช้งบประมาณจำนวน 200,983,275 บาท ถึงแม้ว่าในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาสำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดพะเยา ได้ส่งเสริมการปลูกยางพาราในพื้นที่ที่รับผิดชอบปีละ 5,000 ไร่ งบประมาณปีละ 8,100,000 บาท รวม 3 ปี เป็นเงิน 24,000,000 บาท และงบประมาณตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ.2552, พ.ศ.2554, พ.ศ.2555 จำนวน 85,134,350 บาท รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 109,134,350 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.91 ของงบประมาณที่ต้องใช้ทั้งหมด แต่งบประมาณทั้งสองส่วนยังไม่เพียงพอกับความต้องการปลูกยางพาราของเกษตรกร สถานการณ์การผลิตยางพาราจังหวัดพะเยาในปีที่ผ่านมา สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกษตรกรรายใหม่มีความต้องการปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย และลิ้นจี่

2.4.2 สภาพปัญหาและความต้องการ

ปี พ.ศ.2554 มีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนสมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราจำนวน 8,534 ราย พื้นที่ 82,785.50 ไร่ (ตารางที่ 5) เกษตรกรมีความต้องการปลูกยางพาราทดแทนพืชที่มีปัญหาด้านการตลาด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย ลิ้นจี่ และพืชไร่อื่น ซึ่งการปลูกยางพาราสามารถสร้างรายได้และให้ผลตอบแทนแก่เกษตรกรสูงกว่า (ตารางที่ 6) และเกษตรกรที่มีพื้นที่เปิดกรีดแล้วยังขาดทักษะการกรีดยางที่ถูกต้อง อีกทั้งยังต้องจ้างแรงงานที่มีความชำนาญจากต่างจังหวัดมาทำการกรีดยางเพื่อให้ได้ปริมาณน้ำยางเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินการ เนื่องจากสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศจังหวัดพะเยามีไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ นอกจากนี้จังหวัดพะเยายังเป็นที่ตั้งโรงงานแปรรูปยางแผ่นที่สามารถเพิ่มมูลค่าเป็นยางแผ่นรมควัน หากมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้นก็สามารถนำผลผลิตน้ำยางสดป้อนเข้าสู่โรงงานแปรรูปยางแผ่นและยางแผ่นรมควัน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เกิดการสร้างงานในชุมชนและสามารถที่จะเดินเครื่องโรงงานแปรรูปยางพาราได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มูลค่าผลผลิตทั้งหมดรวมสาขาการเกษตรของจังหวัดพะเยาเพิ่มสูงขึ้น

ตารางที่ 5 ข้อมูลผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกยางพารา ในปี พ.ศ. 2552-2553

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	การใช้ประโยชน์ของพื้นที่เดิมก่อนสมัครเข้าร่วมโครงการ (ไร่)					พื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ	รวม
			ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ลำไย	ลิ้นจี่	พืชไร่อื่นๆ			
เมือง	761	5,855.75	4,775.75	330.5	51.75	540	157.75	5,855.75	
แม่ใจ	513	3,590.25	418.5	584.75	1,975	244	368	3,590.25	
ดอกคำใต้	311	3,812	3,812	-	-	-	-	3,812	
จุน	366	5,004	4,994	10	-	-	-	5,004	
เชียงคำ	2,648	24,711.50	19,915.50	2,579.25	281	1,811.75	124	24,711.50	
ปง	1,946	25,903	22,764	346	447	263	2,083	25,903	
เชียงม่วน	481	4,330	4,330	-	-	-	-	4,330	
ภูซาง	1,467	9,286	6,589	1,148	50	1,266	233	9,286	
ภูกามยาว	41	293	-	-	-	-	-	293	
รวม	8,534	82,785.50	67,598.75	4,998.50	2,804.75	4,124.75	2,965.75	82,785.50	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, 2554

ตารางที่ 6 ข้อมูลเปรียบเทียบรายได้การปลูกยางพารากับพืชชนิดอื่นๆ

ชนิดพืช	ต้นทุน/ไร่ (บาท)	ผลผลิต/ไร่ (กก.)	ราคา/กก. (บาท)	รายได้/ไร่ (บาท)
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	3,719.66	903	5.9	5,327.70
ลำไย	5,536.55	595	18	10,710
ลิ้นจี่	4,881.77	457	23	10,511
ยางพารา	5,425.18	260	100	26,000

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2552 / สหกรณ์การเกษตรเชิงค้ำ, 2554

จากข้อมูลเปรียบเทียบรายได้การปลูกยางพารากับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย และลิ้นจี่ จะเห็นว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่จากการปลูกยางพาราจะสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4.8 เท่า สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่จากการปลูกลำไยและลิ้นจี่ 2.4 เท่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราจังหวัดพะเยา มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ยรายละ 10 ไร่ ใน 1 ปีสามารถกรีดยางได้ 8 เดือน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี 260 กิโลกรัม ผลผลิตรวม 2,600 กิโลกรัม เฉลี่ยกิโลกรัมละ 100 บาท (ราคา ณ เดือนพฤศจิกายน 2554) ในระยะเวลา 1 ปี เกษตรกรจะมีรายได้รวม 260,000 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือนๆ ละ 21,666 บาท

ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกพืชที่มีปัญหาด้านการตลาด เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลำไย ลิ้นจี่ ในแต่ละปีจะมีปัญหาการขาดตลาด จะเห็นได้ว่าในปี 2553 เกิดปัญหาการขาดตลาดลำไยตกต่ำ มีผลผลิตลำไยออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากสภาพอากาศเย็นส่งผลให้ลำไยออกช่อและติดผลจำนวนมาก เกษตรกรขายผลผลิตราคาถูกรัฐบาลจึงต้องกำหนดมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาผลผลิตลำไยของภาคเหนือ ปี พ.ศ.2553 งบประมาณ 175 ล้านบาท ใน 3 มาตรการ คือ

- 1) เร่งรัดการระบายผลผลิตลำไยภายในประเทศ จำนวนหนึ่งหมื่นตัน วงเงิน 120 ล้านบาท ดังนี้ จ.พะเยา 3.4 พันตัน จ.เชียงราย 3.3 พันตัน และจ.ลำพูน 1.5 พันตัน
- 2) ส่งเสริมการแปรรูปลำไยสดเป็นลำไยอบแห้งสีทอง 1.8 หมื่นตัน งบประมาณ 30 ล้านบาท
- 3) ส่งเสริมการบริโภคและตลาดลำไย 25 ล้านบาท

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนสูง ไม่มีปัญหาการขาดตลาด โดยส่งเสริมการปลูกยางพาราทดแทน ประกอบกับเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความต้องการเป็นจำนวนมาก

2.4.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อทดแทนพื้นที่ปลูกพืชที่มีปัญหาด้านการตลาด
- 2) เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรสวนยางพาราเดิมที่ปลูกแล้วในพื้นที่

2.4.4 ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด / กลุ่มจังหวัด

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจพื้นฐาน เพื่อยกระดับรายได้ พัฒนาการค้าการท่องเที่ยวและบริการของจังหวัด

2.4.5 ลักษณะโครงการ

เป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจซึ่งมีระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี เริ่มต้นตุลาคม 2555 สิ้นสุดกันยายน 2556 สถานที่ดำเนินโครงการ ทั้งหมด 9 อำเภอ ในจังหวัดพะเยา ในส่วนของกลุ่มเป้าหมายคือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา และเกษตรกรทั่วไป

- 1) เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเดิมมีทักษะในการคิดและการแปรรูปน้ำยาง
- 2) เกษตรกรรายใหม่มีทักษะและมีกล้ายางพันธุ์ดีในการปลูก และมีโอกาสไปเก็บเกี่ยวความรู้จากเกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ

และในส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ประกอบการ

- 1) โรงงานแปรรูปยางแผ่น
- 2) ผู้ประกอบการร้านอาหาร
- 3) ผู้ประกอบการเพาะชำกล้ายาง
- 4) ผู้ประกอบการเครื่องเขียนแบบพิมพ์
- 5) ผู้ประกอบการค้าวัสดุอุปกรณ์การกรีดยางพาราและการแปรรูปน้ำยาง

2.4.6 เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

เป้าหมายโครงการคือ จำนวนพื้นที่ปลูกยางพาราเพิ่มขึ้น 11,945 ไร่ และผลลัพธ์ที่ได้คือ เกษตรกรมีอาชีพที่ยั่งยืน สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในแปลงของตนเองได้อย่างถูกต้อง ในส่วนผลกระทบโครงการ คือ จังหวัดพะเยามีพื้นที่ทรัพยากรป่าไม้เพิ่มขึ้น และรักษาความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาการเกษตร

2.4.7 แนวทางการดำเนินงาน

- 1) ฝึกอบรมเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา จำนวน 2,100 ราย
- 2) ฝึกอบรมการกรีดยางพารา จำนวน 320 ราย
- 3) ฝึกอบรมการทำยางแผ่น จำนวน 320 ราย
- 4) ทัศนศึกษาดูงานแปลงปลูกยางพาราที่ประสบผลสำเร็จ จำนวน 120 ราย
- 5) สนับสนุนกล้าพันธุ์ยางพารา พื้นที่ 11,945 ไร่
- 6) ติดตามประเมินผล

ตารางที่ 7 เป้าหมายเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเดิมต้องการเข้ารับการฝึกอบรมแต่ละกิจกรรม

อำเภอ	อบรมกรีดยาง (ราย)	อบรมการทำยางแผ่น (ราย)	ทัศนศึกษาดูงาน (ราย)
เมือง	23	23	10
แม่ใจ	14	14	5
ดอกคำใต้	15	15	6
จุน	19	19	7
เชียงคำ	96	96	34
ปง	100	100	35
เชียงม่วน	16	16	6
ภูซาง	36	36	15
ภูกามยาว	1	1	2
รวม	320	320	120

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, 2554

ตารางที่ 8 จำนวนเกษตรกรรายใหม่ที่มีความประสงค์ปลูกยางพาราตามโครงการฯ

อำเภอ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เกษตรกร (ราย)
เมือง	1,738	187
แม่ใจ	253	126
ดอกคำใต้	582	77
จุน	1,597	90
เชียงคำ	3,397	651

ตารางที่ 8 จำนวนเกษตรกรรายใหม่ที่มีความประสงค์ปลูกยางพาราตามโครงการฯ (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เกษตรกร (ราย)
ปง	1,351	480
เชียงม่วน	389	118
ภูซาง	2,472	361
ภูกามยาว	166	10
รวม	11,945	2,100

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, 2554

2.4.8 ข้อสรุป

จังหวัดพะเยาเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าวหอมมะลิ ยางพารา ปัจจุบันนี้จังหวัดพะเยาประสบปัญหาเรื่องหมอกควันอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่วนใหญ่เกิดจากการเผาในพื้นที่การเกษตร เช่น ช้างข้าวโพด การเผาพื้นที่ไร่เพื่อเตรียมปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การเผาตอซังฟางข้าว ทำให้เกิดหมอกควัน และส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน เกิดปัญหาอุทกภัยและขาดแหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติในพื้นที่ เนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดพะเยาจึงมีนโยบายลดพื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นยางพาราทดแทนพื้นที่เป้าหมาย 67,598.75 ไร่ ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาหมอกควันเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ และส่งเสริมอาชีพที่ยั่งยืนให้แก่เกษตรกร เนื่องจากยางพาราเป็นพืชที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา จังหวัดพะเยาได้สนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมการปลูกยางพารา จำนวน 40,134,350 บาท พื้นที่ 33,160 ไร่ และสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศจังหวัดพะเยา ได้รับงบประมาณในการส่งเสริมในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ปีละ 5,000 ไร่ เป็นเงิน 24,000,000 บาท แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรและการลดพื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวตามเป้าหมาย 67,598.75 ไร่

2.5 การปลูกยางพารา

2.5.1 การเตรียมพื้นที่ : การเตรียมพื้นที่ปลูกสวนยาง เป็นการปรับพื้นที่ให้มีสภาพเหมาะสมสำหรับปลูกยางทั้งด้านการปฏิบัติงานในสวนยางและการอนุรักษ์ดินและน้ำ จำเป็นต้องวางแผนการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความสะดวกในการดูแลบำรุงรักษาต้นยาง การเตรียมพื้นที่ปลูกยางได้แก่ การทำความสะอาดพื้นที่ การวางแผน การขุดหลุม และการจัดทำขั้นบันไดเป็นต้น

2.5.2 การวางแนวปลูก : การวางแนวปลูกในพื้นที่ราบ เริ่มจากการวางแถวหลัก ห่างจากแนวเขตสวนไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร ตามแนวตะวันออก-ตะวันตก ไม่ขวางทิศทางลม

2.5.3 การวางแนวปลูกในพื้นที่ลาดเท : ในพื้นที่ลาดเทหรือพื้นที่ที่อยู่บนควนเขา การวางแนวปลูกไม่สามารถใช้วิธีแบบเดียวกับพื้นที่ราบได้ เนื่องจากที่ลาดเทหรือที่ควนเขามีการไหลบ่าของน้ำ ในขณะที่มีฝนตก เป็นผลให้เกิดการชะล้างและพังทลายของหน้าดิน ดังนั้น เพื่อป้องกันการชะล้างและการพังทลายของดิน จึงจำเป็นต้องวางแนวปลูกตามแนวระดับ หากพื้นที่มีความลาดเทมากกว่า 15 องศา ต้องทำขั้นบันได

2.5.4 ประโยชน์ของการทำแนวระดับและขั้นบันได :

- 1) ป้องกันการพังทลายของหน้าดิน
- 2) ป้องกันการชะล้างปุ๋ยที่ใส่ให้กับต้นยาง
- 3) ทำให้รากต้นยางยึดแน่นกับดิน ไม่ถูกน้ำเซาะล้มได้ง่าย
- 4) ช่วยรักษาความชุ่มชื้นในดิน
- 5) ง่ายและสะดวกแก่การปฏิบัติงานในสวน

2.5.5 ระยะปลูก : เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับต้นยาง จึงกำหนดระยะปลูกเป็น 2 ระยะ ตามความต้องการปลูกพืชแซมและลักษณะประจำพันธุ์ยาง

ตารางที่ 9 แสดงระยะการปลูกยางพาราที่เหมาะสม

พันธุ์ยางชั้น 1	ระยะปลูกยาง (ปลูกพืชแซมยาง)	ระยะปลูกยาง (ไม่ปลูกพืชแซม)	จำนวน ต้น/ไร่	เขตปลูกยาง
สถาบันวิจัยยาง 251, สงขลา 36	2.5 x 8	4 x 5	80	เขตปลูกยางเดิม
บีพีเอ็ม 24, บีพี 255, บีพี 260	3 x 7	3.5 x 6	76	-
พีอาร์ 255, อาร์อาร์ไอซี 110	2.5 x 7	-	91	เขตปลูกยางใหม่
อาร์อาร์ไอเอ็ม 600	3 x 7	3 x 6	89	-

2.5.6 การเตรียมหลุมปลูก : การขุดหลุมปลูกยางให้ขุดด้านใดด้านหนึ่งของไม้ชะมบตลอดแนว โดยแยกดินที่ขุดเป็น 2 กอง คือ ดินชั้นบนและดินชั้นล่าง ผึ่งแดดไว้ประมาณ 10 วัน เพื่อให้ดินแห้ง

แล้วข่อยดินชั้นบนใส่รองกันหลุม ส่วนดินชั้นล่างให้ผสมกับปุ๋ยหินฟอสเฟต (0-3-0) อัตราหลุมละ 170 กรัม ในแหล่งปลูกยางใหม่ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ต้นละ 5 กก. รองกันหลุมร่วมกับปุ๋ยหินฟอสเฟต แล้วกลบหลุม ขนาดของหลุม 50 x 50 x 50 เซนติเมตร (กว้าง x ยาว x ลึก) สำหรับการขุดหลุมปลูกในพื้นที่ลาดเท เมื่อปักไม้ชะมบเรียบร้อยแล้วควรขุดหลุมเอียงไปด้านในควนเล็กน้อย เมื่อปลูกยางไปแล้วอาจต้องแต่งชานเพิ่มเติม โดยขุดดินบนควนมากลบด้านนอก ซึ่งจะทำให้ต้นยางอยู่กึ่งกลางชั้นบันไดพอดี

2.5.7 วัสดุปลูกและวิธีการปลูก : วัสดุปลูก หรือต้นยางที่ใช้ปลูก แบ่งออกเป็นต้นตอตาและต้นยางชำถุงขนาด 1-2 ฉัตร ควรเลือกวัสดุปลูกที่แข็งแรงสมบูรณ์ปราศจากโรคและศัตรูพืช

- 1) ต้นตอตา หมายถึง ต้นกล้าที่ยังที่ได้รับการติดตาด้วยยางพันธุ์ดี แต่ตายังไม่แตกออกมา มีแผ่นดินและตาที่เป็นตุ่มติดอยู่เท่านั้น ขุดถอนแล้วตัดต้นเดิมเหนือแผ่นดินขึ้นไปไม่น้อยกว่า 8 ซม. เพื่อนำไปปลูกในแปลงที่เตรียมพื้นที่ไว้เรียบร้อยแล้ว
- 2) ต้นยางชำถุง หมายถึง วัสดุปลูกที่ได้จากการนำเอาต้นตอตามาชำในถุง โดยใช้เวลาชำในถุงประมาณ 2-3 เดือน จนได้ต้นยางชำถุงขนาด 1-2 ฉัตร ซึ่งมีสภาพพร้อมที่จะนำไปปลูกในแปลงได้ ขนาดของถุงที่ใช้ชำคือ 5 x 15 นิ้ว สีดำ เจาะรูขนาด 3 มม. ประมาณ 3 แถว ๆ ละ 5-7 รู

2.5.8 พันธุ์ยาง : กรมวิชาการเกษตร ได้แนะนำพันธุ์ยาง 3 กลุ่ม

- 1) กลุ่มพันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางสูง : เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตเนื้อยางสูงเป็นหลัก มี 4 พันธุ์ คือ พันธุ์สถาบันวิจัยยาง 251 สถาบันวิจัยยาง 226 BPM 24 และ RRIM 600
- 2) กลุ่มพันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง : เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตเนื้อยางสูงและมีการเจริญเติบโตดีลักษณะลำต้นตรง และให้ปริมาณเนื้อไม้ในส่วนลำต้นสูง มี 4 พันธุ์ คือ พันธุ์ PB 235 PB 255 PB 260 และ RRIC 110
- 3) กลุ่มพันธุ์ยางผลผลิตเนื้อไม้สูง : เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตเนื้อไม้สูงเป็นหลัก มีการเจริญเติบโตดีมาก ลักษณะลำต้นตรง ให้ปริมาณเนื้อไม้ในส่วนลำต้นสูง เหมาะสำหรับเป็นพันธุ์ที่จะปลูกเป็นสวนป่าเพื่อการผลิตเนื้อไม้ มี 3 พันธุ์ คือ ฉะเชิงเทรา 50 AVROS 2037 และ BPM 1

รายละเอียดพันธุ์ยางแนะนำ

กลุ่ม 1 : พันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางสูง

สถาบันวิจัยยาง 251 (RRIT 251)

แม่- พ่อพันธุ์	ต้นกล้ายางจากแปลงเอกชนในจังหวัดสงขลา
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ ขอบใบเป็นคลื่น ใบมีสีเขียว ฉัตรใบมีขนาดใหญ่เป็นรูปกรวย ในช่วงยางอ่อนลำต้นคด แดกกิ่งมากทั้งกิ่งขนาดกลางและขนาดใหญ่ การแตกกิ่งไม่สมดุล ทรงพุ่มมีขนาดใหญ่เป็นรูปกลม เริ่มผลัดใบค่อนข้างช้า
ลักษณะทางการเกษตร	ระยะก่อนและระหว่างกรีดยางเติบโตปานกลาง ขนาดลำต้นทั้งแปลงมีความสม่ำเสมอดี ทำให้มีจำนวนต้นเปิดกรีดยางได้มาก เปลือกเดิมและเปลือกงอกใหม่หนาปานกลางผลผลิตเนื้อยาง 10 ปี กรีดยางเฉลี่ย 457 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 57 มีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย ด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา โรคราแป้ง โรคใบจุดหนูน และโรคราสีชมพูระดับปานกลางด้านทานโรคเส้นด้ายระดับดี และด้านทานลมระดับปานกลาง
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้อยางสูงมาก มีจำนวนต้นเปิดกรีดยางได้มาก ความต้านทานโรคเส้นด้ายในระดับดีมีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย
ข้อจำกัด/ข้อควรระวัง	ในระยะยางอ่อน ต้นยางที่ปลูกในพื้นที่ฝนตกชุก ทั้งในแปลงกิ่งตาและแปลงปลูกจะอ่อนแอต่อโรคใบจุดหนูนมาก
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป ยกเว้น พื้นที่ลาดชัน พื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น พื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง และพื้นที่ลมแรงเนื่องจากทรงพุ่มมีขนาดใหญ่ แดกกิ่งไม่สมดุล

สถาบันวิจัยยาง 226 (RRIT 226)

แม่- พ่อพันธุ์	PB 5 / 51 x RRIM 600
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ สีเขียว ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปกรวย มีขนาดเล็ก ลักษณะลำต้นตรง กิ่งมีขนาดปานกลาง และแตกกิ่งเล็กจำนวนมาก ทรงพุ่มมีขนาดปานกลาง เป็นรูปพัด เริ่มผลัดใบเร็ว
ลักษณะทางการเกษตร	ระยะก่อนและระหว่างกรีดยางเติบโตปานกลาง ความสม่ำเสมอของขนาดลำต้นทั้งแปลงปานกลาง เปลือกเดิมบาง เปลือกงอกใหม่หนาปานกลาง ผลผลิตเนื้อยาง 8 ปีกรีดยางเฉลี่ย 346 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 37 มีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อยด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคเส้นด้ายระดับดี ค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคราแป้งและด้านทานลมระดับปานกลาง

ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้อมากสูง ด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคเส้นดําระดับดี มีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย
ข้อจำกัด / ข้อควรระวัง	ค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคราแป้ง
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป และสามารถปลูกได้ในพื้นที่ที่มีหน้าดินดีและพื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง

BPM 24

แม่- พ่อพันธุ์	GT 1 x AVROS 1734
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมกลางใบ สีเขียว ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปกรวยตัด ลักษณะลำต้นตรง แตกกิ่งมาก กิ่งมีขนาดปานกลาง มีการทิ้งกิ่งน้อย พุ่มใบค่อนข้างทึบ ทรงพุ่ม มีขนาดปานกลางเป็นรูปกรวย เริ่มผลัดใบเร็ว และ ทอยผลัดใบ
ลักษณะทางการเกษตร	ระยะก่อน และระหว่างกรี๊ดเจริญเติบโตปานกลาง ความสม่ำเสมอของลำต้นทั้งแปลงปานกลาง เปลือกเค็มหนามาก เปลือกงอกใหม่หนาปานกลาง เปลือกเรียบและกรี๊ดง่าย ผลผลิตเนื้ออย่างแห้ง 10 ปีกรี๊ดเฉลี่ย 335 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 41 มีจำนวนต้นเปลือกแห้งปานกลาง ด้านทานโรคเส้นดําระดับดี ด้านทานโรคราแป้ง โรคใบจุด และ โรคราสีชมพูระดับปานกลาง ด้านทานลมระดับปานกลาง
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้อมากสูงมากในระยะแรกของการเปิดกรี๊ดเปลือกหนา เรียบ ทำให้กรี๊ดง่าย ความต้านทานโรคส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี โดยเฉพาะโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคเส้นดํา
ข้อจำกัด / ข้อควรระวัง	ไม่แนะนำการกรี๊ดที่มีวันกรี๊ดติดต่อกัน เพราะจะทำให้ผลผลิตลดลง และต้นยางแสดงอาการเปลือกแห้งได้ง่ายในระยะยางอ่อนจะแตกกิ่งเล็ก ๆ จำนวนมาก ลำต้น และกิ่งจะมีรอยแตกน้ำยางไหล และลักษณะนี้จะปรากฏมากขึ้นเมื่อปลูกในสภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและมีปริมาณฝนน้อย
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป และสามารถปลูกได้ในพื้นที่ที่มีการระบาดของรุนแรงของโรคใบร่วงไฟทอปโทราและโรคเส้นดํา พื้นที่ลาดชัน พื้นที่ที่มีหน้าดินดี และพื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง

แม่- พ่อพันธุ์	Tjir 1 x PB 86
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ สีเขียวอมเหลือง ลักษณะฉัตรใบเป็นรูปกรวย มีขนาดเล็ก ในระยะ 2 ปีแรกต้นยางจะมีลักษณะลำต้นตรง แต่เร็วแล้ว การแตกกิ่งง่า ลักษณะการแตกกิ่งเป็นมุมแหลม กิ่งที่แตกก่อนข้างยาว ทรงพุ่มมีขนาดปานกลางเป็นรูปพัด เริ่มผลัดใบเร็ว
ลักษณะทางการเกษตร	ในระยะก่อนเปิดกรีดและระหว่างกรีด การเจริญเติบโตปานกลาง เปลือกเดิมบางเปลือกงอกใหม่หนาปานกลาง ผลผลิตระยะแรกอยู่ในระดับปานกลาง แต่จะเริ่มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปีต่อมา ให้ผลผลิตเนื้อยาง 10 ปีกรีดเฉลี่ย 289 กิโลกรัม ต่อไร่ต่อปี มีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย อ่อนแอมากต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคเส้นดำ ด้านทานโรคราแป้งและโรคใบจุดนูนในระดับปานกลาง อ่อนแอต่อโรคราสีชมพู ด้านทานลมระดับปานกลาง
ลักษณะดีเด่น	ปรับตัว และให้ผลผลิตได้ดีในเกือบทุกพื้นที่ ทนทานต่อการกรีดถี่ได้มากกว่าพันธุ์อื่น ๆ และมีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย
ข้อจำกัด / ข้อควรระวัง	อ่อนแอมากต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา โรคเส้นดำ และอ่อนแอต่อโรคราสีชมพู เปลือกเดิมบางพื้นที่แนะนำปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป ยกเว้นในพื้นที่ที่มีโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา เส้นดำ และโรคราสีชมพูระบาดรุนแรง พื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น และพื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง

กลุ่ม 2 : พันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง

PB 235

แม่- พ่อพันธุ์	PB5 / 51 x PB S / 78
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมกลางใบ สีเขียว ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปกรวย ระยะยางอ่อนแตกกิ่งเร็วพุ่มใบค่อนข้างทึบ ลักษณะลำต้นตรงดี กิ่งมีขนาดเล็กจำนวนมาก เมื่ออายุมากกิ่งมาก เหลือกิ่งขนาดกลาง 4-5 กิ่งในระดับสูง ทำให้พุ่มใบบาง ทรงพุ่มมีขนาดใหญ่เป็นรูปกลมเริ่มผลัดใบช้า และทยอยผลัดใบ
ลักษณะทางการเกษตร	ในระยะก่อนเปิดกรีดการเจริญเติบโตดีในทุกพื้นที่ และระหว่างกรีดการเจริญเติบโตปานกลาง เปลือกเดิมหนาปานกลาง เปลือกงอกใหม่บาง ผลผลิตเนื้อยาง 10 ปี กรีดเฉลี่ย 330 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 37 ในช่วงอายุ 15 ปี และ 20 ปี ให้ผลผลิตเนื้อไม้ส่วนลำต้น 0.30 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น และ 0.41 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น คิดเป็น 22.34 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่

	และ 28.09 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ตามลำดับ มีจำนวนต้นเปลือกแห้งค่อนข้างมาก ด้านทานโรค ใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทราและโรคราเส้นดำปานกลาง อ่อนแอมากต่อโรคราแป้งและโรคใบจุดนูน ด้านทานโรคราสีชมพูระดับดี และด้านทานลมระดับปานกลาง
ลักษณะดีเด่น	ให้ผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง การเจริญเติบโตดีมากในทุกพื้นที่ ด้านทานดีต่อโรคราสีชมพู
ข้อจำกัด / ข้อควรระวัง	อ่อนแอต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา โรคใบจุดนูน และโรคราสีชมพูไม่แนะนำการกรีดที่มีวันกรีดติดต่อกัน เพราะจะทำให้ผลผลิตลดลงและต้นยางแสดงอาการเปลือกแห้งได้ง่าย
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป ยกเว้นในพื้นที่ลาดชัน พื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น และพื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง

PB 255

แม่- พ่อพันธุ์	PB 5 / 51 x PB 32 / 36
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมกลางใบ สีเขียวอ่อน นักรใบลักษณะเป็นรูปครึ่งวงกลม ลักษณะลำต้นตรง ระยะเวลาอ่อนแตกกิ่งเร็ว กิ่งมีขนาดเล็กจำนวนมาก พุ่มใบทึบ ทรงพุ่มมีขนาดใหญ่เป็นรูปกลม เริ่มผลัดใบค่อนข้างช้า
ลักษณะทางการเกษตร	ในระยะก่อนเปิดกรีดการเจริญเติบโตดี และระหว่างกรีดการเจริญเติบโตปานกลาง เปลือกเดิมและเปลือกงอกใหม่หนา ผลผลิตเนื้อยาง 10 ปีกรีดเฉลี่ย 318 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์RRIM 600 ร้อยละ 46 ในช่วงอายุ 15 ปี และ 20 ปี ให้ผลผลิตเนื้อไม้ส่วนลำต้น 0.28 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น และ 0.39 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น คิดเป็น 21.57 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ และ 27.24 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ ตามลำดับ มีจำนวนต้นเปลือกแห้งปานกลาง อ่อนแอต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทราโรคใบจุดนูน และโรคราสีชมพู ด้านทานโรคราแป้งและโรคราเส้นดำระดับปานกลางและด้านทานลมในระดับค่อนข้างดี
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้อยางและเนื้อไม้สูง เปลือกหนานี้มกรีดง่ายและด้านลมค่อนข้างดี
ข้อจำกัด / ข้อควรระวัง	อ่อนแอต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา ใบจุดนูนและโรคราสีชมพู ไม่แนะนำการกรีดที่มีวันกรีดติดต่อกัน เพราะจะทำให้ผลผลิตลดลง และต้นยางแสดงอาการเปลือกแห้งได้ง่าย
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป ทั้งในพื้นที่ลาดชัน พื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น และพื้นที่ที่มี

	ระดับน้ำใต้ดินสูง ยกเว้นพื้นที่ที่มีโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา โรคใบจุดนูน และโรคราสีชมพูระบาดรุนแรง
--	---

PB 260

แม่- พ่อพันธุ์	PB 5 / 51 x PB 49
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ สีเขียวเข้ม ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปกรวย ลักษณะลำต้นตรง การแตกกิ่งสมคูลดี กิ่งมีขนาดเล็กจำนวนมาก พุ่มใบทึบ อายุมากกิ่งกึ่งด้านล่าง ทำให้พุ่มใบค่อนข้างบาง ทรงพุ่มมีขนาดใหญ่เป็นรูปรี เริ่มผลัดใบค่อนข้างช้า
ลักษณะทางการเกษตร	ในระยะก่อนเปิดกรีดการเจริญเติบโตดี และระหว่างกรีดการเจริญเติบโตปานกลาง เปลือกเดิมหนาปานกลาง เปลือกงอกใหม่บาง ผลผลิตเนื้อยาง 10 ปีกรีดเฉลี่ย 322 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์RRIM 600 ร้อยละ 32 ในช่วงอายุ 15 ปี และ 20 ปี ให้ผลผลิตเนื้อไม้ส่วนลำต้น 0.26 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น และ 0.36 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น คิดเป็น 19.90 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ และ 25.53 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ตามลำดับ มีจำนวนต้นเปลือกแห้งปานกลาง ด้านทานปานกลางต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา โรคราแป้ง โรคใบจุดนูน และโรคเส้นดำ ด้านทานดีต่อโรคราสีชมพู และด้านทานลมในระดับค่อนข้างดี
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้อยางและเนื้อไม้สูง ด้านทานโรคราสีชมพูระดับดี และด้านทานลมค่อนข้างดี
ข้อจำกัด / ข้อควรระวัง	ไม่แนะนำการกรีดที่มีวันกรีดติดต่อกัน เพราะจะทำให้ต้นยางแสดงอาการเปลือกแห้งได้ง่าย
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป

RRIC 110

แม่- พ่อพันธุ์	LCB1 320 x RRIC 7
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ สีเขียวเข้ม ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปกรวย ลักษณะลำต้นตรง ในช่วงยางอ่อนแตกกิ่งขนาดกลางและเล็กจำนวนมาก พุ่มใบทึบ อายุมากกิ่งกึ่งด้านล่าง เหลือกิ่งขนาดใหญ่ 2-3 กิ่ง ทำให้พุ่มใบค่อนข้างบาง ทรงพุ่มมีขนาดใหญ่เป็นรูปพัด เริ่มผลัดใบช้า
ลักษณะทางการเกษตร	ในระยะก่อนเปิดกรีดการเจริญเติบโตดีมาก และระหว่างกรีดการเจริญเติบโตปานกลาง เปลือกเดิมหนาและเปลือกงอกใหม่บาง ผลผลิตเนื้อยาง 10 ปีกรีด

	เฉลี่ย 324 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์RRIM 600 ร้อยละ 27 ในช่วงอายุ 15 ปี และ 20 ปี ให้ผลผลิตเนื้อไม้ส่วนลำต้น 0.29 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น และ 0.40 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น คิดเป็น 21.86 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่และ 27.55 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ตามลำดับ มีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย ด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทราระดับดี ด้านทานปานกลางต่อโรคราแป้ง โรคใบจุดนูน โรคเส้นดำ และโรคราสีชมพู ด้านทานลมในระดับปานกลาง
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้อยางและเนื้อไม้สูง การเจริญเติบโตดีมากในระยะก่อนเปิดกรีดทำให้เปิดกรีดได้เร็ว ด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทราระดับดี และมีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย
ข้อจำกัด / ข้อควรระวัง	เปลือกบาง เมื่อนำน้ำยางไปทำเป็นยางแผ่นดิบจะมีสีค่อนข้างคล้ำ
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป ยกเว้นในพื้นที่ลาดชัน พื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น พื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูงและพื้นที่ลมแรง

กลุ่ม 3 : พันธุ์ยางผลผลิตเนื้อไม้สูง

ละเชิงเทรา 50 (RRIT 402)

แม่- พ่อพันธุ์	RRIC 110 ill.*
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ สีเขียวเข้ม ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปกรวย ในช่วงยางอ่อนแตกกิ่งขนาดกลางและเล็กจำนวนมาก การแตกกิ่งอยู่ในระดับสูง ลักษณะการแตกกิ่งสมคูล รูปทรงลำต้นตรง มีลักษณะกลม ทรงพุ่มขนาดค่อนข้างใหญ่ เริ่มผลัดใบเร็ว
ลักษณะทางการเกษตร	การเจริญเติบโตดีมาก ในช่วงอายุ 6 ปี มีปริมาณไม้ในส่วนท่อนซุง 0.11 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น คิดเป็น 7.76 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทราและโรคราแป้งระดับปานกลาง ด้านทานโรคใบจุดนูนระดับดี
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้อไม้สูง ด้านทานโรคใบจุดนูนระดับดี
ข้อจำกัด	-
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป

*หมายเหตุ: ill = illegitimate clonal seed หมายถึง เมล็ดที่เก็บจากต้นแม่พันธุ์RRIC 110 ที่เกิดจากการผสมข้ามตามธรรมชาติ

แม่- พ่อพันธุ์	AVROS 256 x AVROS 352
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ สีเขียว ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปครึ่งวงกลม ในช่วงยางอ่อนแตกกิ่งขนาดเล็กจำนวนมากพุ่มใบทึบ ทั้งกิ่งเล็กค่อนข้างเร็ว เมื่ออายุมากเหลือกิ่งขนาดใหญ่ 1-2 กิ่งในระดับสูง ทำให้ทรงพุ่มโปร่ง รูปทรงลำต้นตรง มีลักษณะกลม เริ่มผลัดใบเร็ว
ลักษณะทางการเกษตร	การเจริญเติบโตดีมาก ในช่วงอายุ 6 ปี 15 ปี และ 20 ปี ให้ผลผลิตเนื้อไม้ส่วนลำต้น 0.10 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น 0.31 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น และ 0.43 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น คิดเป็น 7.22 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ 23.07 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ และ 28.90 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ตามลำดับอ่อนแอต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทราด้านทานปานกลางต่อโรคราแป้ง ด้านทานดีต่อโรคใบจุดนูนและโรคราสีชมพูด้านทานลมในระดับค่อนข้างดี
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้อไม้สูง ด้านทานดีต่อโรคใบจุดนูนและโรคราสีชมพู ด้านทานลมได้ค่อนข้างดี
ข้อจำกัด / ข้อควรระวัง	อ่อนแอต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา การแตกกิ่งระยะแรกจะมีลักษณะไม่สมดุล และในช่วงอายุมากต้นยางจะโค้งในส่วนยอด
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป ยกเว้นพื้นที่ที่มีโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทราระบาดรุนแรง

BPM 1

แม่- พ่อพันธุ์	AVROS 163 x AVROS 308
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมกลางใบ สีเขียวเข้ม ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปครึ่งวงกลม ในช่วงยางอ่อนแตกกิ่งระดับต่ำ การแตกกิ่งสมดุล กิ่งมีขนาดเล็กจำนวนมาก ทรงพุ่มเป็นรูปกรวย พุ่มใบทึบ เมื่ออายุมากทั้งกิ่ง เหลือกิ่งขนาดใหญ่ 3-5 กิ่งในระดับสูง ทำให้ทรงพุ่มโปร่งรูปทรงลำต้นตรง มีลักษณะกลม เริ่มผลัดใบเร็ว
ลักษณะทางการเกษตร	การเจริญเติบโตดีมาก ในช่วงอายุ 6 ปี 15 ปี และ 20 ปี ให้ผลผลิตเนื้อไม้ส่วนลำต้น 0.10 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น 0.31 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น และ 0.43 ลูกบาศก์เมตรต่อต้นคิดเป็น 7.12 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ 22.91 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ และ 28.73 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ตามลำดับ ด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทราระดับดี ด้านทานต่อโรคราแป้ง โรคใบจุดนูน และโรคราสีชมพูระดับปานกลาง และด้านทานลมระดับค่อนข้างดี

ลักษณะดีเด่น	การเจริญเติบโตดีมาก ด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทราระดับดี ด้านทานลมระดับค่อนข้างดี
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป ยกเว้นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

2.5.9 วิธีการปลูก :

การปลูกด้วยต้นตอตา	การปลูกด้วยยางชำถุง
<ul style="list-style-type: none"> - ปลูกในช่วงต้นฤดูฝน - เลือกต้นตอตาที่สมบูรณ์ ตาขุนโต เห็นเด่นชัด - ทำการกลบหลุมที่เตรียมไว้แล้วใช้ไม้ปลายแหลมขนาดเล็กกว่าต้นตอตาเล็กน้อย แทะกลางหลุมให้ลึกเท่ากับความยาวของราก - นำต้นตอตามาปักตามรอยแทะให้แผ่นตาอยู่แนวเหนือ-ใต้ และอยู่เหนือพื้นดินประมาณ 1 ซม. - กลบดินจนเสมอปากหลุมและอัดดินให้แน่น ให้ดินบริเวณโคนต้นข้างสูงกว่าเล็กน้อยเพื่อมิให้น้ำขังในหลุม - คลุมโคนต้นด้วยฟางข้าว หรือเศษพืชคลุม หรือเศษวัสดุคลุมดินที่หาง่ายในท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ปลูกในช่วงต้นฤดูฝน - ใช้ต้นยางชำถุง ขนาด 1-2 นิ้ว ควรเลือกต้นที่สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคและแมลงศัตรู - ให้อยู่ต่อระหว่างรากกับตาอยู่ระดับปากหลุม - ใช้มีดเคียนกันถุงออกประมาณ 1 นิ้ว แล้วกรีดด้านข้างของถุงให้ขาดจากกัน แต่ยังไม่ดึงถุงออกนำไปวางในหลุมทยอยกลบดินลงหลุมจนเกือบเต็มหลุม แล้วให้ดึงถุงพลาสติกออก ระวังอย่าให้ดินในถุงพลาสติกตกลงกลบดินจนเสมอปากหลุม และอัดดินให้แน่นโดยให้บริเวณโคนต้นข้างสูงกว่าเล็กน้อย เพื่อมิให้น้ำขังในหลุม - หากมีต้นยางตายหลังปลูก ควรปลูกซ่อมก่อนหมดฤดูฝนอย่างน้อย 2 เดือน และไม่ควรปลูกซ่อมเมื่อต้นยางอายุ 2 ปีขึ้นไป - ก่อนเข้าฤดูแล้ง ควรใช้เศษพืชคลุมบริเวณรอบโคนต้นข้าง ห่างจากต้นข้างประมาณ 5-10 ซม. - การปลูกยางในท้องที่แห้งแล้ง แนะนำให้ใช้ต้นยางชำถุงเพียงอย่างเดียวโดยวิธีปลูกเดียวกัน แต่ขนาดหลุมลึกเป็น 75 ซม. และรองก้นหลุมเพิ่มด้วยปุ๋ยอินทรีย์หุ้ลุมละ 5 กก.

2.5.10 การเสริมรายได้เจ้าของสวนยาง : ในช่วงระยะ 1-3 ปี หลังปลูกยาง เจ้าของสวนไม่มีรายได้จากสวนยาง สามารถหารายได้เสริมด้วยการปลูกพืชแซมยาง และเมื่อต้นยางให้ผลผลิตแล้วเจ้าของสวนยางสามารถปลูกพืชร่วมยางควบคู่กับการทำสวนยางเพิ่มรายได้

2.5.11 การปลูกพืชแซมยาง : พืชแซมยาง หมายถึง พืชที่ปลูกระหว่างแถวยางในขณะที่ต้นยางมีอายุไม่เกิน 3 ปี ได้แก่ ข้าวไร่ ข้าวโพด สับปะรด ถั่ว ฯลฯ หลักในการพิจารณาปลูกพืชแซมยาง

- 1) ควรปลูกพืชที่ตลาดมีความต้องการ
- 2) ควรใช้แรงงานในครอบครัว
- 3) พืชที่ปลูกควรเป็นพืชล้มลุก อายุสั้น
- 4) ไม่ควรปลูกหลังจากต้นยางอายุ 3 ปี
- 5) การปลูกพืชแซม ควรปลูกห่างจากแถวยางไม่ต่ำกว่า 1 เมตร
- 6) ควรมีการใส่ปุ๋ยให้กับพืชแซมด้วย
- 7) การปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เป็นพืชแซมยาง ควรปลูกสลับกับพืชตระกูลถั่ว
- 8) ไม่ควรปลูกพืชแซมยางในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- 9) พืชที่ไม่แนะนำ คือ มันสำปะหลัง และละหุ่ง
- 10) การปลูกพืชแซมยาง ควรเว้นระยะระหว่างแถวยางไม่ต่ำกว่า 7 เมตร แต่ต้องมีจำนวนต้นยางไม่น้อยกว่า 64 ต้นต่อไร่
- 11) หลังจากปลูกพืชแซมยาง ให้ปลูกพืชตระกูลถั่วแทนทันที

2.5.12 การปลูกพืชร่วมยาง : พืชร่วมยาง หมายถึง พืชที่ปลูกควบคู่กับการปลูกยาง สามารถเจริญเติบโตร่วมกับยางได้ หลักในการพิจารณาปลูกพืชร่วมยาง

- 1) คำนึงผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกพืชร่วมยางแต่ละชนิด
- 2) เกษตรกรควรคุ้นเคยกับการปฏิบัติดูแลรักษาพืชร่วมยางที่เลือกปลูก
- 3) พืชร่วมยางที่ปลูกต้องไม่กระทบกระเทือนการปฏิบัติงานในสวนยาง หรือมีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง จนทำให้ผลผลิตจากต้นยางลดลง
- 4) ชนิดของพืชร่วมยางที่สำคัญ ได้แก่ ระกำหวาน สละ หวาย กระจ่าง หน้าวัว ฯลฯ

2.5.13 การบำรุงรักษา : พื้นที่ปลูกยางส่วนใหญ่เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เคยทำการเกษตรมาก่อน จึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยบำรุงให้ต้นยางอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของต้นยางในการสร้างความเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตที่สูง

- 1) ปุ๋ยขางพาราก่อนเปิดกรีด
  - 1.1) เขตปลูกยางเดิม ใช้ปุ๋ยสูตร 20-8-20
  - 1.2) เขตปลูกยางใหม่ ใช้ปุ๋ยสูตร 20-10-12

2) วิธีการใส่ปุ๋ยขางพารา ก่อนเปิดกรีด

- 2.1) ใส่แบบหว่าน เหมาะสำหรับพื้นที่ราบ เมื่อหว่านแล้วคราดกลบ
- 2.2) ใส่เป็นแถบ เหมาะสำหรับพื้นที่ลาดเทเล็กน้อย หรือพื้นที่ที่ทำขั้นบันได โดย
เขาระรองใส่ปุ๋ยแล้วกลบ
- 2.3) ใส่แบบหลุม เหมาะสำหรับพื้นที่ลาดชัน ใช้ 2 หลุมต่อต้นแล้วฝังกลบ

3) ปุ๋ยขางพารา หลังเปิดกรีด

- 3.1) ทุกเขตปลูกขางใช้ปุ๋ยสูตร 30 – 5 – 18
- 3.2) ทั้งเขตปลูกขางเดิมและเขตปลูกขางใหม่ให้ใส่ปุ๋ยครั้งละ 500 กรัม ต่อต้น ปี
ละ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่ต้นฤดูฝนประมาณเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม
หลังจากขางผลัดใบในขณะที่ใบยังเป็นใบเพสลาด และครั้งที่ 2 ใส่ประมาณ
เดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน ก่อนที่ใบขางจะแก่

4) วิธีการใส่ปุ๋ยขางพารา หลังเปิดกรีด

- 4.1) ในพื้นที่ราบ ให้หว่านปุ๋ยห่างจากบริเวณโคนต้นขางประมาณ 3 เมตร หรือ
บริเวณกึ่งกลางระหว่างแถว คราดกลบให้ปุ๋ยอยู่ใต้ผิวดิน
- 4.2) ในพื้นที่ลาดเทที่ไม่ต้องทำขั้นบันไดหรือท้องที่มีฝนตกชุก ให้ใส่แบบหลุม
4 หลุม รอบต้นแล้วฝังกลบ
- 4.3) ในพื้นที่ลาดชันที่ทำขั้นบันได ให้หว่านปุ๋ยลงบนขั้นบันไดตลอดแถวขาง

5) การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง : นอกจากใช้ปุ๋ยสูตรสำเร็จแล้ว เกษตรกรสามารถผสมปุ๋ยเคมี
ใช้เองเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปุ๋ยเคมีสูตรสำเร็จ โดยการนำแม่ปุ๋ยเคมีที่ให้
ธาตุอาหารหลักมาผสมใช้เองตามสูตรที่ต้องการ สำหรับแม่ปุ๋ยที่แนะนำให้ใช้เป็นแม่
ปุ๋ยที่สะดวกในการจัดซื้อและราคาถูก ได้แก่ ปุ๋ยไดแอมโมเนียมฟอสเฟต (18-46-0)
ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ (0-0-60)

5.1) ข้อดีของการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง

- 5.1.1.) หลีกเลี่ยงปัญหาเรื่องปุ๋ยปลอมหรือปุ๋ยไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากแม่
ปุ๋ยเคมีจัดหามาจำหน่ายได้มีการตรวจสอบคุณภาพ

- 5.1.2.) เกษตรกรมีปุ๋ยใช้ทันเวลา เพียงแต่มีแม่ปุ๋ย 3 ชนิด ก็สามารถผสมปุ๋ยเคมีได้ทุกสูตร โดยไม่ต้องไปจัดซื้อปุ๋ยเม็ดแต่ละครั้ง ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย รวมทั้งประกันเรื่องการขาดแคลนปุ๋ยในเวลาที่ต้องการใช้แม่ปุ๋ยเคมีที่เหลือเก็บไว้ใช้ปลายปีโดยไม่เสื่อมคุณภาพ
- 5.1.3.) มีอำนาจในการต่อรองราคา เมื่อเกษตรกรผสมปุ๋ยเคมีใช้เองจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดอำนาจในการต่อรองราคาจากผู้ผลิตปุ๋ยเคมีชนิดเม็ด เพราะผู้ขายจำเป็นต้องลดกำไรและปรับราคาให้ถูกลงเพื่อดึงดูดลูกค้ากลับมา มีผลทำให้เกษตรกรซื้อปุ๋ยเคมีชนิดเม็ดถูกลงด้วย
- 5.1.4.) ทำให้เกษตรกรเกิดความรู้ความชำนาญ เมื่อเกษตรกรผสมปุ๋ยสูตรต่าง ๆ แล้ว นำไปใช้กับพืชแต่ละชนิด เกิดความชำนาญและเกิดความคิดค้นแปลงในการปรับสูตรปุ๋ย โดยการเพิ่ม-ลดปริมาณธาตุอาหารแต่ละชนิดในส่วนผสมของปุ๋ย ทำให้ผู้ใช้ปุ๋ยเคมีเกิดการพัฒนา เป็นหนทางนำไปสู่ความเข้าใจในหลักการและหน้าที่ของแม่ปุ๋ยแต่ละชนิด เกิดผลดีแก่เกษตรกรของประเทศโดยรวม
- 5.1.5.) เกษตรกรได้ใช้ปุ๋ยในราคายุติธรรม ราคาของปุ๋ยผสมใช้เองสูตรต่าง ๆ ถูกกว่าปุ๋ยเคมีชนิดเม็ดที่กำหนด เพราะลดขั้นตอนการผลิต
- 5.1.6.) เกิดการสูญเสียน้อยกว่า ในกรณีที่เกิดผลเสียหาย เช่น น้ำท่วม โรคระบาด พืชผลเสียหายหมดความสูญเสียของเกษตรกรที่ใช้แม่ปุ๋ยเคมีผสมเอง เกิดการสูญเสียคิดเป็นจำนวนเงินน้อยกว่า เพราะต้นทุนถูกกว่าเป็นการลดอัตราการเสี่ยงต่อความเสียหาย มีความมั่นคงมากกว่าการใช้ปุ๋ยเคมีชนิดเม็ด
- 5.1.7.) ทำให้เกษตรกรมีทางเลือกเพิ่มขึ้น สามารถตัดสินใจด้วยตนเองว่าควรใช้ปุ๋ยเคมีชนิดเม็ดที่มีจำหน่ายทั่วไปหรือจะผสมปุ๋ยเคมีใช้เองเมื่อเปรียบเทียบราคา

2.5.14 การตัดแต่งกิ่ง : การตัดแต่งกิ่งที่ถูกวิธีช่วยให้ต้นยางมีลำต้นกลม ตรง เปลือกบริเวณที่กรีดไม่มีปุ่มปม ง่ายต่อการกรีด ต้นยางเจริญเติบโตได้ดีขึ้น ทรงพุ่มสมดุล โปร่ง และป้องกันโรคจากเชื้อรา

ข้อควรปฏิบัติในการตัดแต่งกิ่ง

- 1) ไม่ควรตัดแต่งกิ่งในฤดูแล้ง

- 2) ตัดแต่งกิ่งแขนงในระดับต่ำกว่า 2 เมตร เริ่มตั้งแต่ยางอายุประมาณ 1 ปี
- 3) ในสภาพท้องที่แห้งแล้ง ควรตัดแต่งกิ่งแขนงในระดับต่ำกว่า 1.7 เมตร
- 4) ใช้กรรไกรตัดให้ชิดกับลำต้น ไม่ควรใช้มีดตัดหรือสับ
- 5) อย่าโน้มต้นลงมาเพื่อตัดกิ่ง เพราะทำให้เกิดอันตรายต่อต้นยาง เช่น เปลือกแตก น้ำยางไหล หรือต้นหักได้
- 6) ควรทาสารเคมีป้องกัน โรคและแมลงที่รอยแผลตัดแต่งกิ่งทุกครั้ง

2.5.15 การกำจัดวัชพืช : วัชพืชในสวนยางแบ่งออกเป็นวัชพืชทั่วไปและหญ้าคา สามารถกำจัดได้หลายวิธี เช่น การใช้แรงคนถาก การไถพรวน การปลูกพืชคลุมดิน และการใช้สารเคมี การใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช อาจก่อให้เกิดมลพิษต่อสภาพแวดล้อมและเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่เกษตรกรมักนิยมใช้ เนื่องจากประหยัดเวลาและแรงงาน

ตารางที่ 10 สารเคมีกำจัดวัชพืชในสวนยาง

ชนิดวัชพืช	ชื่อสารเคมี	ชื่อการค้า	อัตรา (มิลลิลิตร / ไร่)
วัชพืชทั่วไป	ใช้ผสมน้ำ 50 ลิตร / ไร่		
	1. พาราควอท	กรัมม็อกโซน	400
	2. ไกลโฟเสท	ราวด์อัฟ	200
	3. ซัลโฟเสท	ทัชดาวน์	200
หญ้าคา	ใช้ผสมน้ำ 100 ลิตร / ไร่		
	1. ไกลโฟเสท	ราวด์อัฟ	750-1,000
	2. อิมมาซาเพอร์	แอสซอลท์	600-800
	3. ซัลโฟเสท	ทัชดาวน์	750-1,000

2.5.16 การปลูกพืชคลุมดิน: ในระยะแรกของการปลูกสร้างสวนยาง ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินป้องกันการพังทลายของดิน และช่วยควบคุมวัชพืช เป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการปราบวัชพืช

ประโยชน์ของพืชคลุมดิน

- 1) ควบคุมการเจริญเติบโตของวัชพืช
- 2) ป้องกันการชะล้างหน้าดินและช่วยลดการพังทลายของดิน
- 3) ช่วยลดอุณหภูมิในดินลงและช่วยรักษาความชื้นในดิน
- 4) เพิ่มธาตุไนโตรเจนให้แก่ดิน

5) ลำต้นและใบที่ร่วงจะเปลี่ยนเป็นอินทรีวัตถุ

6) ลดการเกิดโรครากของต้นยาง

พันธุ์พืชคลุมดิน: พืชคลุมดินที่เหมาะสมกับการปลูกในสวนยาง เป็นพืชตระกูลถั่ว ได้แก่

- 1) คาโลโปโกเนียม เป็นพืชคลุมดินชนิดเถา เลื้อยไปตามผิวดิน ฝักมีขน ใบใหญ่ ดอกเล็ก สีน้ำเงินอ่อน เมล็ดเล็กแบนสีน้ำตาลอ่อน เจริญเติบโต คลุมพื้นที่ได้รวดเร็วมากจนแน่นที่บคลุมดินได้หนา 30-60 ซม. ภายในเวลา 5-6 เดือน ออกดอกหลังจากปลูกประมาณ 3-5 เดือน เมื่อมีอายุ 18 เดือนไปแล้วก็เริ่มขึ้นได้ดีในดินทุกชนิด ชอบฝนตกชุกแต่ไม่ชอบน้ำขัง ไม่ชอบร่มเงา น้ำหนัก 1 กก. มีจำนวนเมล็ดประมาณ 68,400 เมล็ด
- 2) เซนโตรซิมา เป็นพืชคลุมดินชนิดเถา เลื้อยไปตามผิวดิน ชอบเลื้อยพันขึ้นต้นไม้ ดอกใหญ่ สีม่วงอ่อน ใบเล็ก เมล็ดเล็ก แบน สีน้ำตาลอมเขียว มีหลายกระ มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ถั่วลายเถาขึ้นไม่สู้ที่บในระยะแรก เจริญเติบโตช้าแต่ต่อไปจะขึ้นได้แน่นและอยู่ได้นาน รากแทงลงในดิน ได้ลึกแผ่ออกข้าง ๆ มาก ชอบดินค่อนข้างดี ไม่ชอบน้ำขัง ขึ้นได้ดีภายใต้ร่มเงา น้ำหนัก 1 กก. มีจำนวนเมล็ดประมาณ 39,700 เมล็ด
- 3) เพอราเรีย เป็นพืชคลุมดินชนิดเถา มีเถาใหญ่ ชอบเลื้อยพันต้นไม้ มีขนมาก ใบใหญ่และหนา ดอกสีม่วง เมล็ดเล็กค่อนข้างกลม สีน้ำตาลแก่ เปลือกเมล็ดแข็ง งอกช้า คลุมดินได้หนาที่บภายใน 5-6 เดือน กินปุ๋ยมาก ไม่ค่อยออกดอก ให้เมล็ดน้อย คลุมดินได้ดีเมื่ออายุ 2 ปีไปแล้ว ควบคุมวัชพืชได้ดี ทร่มเงา ชอบดินเหนียวโปร่ง น้ำหนัก 1 กก. มีจำนวนเมล็ดประมาณ 82,500 เมล็ด
- 4) ซีรูเลียม เป็นพืชคลุมชนิดลำต้นเถาเลื้อยแข็งแรง เห็นขนไม่ชัดเถาแก่มีรากเป็นปุ่มเล็ก ๆ สีขาวเกือบทุกข้อ ใบมีสีเขียวเข้มเป็นมันค่อนข้างหนาคล้ายใบโพธิ์ ดอกเป็นช่อสีม่วง เริ่มสร้างดอกในเดือนธันวาคม ลักษณะฝักแบนค่อนข้างเหลี่ยม ยาวประมาณ 5 ซม. สีน้ำตาลเข้ม มีเมล็ดฝักละ 2-9 เมล็ด เมล็ดมีสีเขียวอ่อนจนถึงน้ำตาล ผิวเรียบเป็นมัน ทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดี การเจริญเติบโตในระยะแรกสู้วัชพืชไม่ได้ คลุมดินได้หนาที่บในปีที่ 2 มีจำนวนเมล็ดประมาณ กก.ละ 28,000 เมล็ด

การปลูกพืชคลุมดิน

- 1) ปลูกแบบหว่าน ห่างจากแถวยาง 2 เมตร เหมาะกับสวนที่โล่งเตียนและเตรียมพื้นที่อย่างดี
- 2) ปลูกแบบเป็นแถว ปลูกห่างกัน 2 เมตร 3 แถว เหมาะกับสวนที่ปลูกพืชแซมและสวนที่อยู่บนควนเขา

- 3) ปลูกแบบเป็นหลุม ระยะ 30 x 100 ซม. จำนวน 5 แถว เหมาะสำหรับสวนที่มีวัชพืชขึ้นบ้างแล้วแต่ยังไม่หนาแน่น

2.5.17 โรคและศัตรูพืชที่สำคัญของยางพารา

1) โรคตายยอด (Die Back)

1.1) สาเหตุการเกิดโรค

1.1.1) เกิดจากเชื้อรา

1.1.2) เกิดจากปลูกในพื้นที่ที่สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหารมีน้อย หรือมากเกินไป หรือมีสารพิษตกค้างในดิน หรือปลูกในสภาพที่เหมาะสมแก่การเกิดโรค

1.2) ลักษณะอาการของโรคที่เกิด: กิ่งก้าน หรือยอดแห้งตายจากปลายกิ่ง หรือยอดเข้าหาส่วนโคนทีละน้อยแล้วลุกลามไปจนถึงโคนต้น ในที่สุดต้นยางจะยืนต้นตาย ถ้าอาการรุนแรงต้นยางจะแห้งตายตลอดทั้งต้น เปลือกอ่อนออกจากเนื้อไม้ มีเส้นใยและสปอร์ของเชื้อราสีดำ หรือเชื้อราสีขาว เกิดขึ้นบริเวณเปลือกด้านใน นอกจากนี้มีแบคทีเรียและไส้เดือนฝอยอาศัยอยู่ทั่วไป ถ้าอาการไม่รุนแรงต้นยางมักแห้งหรือตายเฉพาะกิ่งยอด ส่วนของลำต้นหรือกิ่งก้านที่ยังไม่ตายจะแตกแขนงออกมาใหม่

1.3) ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด: การแพร่ระบาดของโรคเป็นได้ตลอดปี หากสภาพเหมาะสมต่อการเกิดโรค โรคนี้มักเกิดขึ้นมากหลังเกิดสภาวะแห้งแล้ง หรือภายหลังเกิดโรคต่างๆ ระบาดอย่างรุนแรง หรือพบในสวนยางที่ปลูกในพื้นที่ดินทราย หรือบนพื้นที่ตามไหล่เขาที่เป็นโรคมักเกิดกับต้นยางเล็กจนถึงยางที่เปิดกรีดแล้ว

1.4) การป้องกันกำจัด

1.4.1) หากเกิดจากการระบาดของโรค ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของโรคนั้นๆ และหมั่นบำรุงรักษาต้นยางให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ

- 1.4.2) หากเกิดจากสภาพสิ่งแวดล้อม เช่น กรณีที่สภาพดินเลวและแล้งจัด ให้น้ำตามความจำเป็นแล้วใช้วัสดุคลุมโคนต้นเพื่อช่วยรักษาความชุ่มชื้น
- 1.4.3) การใช้ปุ๋ยและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควรปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด
- 1.4.4) กรณีที่กิ่งหรือยอดแห้งตายลงมา ให้ตัดกิ่งหรือยอดที่ตายออก โดยให้ตัดต่ำกว่ารอยแผลลงมาประมาณ 1-2 นิ้ว แล้วทาสารเคมีป้องกันเชื้อราที่รอยแผล

2) อาการเปลือกแห้ง

2.1) สาเหตุ: เกิดจากการกรีดเอาน้ำมากเกินไป ทำให้เนื้อเยื่อบริเวณเปลือกที่ถูกกรีดมีธาตุอาหารมาหล่อเลี้ยงไม่เพียงพอ จนทำให้เปลือกบางบริเวณนั้นแห้งตาย

2.2) ลักษณะอาการที่เกิด: อาการระยะแรก สังเกตได้จากการที่ความเข้มข้นของน้ำข้างล่างหลังการกรีดเปลือกบางจะแห้งเป็นจุด ๆ อยู่ตามรอยกรีด ระยะต่อมาเปลือกที่ยังไม่ได้กรีดจะแตกแยกเป็นรอยและล่อนออก ถ้ากรีดต่อไปเปลือกบางจะแห้งสนิทไม่มีน้ำยางไหลออกมา

2.3) การป้องกันรักษา

2.3.1.) หยุคกรีดอย่างน้อยประมาณ 6-12 เดือน จึงทำการเปิดกรีดหน้าใหม่ทางด้านตรงข้าม หรือเปิดกรีดหน้าสูง

2.3.2) อย่ากรีดขากหัก โทม ควรกรีดตามคำแนะนำ

3) โรคใบร่วงและฝักเน่าจากเชื้อไฟทอปทอรา (Phytophthora Leaf Fall and Pod Rot)

3.1) สาเหตุการเกิดโรค: เกิดจากเชื้อรา

3.2) ลักษณะอาการของโรคที่เกิด: ใบขางร่วงพร้อมกันทั้งที่ยังมีสีเขียวสด มีรอยชำรุดขนาดและรูปร่างไม่แน่นอน อยู่บริเวณก้านใบกลางรอยชำมีหยดน้ำยางเกาะติดอยู่ เมื่อนำใบขางที่เป็นโรคมาสะบัดเบา ๆ ใบย่อยจะหลุดจากก้านใบทันที ส่วนใบที่ถูกเชื้อเข้าทำลายที่ยังไม่ร่วงจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองแกมส้ม

แล้วแห้งคั่วก่อนที่จะร่วง ฝักยางที่ถูกทำลายเปลือกเป็นรอยชำร่าน้ำ ต่อมาจะเน่าค้ำงอยู่บนต้นไม้แตกและไม่ร่วงหล่นตามธรรมชาติ กรณีที่เกิดกับต้นยางอ่อนเชื้อราจะเข้าทำลายบริเวณยอดอ่อนก่อน ทำให้ยอดเน่า แล้วจึงลุกลามเข้าทำลายก้านใบและแผ่นใบ ทำให้ต้นยางยืนต้นตาย

3.3) ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด: ส่วนใหญ่การแพร่ระบาดของโรคอยู่ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม โรคนี้มีกระบาดมากในสภาพอากาศเย็น ฝนตกชุกความชื้นสูง หรือพื้นที่ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลลมมรสุม พบในภาคใต้ฝั่งตะวันตกบางพื้นที่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี พัทลุง สงขลา นราธิวาส จันทบุรี และตราด โรคนี้แพร่กระจายโดยลมฝน และน้ำฝน มักเกิดกับต้นยางเล็กจนถึงยางใหญ่

3.4) การป้องกันกำจัด

3.4.1) ไม่ควรปลูกพืชอาศัยของเชื้อรา เช่น ทุเรียน ส้ม และพริกไทย แซมในสวนยาง

3.4.2) กำจัดวัชพืชและตัดแต่งกิ่งในสวนยาง เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก เป็นการลดความชื้นในสวนยาง

3.4.3) ต้นยางอ่อนอายุน้อยกว่า 2 ปี ฉีดพ่นพุ่มใบยางด้วยยาเอพรอน หรือ อาลีเอท ในอัตรา 40 กรัมผสมน้ำ 20 ลิตร ก่อนฤดูกาลโรคระบาด ทุก 7 วัน

3.4.4) ต้นยางใหญ่ การใช้สารเคมีป้องกันไม่คุ้มค่าใช้จ่าย จึงแนะนำให้หยุดกรีดยางระหว่างที่เกิดโรคระบาด แล้วใส่ปุ๋ยบำรุงต้นยางให้สมบูรณ์

4) โรคเส้นดำ (Black Stripe)

4.1) สาเหตุการเกิดโรค: เกิดจากเชื้อรา

4.2) ลักษณะอาการของโรคที่เกิด: บริเวณเหนือรอยกรีดในระยะแรกเปลือกจะเป็นรอยชำ ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นรอยบวมสีดำหรือสีน้ำตาล ขยายขึ้นลงเป็นเส้นตามแนวขึ้นของลำต้นเมื่อเดือนเปลือกออกดูจะพบรอยบวมดำนั้นเป็นลายเส้นดำบนเนื้อไม้อาการขั้นรุนแรงทำให้เปลือกของหน้ากรีดบริเวณที่เป็นโรคปริ เน่า มีน้ำยางไหลตลอดเวลา จนเปลือกเน่าหลุดไปในที่สุด

เปลือกงอกใหม่เสียหายกรีดเข้าไม่ได้ อายุการให้ผลผลิตลดลงเหลือ 8-16 ปี
ถ้าการเข้าทำลายของเชื้อไม่รุนแรง เปลือกจะเป็นปุ่มปม

4.3) ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด: โรคนี้แพร่ระบาดมากในช่วงเดือน
มิถุนายนถึงเดือนธันวาคม ระบาดในสวนยางที่เปิดกรีดแล้วในสภาพพื้นที่ที่
อากาศมีความชื้นสูง ฝนตกชุก โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคใบร่วง
และฝักเน่าอย่างรุนแรง พบทางภาคใต้ฝั่งตะวันตกและตะวันออก ได้แก่
ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สตูล ตรัง พัทลุง
สงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส และในจังหวัดทางภาคตะวันออก
ได้แก่ ระยอง จันทบุรี และตราด เนื่องจากมีลมมรสุมพัดผ่านและมีฝนตกชุก
ในพื้นที่ดังกล่าว

4.4) การป้องกันกำจัด

4.4.1) ไม่ควรปลูกพืชอาศัยของเชื้อราเป็นพืชร่วมหรือแซมยาง เช่น ทุเรียน
มะพร้าว โกโก้ ส้ม มะละกอ พริกไทย และยาสูบ

4.4.2) ใช้ยาอาลีเอท อัตราการใช้ 5 กรัม ผสมน้ำ 1 ลิตร พ่นหรือทาหน้ากรีด
ยางทุก 2-4 วัน 6-8 ครั้งหรือใช้ยาเอพรอน อัตราการใช้ 14 กรัม ผสม
น้ำ 1 ลิตร พ่นหรือทาหน้ากรีดยางทุก 7 วัน 4-8 ครั้ง

5) โรคเปลือกเน่า (Mouldy Rot)

5.1) สาเหตุการเกิดโรค: เกิดจากเชื้อรา

5.2) ลักษณะอาการของโรคที่เกิด: เกิดเฉพาะบนหน้ากรีดเท่านั้น อาการระยะแรก
เปลือกเหนียวรอยกรีด มีลักษณะน้ำเป็นรอยข้ำสีหม่น ต่อมากลายเป็นรอย
นูน ปรากฏเส้นใยของเชื้อราสีขาวเทาขึ้นปกคลุมตรงรอยแผล เมื่ออาการ
รุนแรงขึ้นเชื้อราจะขยายลุกลามเป็นแถบขนานกับรอยกรีดอย่างรวดเร็ว
ทำให้เปลือกบริเวณดังกล่าวเน่าหลุดเป็นแอ่งเหลือแต่เนื้อไม้สีดำ และไม่สามารถ
กรีดซ้ำหน้าเดิมได้อีก เมื่อเดือนเปลือกบริเวณข้างเคียงรอยแผลออก
ดู จะไม่พบอาการเน่าลุกลามออกไป ซึ่งต่างจากโรคเส้นดำ จะมีลายเส้นดำ
ขยายขึ้นไปและลุกลามลงใต้รอยกรีด

5.3) ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อระบาด: พบระบาดในสวนยางที่เปิดกรีดแล้วในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่อากาศมีความชุ่มชื้นสูง และฝนตกชุก พบระบาดรุนแรงในบางพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โรคนี้แพร่ระบาดโดยลมและมีแมลงเป็นพาหะ

5.4) การป้องกันกำจัด

5.4.1) ไม่ควรปลูกพืชอาศัยเป็นพีชร่วมหรือพืชแซมยาง เช่น กาแฟ โกโก้ มะม่วง มะพร้าว และมันฝรั่ง

5.4.2) ตัดแต่งกิ่งยาง กำจัดพืชในสวนให้โล่งเตียนและอย่าปลูกยางให้หนาแน่นเกินไปเพื่อลดความชื้นในสวนยาง

5.4.3) เมื่อต้นยางเป็นโรคให้เดือนหรือขูดเอาบริเวณที่เป็นโรคออกแล้วใช้สารเคมี เช่น เบนเลท ในอัตรา 20 กรัม ผสมน้ำ 1 ลิตร หรือเอพรอน ในอัตรา 14 กรัม ผสมน้ำ 1 ลิตร พ่นหรือทาหน้ากรีดยางทุก 7 วัน 4-8 ครั้ง

6) โรคราแป้ง หรือโรคใบที่เกิดจากเชื้อออยเดียม (Powdery mildew or Oidium Leaf Disease)

6.1) สาเหตุการเกิดโรค: เกิดจากเชื้อรา

6.2) ลักษณะอาการของโรคที่เกิด: ใบอ่อนปลายใบจะบิดงอ มีสีดำ ร่วงหล่นจากต้น ในใบเพศสดเห็นปุยเส้นใยสีขาวเทาใต้แผ่นใบเมื่อเจริญต่อไปเห็นรอยแผลสีเหลืองซีด แล้วเปลี่ยนเป็นรอยไหม้สีน้ำตาล ขนาดและรูปร่างของแผลไม่แน่นอน นอกจากนี้เชื้อยังเข้าทำลายที่ดอกยาง โดยเชื้อราปกคลุมดอกก่อนที่จะดำแล้วร่วง

6.3) ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด: อยู่ในช่วงต้นยางผลิใบใหม่ตามธรรมชาติในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน โรคนี้ระบาดมากในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมกลางวันร้อน กลางคืนเย็นและชื้น ตอนเช้ามีหมอก พบในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบางพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาส สงขลา และยะลา โรครานี้แพร่กระจายโดยลมและแมลงจำพวกไรที่ดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน

6.4) การป้องกันกำจัด

- 6.4.1) ปรับปรุงยางให้มีธาตุไนโตรเจนมากขึ้น และใส่ในช่วงที่ต้นยางผลิบาอ่อน เพื่อเร่งให้ใบยางแตกใบใหม่และแก่เร็ว ให้พ้นระยะที่อ่อนแอต่อการทำลายของเชื้อ
- 6.4.2) พ่นด้วยผงกำมะถันอัตราไร่ละ 1.5-5 กิโลกรัม ทุก 5-7 วัน พ่นประมาณ 5-6 ครั้ง เพื่อป้องกันการระบาดของโรค

7) โรคใบไหม้ลาตินอเมริกัน (South American Leaf Blight)

7.1) สาเหตุการเกิดโรค: เกิดจากเชื้อรา

7.2) ลักษณะอาการของโรคที่เกิด: เชื้อราเข้าทำลายใบยางหรือเนื้อเยื่อส่วนต่าง ๆ ในขณะที่ยังอ่อน เช่น ดอกยาง ฟัก กิ่งอ่อน ถ้าใบอ่อนอายุไม่เกิน 1 สัปดาห์ รอยแผลเป็นสีเทาดำ เห็นปุยสีเขียวมะกอกด้านใต้ใบ ใบยางม้วนและบิดเบี้ยวแล้วร่วงในใบเพศลาดแผลจะลุกลามขึ้นด้านบนใบ ใบยางจะหย่นเปลี่ยนเป็นสีม่วงและใบย่อยร่วงในใบแก่พบกลุ่มสปอร์สีดำบริเวณขอบแผลด้านบนใบ ต่อมาเนื้อเยื่อตรงแผลจะหลุดเกิดเป็นช่องโหว่ตามรอยแผล

7.3) การแพร่ระบาดของเชื้อ: เชื้อราติดไปกับส่วนขยายพันธุ์ยางพาราที่เป็นโรคหรือสปอร์ปนเปื้อนมาจากพืชชนิดอื่นที่นำมาจากแหล่งที่มีโรค หรือสปอร์ปนเปื้อนมากับเสื้อผ้า สัมภาระ เครื่องมือการเกษตร ของผู้ที่เข้าไปในสวนยางที่เป็นโรค โรคนี้พบในพื้นที่ปลูกยางเฉพาะกลุ่มประเทศแถบอเมริกา กลาง อเมริกาใต้ และหมู่เกาะคาริบเบียนเขตระหว่างเส้นรุ้งที่ 24 องศาใต้ในประเทศบราซิล ถึง 18 องศาเหนือในประเทศเม็กซิโก โรคนี้ยังไม่พบเกิดขึ้นในประเทศไทย

7.4) การป้องกันกำจัด

- 7.4.1) คัดเลือกพันธุ์ยางที่มีความต้านทาน โรคสูงมาปลูก
- 7.4.2) เมื่อยางผลัดใบ ต้องทำลายใบยางที่ร่วงลงพื้นอยู่เสมอ
- 7.4.3) ถ้าพบโรคที่น่าสงสัยให้นำตัวอย่างไปติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ใกล้ที่สุด เช่น สถานีทดลองยางศูนย์วิจัยยาง กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร และกองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร

8) โรครากขาว (White Root Disease)

8.1) สาเหตุการเกิดโรค: เกิดจากเชื้อรา

8.2) ลักษณะอาการของโรคที่เกิด: พุ่มใบแสดงอาการใบเหลืองผิดปกติ 1-2 กิ่งหรือทั้งต้น ถ้าเป็นขนาดเล็กใบจะเหี่ยวเฉา ขอบใบม้วนงอลงด้านล่างแล้วร่วงก่อนที่จะยืนต้นตาย บริเวณรากที่ถูกเชื้อเข้าทำลาย มีรากเส้นใยสีขาวแผ่คลุมเกาะติดผิวนอก เมื่อเส้นใยอายุมากขึ้นจะกลายเป็นเส้นกลมหนูนีสีเหลืองซีด เนื้อไม้ของรากที่เป็นโรคใหม่ ๆ จะแข็งกระด้างเป็นสีน้ำตาลซีด ในระยะรุนแรงจะเป็นสีขาวหรือสีครีม ถ้าอยู่ในที่ชื้นและจะอ่อนนุ่ม บริเวณโคนต้นหรือรากที่โผล่พ้นดิน จะปรากฏดอกเห็ดขนาดไม่แน่นอน มีลักษณะเป็นแผ่นแข็งครึ่งวงกลมแผ่นเดียว หรือซ้อนกันเป็นชั้น ๆ ผิวด้านบนเป็นสีเหลืองส้ม โดยมีสีเข้มและอ่อนเรียงสลับกันเป็นวง ผิวด้านล่างเป็นสีส้มแดงหรือสีน้ำตาลขอบดอกเห็ดมีสีขาว

8.3) ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด: อยู่ในช่วงฤดูฝน โดยเฉพาะเดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม ระบาดรวดเร็ว เนื่องจากฝนตกชุกความชื้นสูง พบในพื้นที่ปลูกยางบนพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา พัทลุง ตรัง กระบี่ พังงา และ สุราษฎร์ธานี การแพร่ระบาดของโรคเกิดได้ 2 ทางคือ โดยการสัมผัสของรากที่เป็นโรคกับรากของต้นที่สมบูรณ์ และสปอร์จากดอกเห็ดปลิวตามลมไปตกลงบนรอยหักหรือหน้าตัดของตอยาง เมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสมสปอร์จะงอกเจริญไปยังโคนต้นและราก

8.4) การป้องกันกำจัด

8.4.1) ปลูกยางในพื้นที่ปลอดโรค และควรเตรียมพื้นที่ปลูกให้ปลอดโรค โดยการขุดทำลายตอยางเก่าที่อาจจะเป็นแหล่งก่อให้เกิดโรค

8.4.2) ในพื้นที่ที่มีการระบาดไม่ควรปลูกพืชอาศัยของโรค เช่น ส้ม โกโก้ กาแฟ มะพร้าว ไม้พริกขี้หนู มะเขือเปราะ มันเทศ มันสำปะหลัง น้อยหน่า ลองกอง สะตอ จำปาตะ สะเดาเทียม ทั้ง ทุเรียน และเนียงนก

8.4.3) ใช้กำมะถันในอัตราต้นละ 240 กรัม ใส่ในหลุมปลูกก่อนปลูกยางจะช่วยปรับสภาพดิน ทำให้ไม่เหมาะกับการเจริญของเชื้อ

- 8.4.4) เมื่อพบต้นที่เป็นโรคให้เถื่อนส่วนที่เป็นโรคทิ้ง แล้วทาสารเคมี เช่น ทิลท์ 250 อีซี อัตรา 7.5% หลังจากนั้นขุดดินรอบ โคนต้นเป็นร่อง กว้าง และลึกประมาณ 10-15 เซนติเมตร ราดสารเคมี เช่น ทิลท์ 250 อีซีในอัตราต้นละ 30 ซีซีผสมน้ำ 3 ลิตร หรือเบรต์ 400 ในอัตราต้น ละ 10-15 กรัม ผสมน้ำ 3 ลิตร ลงในร่องรอบ ๆ โคนต้น โดยไม่ต้อง กลบดินทุก 6 เดือน
- 8.4.5) เก็บต้นหรือรากไม้ที่เป็น โรคเผาทำลายทิ้งให้หมด โดยเฉพาะเศษ รากไม้ที่มีเส้นใยสีขาวของเชื้อราติดอยู่ เพื่อลดแหล่งเชื้อ

9) ปลวก (termites)

- 9.1) ลักษณะและการทำลาย: ปลวกมี 2 ชนิด คือ ชนิดที่กินเนื้อไม้ที่ตายแล้ว ซึ่งไม่ เป็นอันตรายต่อต้นยาง และชนิดกินเนื้อไม้สดซึ่งจะกัดกินรากและภายในลำ ต้นจนเป็นโพรง ทำให้พุ่มใบยางมีสีเหลืองผิดปกติ ต้นยางเสียหายถึงตายได้
- 9.2) การป้องกันกำจัด: ใช้สารเคมีคลอเดนในอัตรา 125-175 กรัม ผสมน้ำ 20 ลิตร ราดรอบต้นยางที่ถูกปลวกทำลายและต้นยางข้างเคียงต้นละ 1-2 ลิตร

10) หนอนทราย (grub of cockchafer)

- 10.1) ลักษณะการทำลาย: หนอนทรายเป็นตัวอ่อนของด้วงชนิดหนึ่ง รูปร่าง เหมือนตัวซี (C) ขนาดลำตัวยาวประมาณ 3-5 เซนติเมตร สีขาว หนอนทราย กัดกินรากยางจนรากไม้ไม่สามารถดูดหาอาหารเลี้ยงลำต้นได้ ทำให้พุ่มใบยาง มีสีเหลืองผิดปกติ ต้นยางตายเป็นหย่อมๆ พบมากในแปลงต้นกล้ายางที่ ปลุกในดินทราย
- 10.2) การป้องกันกำจัด: ใช้วิธีเขตกรรมและวิธีกล โดยปลูกพืชล่อแมลง เช่น ตะไคร้ มันเทศ และข้าวโพด รอบต้นกล้ายางที่ปลูกใหม่ แมลงจะออกมา ทำลายพืชล่อหลังจากนั้นให้ขุดพืชล่อจับแมลงมาทำลาย หรือใช้สารเคมี เอ็น โคซัลเฟน+บีพีเอ็มซี (4.5% จี) ในอัตราไร่ละ 5 กิโลกรัม โรยรอบๆ ข้างต้นยางแล้วกลบดิน หรือใช้คลอเดนในอัตรา 40-80 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร ราดรอบต้นยางที่ถูกหนอนทรายกัดกิน และต้นยางข้างเคียงต้นละ 1-2 ลิตร

2.5.18 การปฏิบัติระยะต้นยางให้ผลผลิต: การกรีดยางที่ดีและถูกต้อง ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ได้แก่ พันธุ์ยาง อายุต้นยาง ฤดูกาล การเปิดกรีดยาง วิธีการกรีดยาง ระบบกรีดยาง วิธีการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง และความชำนาญของคนกรีดยาง การเลือกใช้ปัจจัยที่สอดคล้องเหมาะสมสามารถเพิ่มผลผลิตยางให้สูงขึ้น ถนอมต้นยางให้สามารถกรีดยางได้ยาวนานขึ้น คู่มากับการลงทุนปลูกสร้างสวนยางโดยทั่วไปต้นยางเปิดกรีดยางได้เมื่อประมาณ 7 ปีครึ่ง และต้นยางในสวนนั้นต้องมีขนาดเปิดกรีดยางได้มากกว่าร้อยละ 70 ของยางทั้งหมด (สำหรับต้นติดตาที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร เส้นรอบวงลำต้นต้องไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร) การกรีดยางต้องยึดหลักที่ว่า เมื่อกรีดยางแล้วต้องได้น้ำยางมาก เปลือกเสียหายน้อยที่สุด และสามารถกรีดยางได้นานประมาณ 25-30 ปี

การเปิดกรีดยาง: การเปิดกรีดยางให้ใช้ไม้แบบทาบกับลำต้นแล้วทำรอยตามแนวสังกะสีจากซ้ายไปขวาให้ได้ความยาวครึ่งหนึ่งของลำต้น ลากต่อลงมาตามขอบไม้ประมาณ 30 เซนติเมตร กรีดยางเฉียงจากซ้ายไปขวา ทำมุม 30-35 องศากับแนวขนานพื้นดิน ใช้มีดกรีดยางกรีดยางเบา ๆ เพื่อทำเป็นรอยเปิดกรีดยางให้ลึกเกือบถึงเนื้อไม้ตามแนวที่ทำรอยไว้ หนึ่งจากเปิดกรีดยางแล้วให้ทำทางไหลของน้ำยางลงมา 30 เซนติเมตร ตามรอยที่ทำไว้ ตอกลิ้นรองรับน้ำยาง ใช้ลวดรองรับด้วยน้ำยางรัดรอบลำต้นได้ลิ้นรองรับน้ำยางประมาณ 10 เซนติเมตร แล้วตั้งด้วยน้ำยางไว้บนลวด

การกรีดยาง: การกรีดยางสามารถแบ่งตามช่วงระยะเวลาการกรีดยางและการใช้สารเคมีเร่งน้ำยางได้ 4 ประเภท คือ

- 1) การกรีดยางในระยะ 3 ปีแรก
- 2) การกรีดยางในระยะ 3 ปีไปแล้ว
- 3) การกรีดยางเปลือกงอกใหม่
- 4) การใช้สารเคมีเร่งน้ำยางกับเปลือกเดิมของยางบางพันธุ์

ระบบกรีดยาง: การกรีดยางในระยะ 3 ปีแรก ซึ่งเป็นช่วงที่ยางกำลังเจริญเติบโต ไม่ควรกรีดยางหักโหมมากเกินไป เพราะจะทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโตและผลผลิตลดลงในภายหลัง ระบบกรีดยางที่เหมาะสมควรเป็น ดังนี้

- 1) กรีดยางครั้งต้นวันเว้นสองวัน ระบบนี้ใช้กับยางทุกพันธุ์ โดยหยุดกรีดยางในฤดูผลัดใบและไม่มีอาการกรีดยางชดเชย
- 2) กรีดยางครั้งต้นวันเว้นวัน ระบบนี้เหมาะกับยางพันธุ์ทุก ยกเว้นพันธุ์ RRIM 628, PB x28/59 และ PB 5/63 ซึ่งเกิดโรคเปลือกแห้งได้ง่ายโดยต้องหยุดกรีดยางในฤดูผลัดใบและไม่มีอาการกรีดยางชดเชย

- 3) กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำอย่างความเข้มข้นร้อยละ 2.5 เหมาะสำหรับยางพันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่ำในระยะแรกของการกรีด โดยใช้สารเคมีทาได้ รอยกรีดที่ขูดเปลือกกว้าง 2.5 เซนติเมตรปีละ 2-3 ครั้ง ในปีถัดไป หากผลผลิต เพิ่มขึ้นให้หยุดใช้สารเคมี

การกรีดยางหลังจาก 3 ปีไปแล้ว: ต้นยางจะทนทานต่อการกรีดมากขึ้น ระบบการกรีดที่เหมาะสมช่วงนี้คือ

- 1) กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน เหมาะสำหรับพันธุ์ที่เป็น โรคเปลือกแห้งได้ง่าย สามารถกรีดชดเชยได้
- 2) กรีดครั้งต้นวันเว้นวัน ใช้ได้กับยางทุกพันธุ์ ยกเว้นพันธุ์ที่เป็น โรคเปลือกแห้งได้ง่าย และสามารถกรีดชดเชยได้เฉพาะท้องที่ที่มีการกรีดน้อยกว่า 200 วัน
- 3) กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำอย่างเหมาะสมสำหรับยางพันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่ำและตอบสนองต่อการใช้สารเคมีได้ดี ควรใช้สารเคมีเพียงปีละ 2-3 ครั้ง

การกรีดเปลือกงอกใหม่: เมื่อกลับไปกรีดยางในหน้าที่เปลือกงอกใหม่ ควรใช้ 3 ระบบ คือ

- 1) กรีดครั้งต้นวันเว้นวัน ใช้ได้กับยางทุกพันธุ์และกรีดชดเชยได้
- 2) กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน ใช้สำหรับยางพันธุ์ที่เป็น โรคเปลือกแห้งได้ง่าย และสามารถกรีดชดเชยได้
- 3) กรีดครั้งต้นวันเว้นสามวัน หรือกรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำอย่าง และไม่ควรทาติดต่อกัน เพราะจะทำให้ต้นยางทรุดโทรมมากเกินไป

ข้อควรระวังในการกรีดยาง

- 1) มีดกรีดยางต้องลับให้คมอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถกรีดเปลือกได้บาง ไม่ต้องออกแรงมาก และหลีกเลี่ยงบาดแผลที่จะทำให้หน้ายางเสีย
- 2) กรีดเปลือกให้บาง ความลึกเปลือบบนเปลือกไม่เกินเดือนละ 2.0 - 2.5 เซนติเมตร เพื่อให้กรีดได้นานที่สุด
- 3) หยุดกรีดยางต้นที่เป็น โรคเปลือกแห้งจนกว่าจะหาย
- 4) หยุดกรีดเมื่อต้นยางผลัดใบ
- 5) หยุดกรีดยางเมื่อต้นยางเป็น โรคหน้ายาง
- 6) อย่ากรีดลึกถึงเนื้อไม้ เพราะจะทำให้เปลือกที่งอกใหม่เป็นปุ่มปม

การเพิ่มวันกรีดยาง (ต้นหนา): เนื่องจากแต่ละปีมีจำนวนวันกรีดที่ต้องสูญเสียไป จากสาเหตุฝนตกหยุดกรีดในช่วงหน้าแล้ง คนกรีดหยุดงาน ฯลฯ ทำให้รายได้บางส่วนหายไป แต่สามารถเพิ่มวันกรีดที่เสียไปด้วยวิธีดังนี้

- 1) การกรีดสาย เป็นการกรีดยางหลังจากเวลากรีดปกติ ทดแทนเวลากรีดเดิม ซึ่งไม่สามารถทำได้เนื่องจากหน้ากรีดเปียกจากฝนตก เวลาที่เหมาะสมคือช่วงเวลาบ่ายหรือเวลาอื่นที่เหมาะสม แต่ไม่ควรเกินช่วงเวลา 11.00 - 13.00 น. เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวผลผลิตที่ได้จะน้อยกว่าปกติ
- 2) การกรีดชดเชย เป็นการกรีดยางทดแทนวันกรีดที่สูญเสียไปในระหว่างฤดูฝน หรือในท้องที่ที่ฝนตกมาก การกรีดชดเชยเป็นการกรีดติดต่อกันเป็นวันที่ 2 หลังจากที่ฝนตกติดต่อกันหลายวัน เหมาะสำหรับใช้กับระบบกรีดวันเว้นวัน และวันเว้นสองวัน ทั้งนี้เพื่อรักษาระดับผลผลิตไว้

2.5.19 การแปรรูปผลผลิต: น้ำยางสดจากสวน สามารถนำไปแปรรูปได้หลากหลายชนิดทั้งในรูปแบบยางข้นและยางแห้ง ได้แก่ ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน ยางเครพ ฯลฯ คุณภาพยางที่แปรรูปขึ้นกับวิธีการผลิต ราคาภายในท้องตลาดก็แตกต่างกันไปตามคุณภาพยาง หากเกษตรกรเจ้าของสวนยางผลิตยางที่มีคุณภาพราคาที่จะเกษตรกรเจ้าของสวนยางได้รับจากการจำหน่ายยางก็จะดีตามไปด้วย

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จตุพล (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี จำนวนแรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา และขนาดสวนยางพารา โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา 1 ล้านไร่ ที่ขึ้นทะเบียนขอรับกล้ายางพารากับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์ยางพาราจังหวัดศรีสะเกษ จาก 11 อำเภอ ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิตามเขตอำเภอ แต่ละชั้นภูมิสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษทั้ง 4 ด้านนั้น มีระดับที่มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าปัจจัยด้านเทคนิค และด้านกายภาพมีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกร การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา

ในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย จำนวนสมาชิกในครอบครัว แรงงานในครอบครัว ประสิทธิภาพในการปลูกยางพารา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับขนาดสวนยางพาราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเปรียบเทียบการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี จำนวนแรงงานในครัวเรือน ประสิทธิภาพในการปลูกยางพารา และขนาดสวนยางพารา พบว่าข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรด้านระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา

ยุทธพงษ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตัดสินใจของเกษตรกรต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านบริษัท ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร และศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร ประชากรที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันใน 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเชียงดาว และอำเภอสะเมิง ใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 168 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้ค่า ไค-สแควร์ (Chi-Square) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีเหตุผลในการตัดสินใจปลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ ทำให้รายได้เพิ่มขึ้น รองลงมาคือ เพื่อนบ้านชักชวนและมีตลาดรองรับ ในส่วนของเหตุผลประกอบในการตัดสินใจไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน พบว่าเกษตรกรมีเหตุผลในการตัดสินใจไม่ปลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ ไม่แน่ใจว่าจะทำให้รายได้เพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ขาดความเชื่อมั่นในบริษัทที่ทำการส่งเสริม และกลัวว่าปลูกแล้วขายไม่ได้ ไม่มีตลาดรองรับ จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร พบว่ามี 4 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่รู้จักบริษัท และเงื่อนไขของบริษัทผู้ทำการส่งเสริมการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นมีผลต่อความสัมพันธ์การตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ การเข้าไปส่งเสริมการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเจ้าหน้าที่ของบริษัท ควรที่จะส่งเสริมเกษตรกรในกลุ่มอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 38 ปี ระดับการศึกษา ตั้งแต่ ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป เนื่องจากเกษตรกรกลุ่มนี้มีความสนใจที่จะเข้าร่วมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันมากกว่าในกลุ่มอื่นๆ และให้ความรู้กับเกษตรกรในเรื่องของเงื่อนไขของบริษัทด้วย เนื่องจากการที่เกษตรกรจะตัดสินใจเข้าร่วมโครงการหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข

ของทางบริษัทมีส่วนที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม เพราะเกษตรกรจะได้ทราบถึงผลประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ นอกเหนือจากการที่เกษตรกรจะได้รับรายได้เพิ่มมากขึ้น ปัญหาอุปสรรคต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันที่พบเรียงตามลำดับความสำคัญคือ 1) การป้องกันโรคและแมลง 2) การเก็บเกี่ยวผลผลิต 3) การจัดการและการใช้สารเคมี 4) การรับซื้อผลผลิต 5) การเข้าใจวิธีปฏิบัติ 6) การส่งเสริมการเกษตร 7) การจ่ายเงินค่าผลผลิต 8) การเตรียมแปลงและการปลูก 9) ต้นกล้ามะเขือ 10) จากบริษัท

ถาวร (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้เข้าร่วมกลุ่มและไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบด ตัวอย่างประชากรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดจำนวน 83 ตัวอย่าง เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดจำนวน 70 ตัวอย่าง และกรรมการกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดจำนวน 15 ตัวอย่าง ข้อมูลรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามด้วยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติไคสสแควร์ จากผลการศึกษาพบว่าข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดมีดังนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 46.01 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ 4 สมรสแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.72 คน มีที่ดินเป็นของตนเอง มีพื้นที่ปลูกกาแฟเฉลี่ย 11.41 ไร่ ผลิตกาแฟผลสดได้เฉลี่ย 4,519.16 กิโลกรัมต่อปี จำหน่ายในรูปกาแฟกะลา มีรายได้จากการขายผลผลิตกาแฟเฉลี่ย 77,417.14 บาทต่อปี มีรายได้อื่นๆ นอกจากผลผลิตกาแฟเฉลี่ย 44,734.94 บาทต่อปี แรงงานที่ใช้ผลิตกาแฟเฉลี่ย 4.28 คน มีการกู้เงินเพื่อลงทุนจากนอกสถาบันการเงิน รับรู้ข่าวสารการผลิตกาแฟคั่วมา จากคณะกรรมการกลุ่มฯ โดยได้รับข่าวสารเฉลี่ย 2.74 ครั้งต่อปี มีประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 9.53 ครั้งต่อปี และมีความรู้ในเรื่องกาแฟคั่วบดในระดับปานกลาง ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มฯ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 43.30 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ 4 สมรสแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.01 คน มีที่ดินเป็นของตนเอง มีพื้นที่ปลูกกาแฟเฉลี่ย 3.27 ไร่ ผลิตกาแฟผลสดได้เฉลี่ย 372.79 กิโลกรัมต่อปี จำหน่ายในรูปกาแฟกะลา มีรายได้จากการขายผลผลิตกาแฟเฉลี่ย 3,992.27 บาทต่อปี มีรายได้อื่นๆ นอกจากผลผลิตกาแฟเฉลี่ย 55,785.71 บาทต่อปี แรงงานที่ใช้ผลิตกาแฟเฉลี่ย 2.02 คน มีการกู้เงินเพื่อลงทุนจากนอกสถาบันการเงิน รับรู้ข่าวสารการผลิตกาแฟคั่วมาจากผู้นำชุมชน โดยได้รับข่าวสารเฉลี่ย 1.11 ครั้งต่อปี มีประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 0.82 ครั้งต่อปี และมีความรู้ในเรื่องกาแฟคั่วบดในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้า

ร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดแล้วพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกลุ่มฯ หรือไม่เข้าร่วมกลุ่มฯ ได้แก่ ปัจจัยต่างๆ ดังนี้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว การมีที่ดินเป็นของตนเอง ขนาดของพื้นที่ปลูกกาแฟ รายได้จากการขายผลผลิตกาแฟ รายได้อื่นๆ นอกจากผลผลิตกาแฟ จำนวนแรงงานที่ใช้ผลิตกาแฟ การกู้เงินเพื่อลงทุน การรับรู้ข่าวสารการผลิตกาแฟคั่ว การมีประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรม และ ความรู้ในเรื่องกาแฟคั่วบด กลุ่มทั้งสองมีปัญหาในเรื่องขาดอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้แปรรูปผลผลิตกาแฟ ไม่ทราบรายละเอียดของการเข้าร่วมกลุ่มผู้ผลิตกาแฟคั่วบด ไม่มีแหล่งทุนและสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ ไม่มีโรงเก็บกาแฟกะลาที่ได้มาตรฐานในตำบล ไม่มีนักวิชาการเกษตรประจำ อบต. เพื่อให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหา กรรมการฝ่ายตลาดหาตลาดรองรับซื้อกาแฟคั่วบดได้น้อย แต่กลุ่มฯ ที่มีกำลังการผลิตมากสมาชิกกลุ่มฯ ไม่มีความสามัคคี มีการขัดแย้งกัน ข้อเสนอแนะ ให้มีการฝึกอบรม เรื่องการแปรรูปกาแฟคั่วบด ต้องการความช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิต (ปุ๋ย ก๊าซกาแฟ ฯลฯ) ที่มีคุณภาพและราคาถูก ราคากาแฟไม่ควรต่ำกว่าปี 2550 ให้มีการจัดฝึกอบรมเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. และหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเกษตรกรบนที่สูง จัดหางบประมาณสนับสนุนเรื่องการผลิตกาแฟครบวงจร ต้องการให้กลุ่มฯ ดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อจะได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฯ

ภาณุวัฒน์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ ประชากรที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านขยายผลใหม่ 8 หมู่บ้านในอำเภอคอยสะเก็ด และกิ่งอำเภอแม่ออน กลุ่มตัวอย่างได้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ จำนวน 112 คน และเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมจำนวน 139 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Simple Random Sampling) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบไคล สแควร์ ผลจากการวิจัยพบว่า เหตุผลที่เกษตรกรตัดสินใจเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ มากที่สุดคือ ต้องการเพิ่มรายได้ รองลงมาคือ ต้องการปัจจัยการผลิต และเหตุผลที่เกษตรกรตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ มากที่สุดคือ พื้นที่ไม่เหมาะสม รองลงมาคือขาดแหล่งเงินทุน ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานในครอบครัว ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ การเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตร และเงินทุน ปัญหาและ

อุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ ได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน รายได้ทางเกษตร น้อยลง พื้นที่ถือครองในการเกษตรน้อยเกินไป ดินในพื้นที่ทำการเกษตรมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร ภาระหนี้สิน และแหล่งน้ำในการทำการเกษตรไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเนื่องจาก โครงการขยายผลมีกิจกรรมให้เกษตรกรเลือกหลากหลายหลักสูตร จึงทำให้เกษตรกรไม่สามารถทราบข้อมูลได้ทั้งหมด เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ควรหมั่นเข้าไปพบปะกับเกษตรกร บอกข่าวสาร สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการขยายผล การฝึกอบรมและกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกษตรกรจะได้ทราบข่าวสารและสามารถเข้าร่วมโครงการตามที่ศูนย์ฯ จัดขึ้น ส่วนด้านเงินทุนนั้นควรให้หน่วยงานอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเกษตรกรด้วย เพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสให้แก่เกษตรกร

นพรัตน์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้งของเกษตรกร ในจังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้งของเกษตรกร รวมถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 160 ราย โดยแยกเป็นเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง 80 ราย เปรียบเทียบกับเกษตรกรผู้ไม่ปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้งอีก 80 ราย ในพื้นที่เดียวกัน สถานที่ทำการวิจัยคือ จังหวัดแพร่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การจำแนกประเภท โดยวิธีแบบขั้นตอน ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า มีตัวแปรที่มีผลต่อการจำแนกเกษตรกรมี 3 ตัวแปร คือ การรับรู้ราคาในปีที่ผ่านมา การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ และระดับการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการจำแนกกลุ่มเกษตรกรที่ตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ อายุ การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร การรับรู้ต้นทุนในปีที่ผ่านมา การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การได้รับข่าวสารด้านการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับการปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง ทักษะคิดต่อการปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง แรงงานในครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน และภาระหนี้สิน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง สมการจำแนกประเภทที่ได้มีอำนาจในการจำแนกความแตกต่างระหว่างเกษตรกรที่ตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้งในระดับค่อนข้างสูง และเมื่อนำสมการจำแนกประเภทที่ได้ไปทดสอบการคาดคะเน การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่ตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง พบว่า สามารถคาดคะเนได้ถูกต้องในระดับค่อนข้างสูง

ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้งที่สำคัญ ได้แก่ 1) พื้นที่เพาะปลูกบางแห่งเป็นที่ดอน ขาดต่อการให้น้ำ 2) ปัญหาขาดแคลนน้ำ 3) ปัญหาเกี่ยวกับ โรคและแมลง 4) ปัญหาเกี่ยวกับ

เกษตรกรขาดความรู้และเทคนิคในการปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง 5) ปัญหาโรคคต๋า 6) การขาดอำนาจในการต่อรอง ข้อเสนอแนะจากการศึกษาคั้งนี้ คือ ควรให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในการปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง การสร้างอ่างเก็บน้ำเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำได้ดีเพิ่มขึ้น รวมทั้งการขยายพื้นที่รับน้ำชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูก การสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือเกษตรกรผู้สมัครเข้าร่วม โครงการส่งเสริมอาชีพใหม่ เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS ปี 2556 อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 10 ตำบล มีจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 774 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 264 คน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการทำวิจัยในครั้งนี้ สูตรการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (Yamane, 1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของหน่วยตัวอย่างกลุ่มเป้าหมาย
 N = ประชากรทั้งหมด
 e = ระดับความคลาดเคลื่อนที่กำหนดให้ (.05)

แทนค่า $= \frac{774}{1 + 774(.05)^2}$

$$= 263.7$$

$$= 264$$

จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 264 ตัวอย่าง

3.2 การสุ่มตัวอย่าง

เลือกจากพื้นที่ในอำเภอเชียงคำ ซึ่งประกอบด้วย 10 ตำบล คือ ตำบลฝายกวาง ตำบลร่มเย็น ตำบลแม่ลาว ตำบลอ่าทอง ตำบลทุ่งผาสุข ตำบลเจดีย์คำ ตำบลเวียง ตำบลน้ำแวน ตำบลเชียงบาน และ ตำบลห้วยวน โดยสมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพใหม่เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS ปี 2556 อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 774 คน กำหนดขนาดตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างตาม หลัก Yamane อังใน ไพนบูลย์ (2541) ที่ระดับความเชื่อมั่นของข้อมูลร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มเป็น ± 1 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling Method) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 264 ตัวอย่าง

ขั้นตอนในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างคิดจากจำนวนเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการทั้งหมดของแต่ละตำบลตามสัดส่วนร้อยละ

- 1) หาส่วนแบ่งของแต่ละตำบลเป็นร้อยละ จากจำนวนเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการทั้งหมดของอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ตารางที่ 11 จำนวนเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการจำแนกเป็นร้อยละ

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ
ฝายกวาง	198	26.00
ร่มเย็น	152	19.00
แม่ลาว	151	19.00
อ่าทอง	159	20.00
ทุ่งผาสุข	28	4.00
เจดีย์คำ	18	2.00
เวียง	21	3.00
น้ำแวน	23	3.00
เชียงบาน	12	2.00
ห้วยวน	12	2.00
รวม	774	100.00

2) หาส่วนแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนร้อยละของแต่ละตำบล

ตารางที่ 12 จำนวนตัวอย่างของแต่ละตำบล

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ
ฝายกวาง	69	26.00*
ร่มเย็น	50	19.00*
แม่ลาว	50	19.00*
อ่างทอง	53	20.00
ทุ่งผาสุข	11	4.00
เจดีย์คำ	5	2.00
เวียง	8	3.00
น้ำแวน	8	3.00
เชียงบาน	5	2.00
ห้วยวน	5	2.00
รวม	264	100.00

* เกษตรกรตำบลฝายกวาง ตำบลร่มเย็น และตำบลแม่ลาว เป็นเกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Close – ended question) และแบบปลายเปิด (Open – ended question) จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยแบ่งเป็นปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคนิค

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะในการปลูกยางพาราของเกษตรกร

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

3.4.1 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น หลักการ ทฤษฎี และทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ด้วยการให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยการศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำนวนทั้งหมด 264 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป คือ

3.5.1 สถิติพรรณนา ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชากร

3.5.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) แบบปกติ (Enter Method) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 9 ตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย หนี้สิน ขนาดสวนยางพารา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน และประสบการณ์ในการปลูกยางพารา กับตัวแปรตามคือการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร

การวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยวิเคราะห์แบบปกติ ซึ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม มีสมการดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9$$

เมื่อ Y = การตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร

a = ค่าคงที่

$b_{1.....9}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม เมื่อควบคุมค่าของตัวแปรอิสระที่มีอยู่ในสมการได้คงที่แล้ว

X_1 = เพศ

X_2 = อายุ

X_3 = ระดับการศึกษา

X_4 = รายได้เฉลี่ย

X_5 = หนี้สิน

X_6	=	ขนาดสวนยางพารา
X_7	=	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
X_8	=	แรงงานในครัวเรือน
X_9	=	ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา

3.5.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย หนี้สิน ขนาดสวนยางพารา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา ปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคนิค

สูตรที่ใช้ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	=	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
	n	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	x	=	คะแนนหรือข้อมูลตัวแปรอิสระ
	y	=	คะแนนหรือข้อมูล

3.6 สถานที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้สถานที่ในการดำเนินการศึกษาคือ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถานที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

3.7 ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 8 เดือน โดยได้ดำเนินการศึกษาเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2557

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากเกษตรกรผู้ที่สมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพใหม่ เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS ปี 2556 ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำนวนทั้งหมด 264 คน ซึ่งสามารถแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยแบ่งเป็นปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคนิค

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

ตารางที่ 13 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเพศ

เพศ	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบนพื้นราบ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	109	64.50	62	65.30	171	64.77
หญิง	60	35.50	33	34.70	93	35.23
รวม	169	100	95	100	264	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 และเป็นเพศหญิงจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30 และเป็นเพศหญิงจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 64.77 และเป็นเพศหญิงจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 35.23 ดังแสดงในตาราง 13

ตารางที่ 14 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบนพื้นราบ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	16	9.47	6	6.32	22	8.33
31-40 ปี	52	30.77	24	25.26	76	28.79
41-50 ปี	51	30.18	32	33.68	83	31.44
51-60 ปี	43	25.44	26	27.37	69	26.14
61 ปี ขึ้นไป	7	4.14	7	7.37	14	5.30
รวม	169	100	95	100	264	100
อายุเฉลี่ย (ปี)		44.08		45.80		44.70
S.D.		9.68		10.08		9.85

อายุต่ำสุด 25 ปี อายุเฉลี่ย 44.70 ปี
 อายุสูงสุด 68 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.85

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี 51-60 ปี ต่ำกว่า 30 ปี และ 61 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.18 25.44 9.47 และ 4.14 ตามลำดับ เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีอายุเฉลี่ย 44.08 ปี โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.68

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 33.68 รองลงมา มีอายุ 51-60 ปี 31-40 ปี 61 ปี ขึ้นไป และต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.37 25.26 7.37 และ 6.32 ตามลำดับ เกษตรกรบนพื้นราบมีอายุเฉลี่ย 45.80 ปี โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.08

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีอายุสูงสุด 68 ปี อายุต่ำสุด 25 ปี มีอายุเฉลี่ย 44.70 ปี มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.85 โดยเกษตรกรบนพื้นราบมีอายุเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ดังแสดงในตาราง 14

ตารางที่ 15 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบนพื้นราบ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	18	10.65	13	13.68	31	11.74
สมรส	133	78.70	72	75.79	205	77.65
หม้าย, หย่า, แยกกันอยู่	18	10.65	10	10.53	28	10.61
รวม	169	100	95	100	264	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสมากที่สุด มีจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 78.70 รองลงมามีสถานภาพ โสด และหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่ จำนวน 18 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.65

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสมากที่สุด มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 75.79 รองลงมามีสถานภาพ โสด และหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 13.68 และ 10.53 ตามลำดับ

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสมากที่สุด จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 77.65 รองลงมามีสถานภาพ โสด และหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 11.74 และ 10.61 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 15

ตารางที่ 16 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบนพื้นราบ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ประถมศึกษา	4	2.37	6	6.32	10	3.78
ประถมศึกษา	47	27.81	28	29.48	75	28.41
มัธยมศึกษาตอนต้น	36	21.30	15	15.79	51	19.32
มัธยมศึกษาตอนปลาย	50	29.59	34	35.78	84	31.82
ประกาศนียบัตร บัตรวิชาชีพ (ปวช.)	20	11.83	10	10.53	30	11.37
ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)	9	5.33	1	1.05	10	3.78
ปริญญาตรี	3	1.77	1	1.05	4	1.52
รวม	169	100	95	100	264	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 29.59 รองลงมาคือระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ต่ำกว่าประถมศึกษา และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 27.81 21.30 11.83 5.33 2.37 และ 1.77 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 35.78 รองลงมามีระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ต่ำกว่าประถมศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 29.48 15.79 10.53 6.32 และ 1.05 เท่ากันสองระดับ ตามลำดับ

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 รองลงมาคือระดับประถมศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 28.41 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.32 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 16

ตารางที่ 17 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามพันธุ์ยางที่ปลูก

พันธุ์ยางที่ปลูก	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบนพื้นราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
RRIM 600	100	59.20	58	61.05	158	60.00
RRIT 251	69	40.80	37	38.95	106	40.00
รวม	169	100	95	100	264	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่ปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 รองลงมาปลูกยางพันธุ์ RRIT 251 จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.80

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบ ส่วนใหญ่ปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 61.05 รองลงมาปลูกยางพันธุ์ RRIT 251 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 38.95

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาปลูกยางพันธุ์ RRIT 251 จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ดังแสดงในตาราง 17

ตารางที่ 18 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

รายได้เฉลี่ยต่อปี	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบนพื้นราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
ต่ำกว่า 200,000 บาท	60	35.50	33	34.74	93	35.23
200,001 – 300,000 บาท	52	30.77	31	32.63	83	31.44
300,001 – 400,000 บาท	45	26.63	23	24.21	68	25.76
มากกว่า 400,000 บาท	12	7.10	8	8.42	20	7.57
รวม	169	100	95	100	264	100
รายได้เฉลี่ยต่อปี	264,822.50		268,526.30		266,155.30	
S.D.	93,571.49		92,379.52		92,985.40	
รายได้สูงสุด	500,000 บาท		รายได้เฉลี่ย		266,155.30 บาท	
รายได้ต่ำสุด	100,000 บาท		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		92,985.40	

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 200,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 200,001 – 300,000 บาท 300,001 – 400,000 บาท และมากกว่า 400,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.77 26.63 และ 7.10 ตามลำดับ เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 264,822.50 บาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 93,571.49

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 200,000 บาท จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 34.74 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 200,001 – 300,000 บาท 300,001 – 400,000 บาท และมากกว่า 400,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.63 24.21 และ 8.42 ตามลำดับ เกษตรกรบนพื้นราบมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 268,526.30 บาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 92,379.52

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงสุด 500,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำสุด 100,000 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 266,155.30 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 92,985.40 โดยเกษตรกรบนพื้นราบมีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงกว่าเกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ดังแสดงในตาราง 18

ตารางที่ 19 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามหนี้สิน

หนี้สิน	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบน พื้นราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
น้อยกว่า 100,000 บาท	57	33.73	37	38.95	94	35.60
100,001 – 200,000 บาท	91	53.85	43	45.25	134	50.76
200,001 – 300,000 บาท	19	11.24	15	15.80	34	12.88
300,000 บาท ขึ้นไป	2	1.18	-	-	2	0.76
รวม	169	100	95	100	264	100
หนี้สินเฉลี่ย		145,491.10		147,736.80		146,299.20
S.D.		70,367.58		76,138.62		72,361.09
หนี้สินสูงสุด 350,000 บาท			หนี้สินเฉลี่ย		146,299.20 บาท	
หนี้สินต่ำสุด 28,000 บาท			ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		72,361.09	

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีหนี้สิน 100,001 – 200,000 บาท จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมามีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท 200,001 – 300,000 บาท และ 300,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.73 11.24 และ 1.18 ตามลำดับ เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีหนี้สินเฉลี่ย 145,491.10 บาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 70,367.58

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบส่วนใหญ่มีหนี้สิน 100,001 – 200,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 45.25 รองลงมามีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท และ 200,001 – 300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.95 และ 15.80 ตามลำดับ เกษตรกรบนพื้นราบมีหนี้สินเฉลี่ย 147,736.80 บาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 76,138.62

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีหนี้สินสูงสุด 350,000 บาท หนี้สินต่ำสุด 28,000 บาท มีหนี้สินเฉลี่ย 146,299.20 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 72,361.09 โดยเกษตรกรบนพื้นราบมีหนี้สินเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ดังแสดงในตาราง 19

ตารางที่ 20 จำนวน และร้อยละเกษตรกร จำแนกแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุน	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบน พื้นราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	111	65.68	73	76.84	184	69.70
ธนาคารพาณิชย์	5	2.96	3	3.16	8	3.03
สหกรณ์การเกษตร	53	31.36	19	20.00	72	27.27
รวม	169	100	95	100	264	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 65.68 รองลงมาใช้แหล่งเงินทุนจากสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 31.36 และ 2.96 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบ ส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 76.84 รองลงมาใช้แหล่งเงินทุนจากสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 3.16 ตามลำดับ

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 69.70 รองลงมาใช้แหล่งเงินกู้จากสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 27.27 และ 3.03 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 20

ตารางที่ 21 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามขนาดสวนยางพารา

ขนาดสวนยางพารา	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบน พื้นราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
น้อยกว่า 10 ไร่	39	23.08	21	22.11	60	22.73
11 – 20 ไร่	72	42.60	46	48.42	118	44.70
20 ไร่ ขึ้นไป	58	34.32	28	29.47	86	32.57
รวม	169	100	95	100	264	100
ขนาดสวนยางพาราเฉลี่ย	17.39		17.33		17.37	
S.D.	7.00		6.78		6.91	
ค่าสูงสุด 30 ไร่			ค่าเฉลี่ย 17.37 ไร่			
ค่าต่ำสุด 8 ไร่			ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.91			

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีขนาดสวนยางพารา 11 – 20 ไร่ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 รองลงมามีขนาดสวนยางพารา 20 ไร่ ขึ้นไป และมีขนาดสวนยางพาราน้อยกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34.32 และ 23.08 ตามลำดับ เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีขนาดสวนยางพาราเฉลี่ย 17.39 ไร่ โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.00

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบส่วนใหญ่มีขนาดสวนยางพารา 11 – 20 ไร่ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 48.42 รองลงมามีขนาดสวนยางพารา 20 ไร่ ขึ้นไป และมีขนาดสวนยางพาราน้อยกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.47 และ 22.11 ตามลำดับ เกษตรกรบนพื้นราบมีขนาดสวนยางพาราเฉลี่ย 17.33 ไร่ โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.78

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีขนาดสวนยางพาราสูงสุด 30 ไร่ มีขนาดสวนยางพาราค่าต่ำสุด 8 ไร่ มีขนาดสวนยางพาราเฉลี่ย 17.37 ไร่ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.91 โดยเกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีขนาดสวนยางพาราเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรบนพื้นราบ ดังแสดงในตาราง 21

ตารางที่ 22 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบน พื้นราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
1-2 คน	3	1.76	11	11.58	14	5.30
3-4 คน	14	8.28	58	61.05	72	27.28
5-6 คน	73	43.20	11	11.58	84	31.82
7-8 คน	46	27.22	8	8.42	54	20.45
มากกว่า 9 คน	33	19.54	7	7.37	40	15.15
รวม	169	100	95	100	264	100

จำนวนสมาชิกใน ครัวเรือนเฉลี่ย	6.34	4.15	5.25
S.D.	2.24	2.35	2.29

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 12 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.25 คน
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.29

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 43.20 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7-8 คน มากกว่า 9 คน 3-4 คน และ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 27.22 19.54 8.28 และ 1.76 ตามลำดับ เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 6.34 คน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.24

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 61.05 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน 5-6 คน 7-8 คน และมากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.58 11.58 8.42 และ 7.37 ตามลำดับ เกษตรกรบนพื้นราบมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.15 คน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.35

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 12 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.25 คน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.29 โดยเกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรบนพื้นราบ ดังแสดงในตาราง 22

ตารางที่ 23 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามแรงงานในครัวเรือน

แรงงานในครัวเรือน	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบน พื้นราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
น้อยกว่า 2 คน	5	2.96	9	9.47	14	5.30
3-4 คน	23	13.61	59	62.11	82	31.06
5-6 คน	68	40.24	13	13.68	81	30.68
7-8 คน	44	26.03	8	8.42	52	19.70
มากกว่า 9 คน	29	17.16	6	6.32	35	13.26
รวม	169	100	95	100	264	100

จำนวนแรงงานใน ครัวเรือนเฉลี่ย	5.96	4.13	5.05
S.D.	1.71	1.64	1.68

จำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 11 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 5.05 คน
จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.68

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีแรงงานในครัวเรือน 5-6 คน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 40.24 รองลงมา มีแรงงานในครัวเรือน 7-8 คน มากกว่า 9 คน 3-4 คน และน้อยกว่า 2 คน คิดเป็นร้อยละ 26.03 17.16 13.61 และ 2.96 ตามลำดับ เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 5.96 คน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.71

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบส่วนใหญ่มีแรงงานในครัวเรือน 3-4 คน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 62.11 รองลงมา มีแรงงานในครัวเรือน 5-6 คน น้อยกว่า 2 คน 7-8 คน และมากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.68 9.47 8.42 และ 6.32 ตามลำดับ เกษตรกรบนพื้นราบมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4.13 คน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.64

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 11 คน มีแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 5.05 คน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.68 โดยเกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรบนพื้นราบ ดังแสดงในตาราง 23

ตารางที่ 24 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามอาชีพเดิมก่อนจะปลูกยางพารา

อาชีพเดิมก่อนจะปลูก ยางพารา	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบน ที่ราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
เกษตรกรรวม	131	77.51	83	87.37	214	81.06
รับราชการ	6	3.55	2	2.10	8	3.03
ค้าขาย	17	10.07	6	6.32	23	8.71
รับจ้าง	15	8.87	4	4.21	19	7.20
รวม	169	100	95	100	264	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมก่อนจะปลูกยางพาราคือ เกษตรกรรวม จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 77.51 รองลงมามีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 10.07 8.87 และ 3.55 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรบนที่ราบ ส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมก่อนจะปลูกยางพาราคือเกษตรกรรวม จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 87.37 รองลงมามีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 6.32 4.21 และ 2.10 ตามลำดับ

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมก่อนจะปลูกยางพาราคือเกษตรกรรวม จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 81.06 รองลงมามีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 8.71 7.20 และ 3.03 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 24

ตารางที่ 25 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์ในการปลูกยางพารา

ประสบการณ์ในการปลูก ยางพารา (ปี)	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบน พื้นราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
น้อยกว่า 5 ปี	56	33.14	28	29.47	84	31.82
6 – 10 ปี	83	49.11	48	50.53	131	49.62
10 ปี ขึ้นไป	30	17.75	19	20.00	49	18.56
รวม	169	100	95	100	264	100

ประสบการณ์ในการปลูก ยางพาราเฉลี่ย	7.55	7.68	7.60
S.D.	3.82	3.71	3.77

ประสบการณ์ในการปลูกยางพาราสูงสุด 18 ปี ประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 7.60 ปี
ประสบการณ์ในการปลูกยางพาราลดสุด 1 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.77

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา 6-10 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 49.11 รองลงมามีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราน้อยกว่า 5 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.14 และ 17.75 ตามลำดับ เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 7.55 ปี โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.82

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา 6-10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 50.53 รองลงมามีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราน้อยกว่า 5 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.47 และ 20.00 ตามลำดับ เกษตรกรบนพื้นราบมีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 7.68 ปี โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.71

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราสูงสุด 18 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราลดสุด 1 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 7.60 ปี มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.77 โดยเกษตรกรบนพื้นราบมีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ดังแสดงในตาราง 25

ตารางที่ 26 จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสารปลูกยางพารา

แหล่งรับรู้ข้อมูล ข่าวสารการปลูก ยางพารา	เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า)		เกษตรกรบน พื้นราบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
ผู้นำท้องถิ่น	46	27.22	26	27.36	72	27.27
หอกระจายข่าว	27	15.98	23	24.21	50	18.94
เจ้าหน้าที่ส่งเสริม เพื่อนบ้าน	27	15.98	17	17.89	44	16.67
กลุ่มผู้ปลูกยางพารา	25	14.79	10	10.53	35	13.26
วิทยุ	15	8.87	8	8.42	23	8.71
สมาชิกในครัวเรือน	10	5.92	6	6.32	16	6.06
โทรทัศน์	11	6.51	2	2.11	13	4.92
	8	4.73	3	3.16	11	4.17
รวม	169	100	95	100	264	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบนที่สูง (ชนเผ่า) ส่วนใหญ่ได้รับแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสารการปลูกยางพาราจากผู้นำท้องถิ่น จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 27.22 รองลงมาคือ หอกระจายข่าว เจ้าหน้าที่ส่งเสริม เพื่อนบ้าน กลุ่มผู้ปลูกยางพารา สมาชิกในครัวเรือน วิทยุ และโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 15.98 15.98 14.79 8.87 6.51 5.92 และ 4.73 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรบนพื้นราบ ส่วนใหญ่ได้รับแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสารการปลูกยางพาราจากผู้นำท้องถิ่น จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 27.36 รองลงมาคือ หอกระจายข่าว เจ้าหน้าที่ส่งเสริม เพื่อนบ้าน กลุ่มผู้ปลูกยางพารา วิทยุ โทรทัศน์ และสมาชิกในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.21 17.89 10.53 8.42 6.32 3.16 และ 2.11 ตามลำดับ

เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ได้รับแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสารการปลูกยางพาราจากผู้นำท้องถิ่น จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมาคือ หอกระจายข่าว เจ้าหน้าที่ส่งเสริม เพื่อนบ้าน กลุ่มผู้ปลูกยางพารา วิทยุ สมาชิกในครัวเรือน และโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 18.94 16.67 13.26 8.71 6.06 4.92 และ 4.17 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 26

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคนิค

ตารางที่ 27 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านกายภาพ

ปัจจัยทางด้านกายภาพ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	เห็นด้วย น้อยที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด	
1. การปลูกยางพาราเป็น การเพิ่มพื้นที่ป่า	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (1.89)	211 (79.93)	48 (18.18)	4.16 (มาก)
2. ต้นยางชำถุงที่ได้รับมี คุณภาพดี	0 (0.00)	0 (0.00)	27 (10.23)	205 (77.65)	32 (12.12)	4.02 (มาก)
3. ปลูกยางพาราเพื่อจับ จองพื้นที่ทำกิน	0 (0.00)	0 (0.00)	39 (14.77)	199 (75.38)	26 (9.85)	3.95 (มาก)
4. แหล่งน้ำเพียงพอต่อ การปลูกการผลิต	0 (0.00)	4 (1.52)	40 (15.15)	188 (71.21)	32 (12.12)	3.94 (มาก)
5. ความสะดวกในการ ขนส่งผลผลิตไปยังแหล่ง รับซื้อยางพารา	0 (0.00)	0 (0.00)	59 (22.35)	188 (71.21)	17 (6.44)	3.84 (มาก)
6. ดินอุดมสมบูรณ์	0 (0.00)	0 (0.00)	82 (31.06)	162 (61.36)	20 (7.58)	3.77 (มาก)
7. ขนาดพื้นที่ปลูกมี ความเหมาะสม	0 (0.00)	0 (0.00)	96 (36.36)	147 (55.68)	21 (7.96)	3.72 (มาก)
8. เดินทางไปสวนยาง สะดวก	0 (0.00)	8 (3.03)	103 (39.01)	141 (53.41)	12 (4.55)	3.59 (มาก)
ค่าเฉลี่ยรวม						3.87 (มาก)

จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางด้านกายภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ซึ่งปัจจัยทางด้านกายภาพที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การปลูกยางพาราเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมา คือ ต้นยางชำถุงที่ได้รับมี

คุณภาพดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และปลูกยางพาราเพื่อจับจองพื้นที่ทำ
กิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95

ตารางที่ 28 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	เห็นด้วย น้อยที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด	
1. สามารถทำเพื่อเสริม รายได้	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (1.51)	185 (70.08)	75 (28.41)	4.27 (มาก)
2. การมีพ่อค้ามารับซื้อ ผลผลิตถึงสวนยางพารา	0 (0.00)	0 (0.00)	16 (6.06)	196 (74.24)	52 (19.70)	4.14 (มาก)
3. มีการประกันราคา ยางพาราโดยรัฐบาล	0 (0.00)	0 (0.00)	37 (14.01)	175 (66.29)	52 (19.70)	4.06 (มาก)
4. รายได้จากการปลูกยาง ช่วยลดภาระหนี้สิน	0 (0.00)	0 (0.00)	23 (8.71)	206 (78.03)	35 (13.26)	4.05 (มาก)
5. ราคายางพารามีความ แน่นอน	0 (0.00)	0 (0.00)	38 (14.39)	189 (71.59)	37 (14.02)	4.00 (มาก)
6. ระดับราคายางพารามี ความเหมาะสม	0 (0.00)	1 (0.38)	69 (26.14)	164 (62.12)	30 (11.36)	3.84 (มาก)
7. ราคาปุ๋ย สารเคมีกำจัด แมลง โรคพืช มีความ เหมาะสม	0 (0.00)	0 (0.00)	78 (29.55)	154 (58.33)	32 (12.12)	3.83 (มาก)
8. ค่าแรงงานในการปลูก กรีดยางพารามีความ เหมาะสม	0 (0.00)	0 (0.00)	117 (44.32)	132 (50.00)	15 (5.68)	3.61 (มาก)
9. พืชเดิมที่ปลูกไม่ได้ราคา	0 (0.00)	9 (3.41)	118 (44.70)	116 (43.94)	21 (7.95)	3.56 (มาก)
10. มีผลต่อสิทธิการถือ ครองที่ดิน	27 (10.23)	44 (16.67)	69 (26.14)	86 (32.57)	38 (14.39)	3.24 (ปานกลาง)

ตารางที่ 28 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (ต่อ)

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	เห็นด้วย น้อยที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด	
11. มีความเสี่ยงน้อยที่ ผลผลิตยางจะล้นตลาด	1 (0.38)	66 (25.00)	104 (39.39)	66 (25.00)	27 (10.23)	3.20 (ปานกลาง)
12. ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมี ความเหมาะสม	0 (0.00)	32 (12.12)	154 (58.33)	78 (29.55)	0 (0.0)	3.17 (ปานกลาง)
13. ต้นทุนรวมการปลูก ยางมีความเหมาะสม	0 (0.00)	34 (12.88)	160 (60.61)	63 (23.86)	7 (2.65)	3.16 (ปานกลาง)
14. มีแหล่งเงินทุน	0 (0.00)	44 (16.67)	164 (62.12)	48 (18.18)	8 (3.03)	3.08 (ปานกลาง)
						3.66 (มาก)

จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ซึ่งปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สามารถทำเพื่อเสริมรายได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 รองลงมา คือ การมีพ่อค้ามารับซื้อผลผลิตถึงสวนยางพารา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และมีการประกันราคาของพาราโดยรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

ตารางที่ 29 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านสังคม

ปัจจัยทางด้านสังคม	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	เห็นด้วย น้อยที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด	
1. ได้พบปะแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับ เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา	0 (0.00)	0 (0.00)	9 (3.41)	195 (73.86)	60 (22.73)	4.19 (มาก)
2. มีกลุ่มผู้ปลูกยางพารา ให้การสนับสนุน	0 (0.00)	0 (0.0)	27 (10.23)	175 (66.29)	62 (23.48)	4.13 (มาก)

ตารางที่ 29 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านสังคม (ต่อ)

ปัจจัยทางด้านสังคม	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	เห็นด้วย น้อยที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด	
3. มีเกษตรกรตัวอย่างใน ชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ในการทำสวนยางพารา	0 (0.00)	0 (0.00)	50 (18.94)	131 (49.62)	83 (31.44)	4.13 (มาก)
4. ครอบครัวสนับสนุน	0 (0.00)	0 (0.00)	23 (8.71)	188 (71.21)	53 (20.08)	4.11 (มาก)
5. คนในหมู่บ้าน สนับสนุน	0 (0.00)	0 (0.00)	28 (10.61)	187 (70.83)	49 (18.56)	4.08 (มาก)
6. มีเกษตรกรคนอื่นปลูก	0 (0.00)	1 (0.38)	43 (16.29)	157 (59.47)	63 (23.86)	4.07 (มาก)
7. ทำให้สมาชิกในครัว เรือนออกไปหางานทำ นอกพื้นที่น้อยลง	0 (0.00)	0 (0.00)	51 (19.32)	143 (54.17)	70 (26.51)	4.07 (มาก)
8. ได้รับการแนะนำ ส่งเสริมจากผู้นำชุมชน	0 (0.00)	0 (0.00)	51 (19.32)	149 (56.44)	64 (24.24)	4.05 (มาก)
9. มีเวลาว่างจากอาชีพ หลัก	0 (0.00)	0 (0.00)	49 (18.56)	161 (60.98)	54 (20.46)	4.02 (มาก)
10. รายได้จากกรกรีด ยางเพียงพอต่อการ ดำรงชีวิต	0 (0.00)	11 (4.17)	113 (42.80)	111 (42.05)	29 (10.98)	3.60 (มาก)
11. มีทายาทที่จะสืบทอด การทำสวนยาง	0 (0.00)	20 (7.58)	105 (39.77)	111 (42.04)	28 (10.61)	3.56 (มาก)
12. มีแรงงานใน ครัวเรือนเพียงพอ	0 (0.00)	72 (27.27)	53 (20.08)	92 (34.85)	47 (17.80)	3.43 (ปานกลาง)
						3.95 (มาก)
	ค่าเฉลี่ยรวม					

จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางด้านสังคมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ซึ่งปัจจัยทางด้านสังคมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รองลงมา คือ มีกลุ่มผู้ปลูกยางพาราให้การสนับสนุน และมีเกษตรกรตัวอย่างในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการทำสวนยางพารา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เท่ากัน และครอบครัวสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11

ตารางที่ 30 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านเทคนิค

ปัจจัยทางด้านเทคนิค	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	เห็นด้วย น้อยที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด	
1. มีการอบรมการปลูก ยางพารา	0 (0.00)	0 (0.00)	38 (14.39)	167 (63.26)	59 (22.35)	4.08 (มาก)
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมคอย ให้คำแนะนำปรึกษา สม่ำเสมอ	0 (0.00)	0 (0.00)	31 (11.74)	184 (69.70)	49 (18.56)	4.07 (มาก)
3. รัฐบาลมีนโยบายการ ส่งเสริมการปลูก ยางพารา	0 (0.00)	1 (0.38)	47 (17.80)	148 (56.06)	68 (25.76)	4.07 (มาก)
4. การปลูกยางพาราไม่ ยุ่งยากซับซ้อน	0 (0.00)	0 (0.00)	51 (19.32)	148 (56.06)	65 (24.62)	4.05 (มาก)
5. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออก ตรวจติดตามสม่ำเสมอ	0 (0.00)	0 (0.00)	42 (15.91)	173 (65.53)	49 (18.56)	4.03 (มาก)
6. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมดูแล เอาใจใส่ดี	0 (0.00)	0 (0.00)	60 (22.73)	154 (58.33)	50 (18.94)	3.96 (มาก)
7. มีแหล่งความรู้ใน ท้องถิ่น	0 (0.00)	0 (0.00)	74 (28.03)	145 (54.92)	45 (17.05)	3.89 (มาก)
8. มีเครื่องทุ่นแรงหรือ เครื่องจักรกลเป็นของตนเอง	0 (0.00)	20 (7.58)	75 (28.41)	107 (40.53)	62 (23.48)	3.80 (มาก)

ตารางที่ 30 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านเทคนิค (ต่อ)

ปัจจัยทางด้านเทคนิค	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	เห็นด้วย น้อยที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด	
9. มีความสะดวกในการ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางพารา	0 (0.00)	13 (4.92)	91 (34.47)	118 (44.70)	42 (15.91)	3.72 (มาก)
10. มีการสนับสนุน วัตถุดิบในการผลิต	0 (0.00)	17 (6.44)	103 (39.02)	113 (42.80)	31 (11.74)	3.60 (มาก)
11. มีการขยายเขตไฟฟ้า มาถึงสวนยาง	0 (0.00)	19 (7.20)	106 (40.15)	110 (41.67)	29 (10.98)	3.56 (มาก)
12. มีประสิทธิภาพใน การปลูกยางพารา	40 (15.15)	28 (10.61)	58 (21.97)	52 (19.70)	86 (32.57)	3.44 (ปานกลาง)
ค่าเฉลี่ยรวม						3.86 (มาก)

จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางด้านเทคนิคอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ซึ่งปัจจัยทางด้านเทคนิคที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการอบรมการปลูกยางพารา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 รองลงมา คือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมคอยให้คำแนะนำปรึกษาสม่ำเสมอ และรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการปลูกยางพารา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เท่ากัน และการปลูกยางพาราไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

ตารางที่ 31 สรุปค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคนิค

ปัจจัย	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
ปัจจัยทางด้านกายภาพ	3.87	มาก
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.66	มาก
ปัจจัยทางด้านสังคม	3.95	มาก
ปัจจัยทางด้านเทคนิค	3.86	มาก

จากการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 3.95 รองลงมาคือ ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางด้านกายภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางด้านเทคนิค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ตามลำดับ โดยทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย หนี้สิน ขนาดสวนยางพารา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา กับตัวแปรตามคือการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร โดยใช้ค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เลือกนำมาศึกษา โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ (Item-test Correlation) และอธิบายค่าความสัมพันธ์ตามกฎ Rule of Thumb ของ Guildford and Fruchten (1973) (กัลยา, 2555) ดังนี้

$r \leq 0.20$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยมาก
$r \leq 0.20 - 0.40$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย
$r \leq 0.40 - 0.70$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
$r \leq 0.70 - 0.90$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
$r \leq 0.90$	หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

หากมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสูงกว่า 0.8 แสดงว่าตัวแปรคู่่นั้นมีความสัมพันธ์กันสูง ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตัวเอง (Multicollinearity) เป็นการละเมิดข้อสมมุติฐานที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ที่ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวแปรต้องเป็นอิสระกัน โดยการเกิดปัญหา Multicollinearity นั้น มีผลดังนี้

- 1) ผลการทดสอบ F และ t ขัดแย้งกัน
- 2) สัมประสิทธิ์ความถดถอยเปลี่ยนไปเมื่อมีตัวแปรอิสระในสมการเพิ่มขึ้น
- 3) สัมประสิทธิ์ความถดถอยมีเครื่องหมายตรงข้ามกับที่ควรจะเป็น
- 4) ค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรอิสระเกิดความผิดพลาดและไม่มีความสำคัญทางสถิติ
- 5) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าประมาณของค่าสัมประสิทธิ์จะมีค่ามากขึ้นจากความเป็นจริง

วิธีการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง (Multicollinearity) ได้แก่

- 1) ทำการตัดตัวแปรอิสระบางตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากบางตัวแปรออกไปโดยพิจารณาจากความสำคัญของตัวแปรด้วยทฤษฎี
- 2) รวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ด้วยกัน โดยใช้เทคนิค Factor analysis (กัลยา, 2555)

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่น่าเข้าสมการ โดยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้กับตัวแปรต่างๆ ดังต่อไปนี้

Y	=	การตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร
X ₁	=	เพศ
X ₂	=	อายุ
X ₃	=	ระดับการศึกษา
X ₄	=	รายได้เฉลี่ย
X ₅	=	หนี้สิน
X ₆	=	ขนาดสวนยางพารา
X ₇	=	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
X ₈	=	แรงงานในครัวเรือน
X ₉	=	ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 32 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร

	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
Y	1.000	0.010**	0.069	0.015*	-0.089	0.115	0.020*	0.095	0.067	0.130
X ₁		1.000	0.115	0.003**	-0.086	0.089	0.041*	0.005**	0.055	0.072
X ₂			1.000	-0.399	-0.010	-0.047	0.060	-0.087	-0.111	0.729
X ₃				1.000	-0.026	-0.004	-0.053	0.096	0.110	-0.267
X ₄					1.000	0.013*	-0.013	0.015*	0.013*	-0.063
X ₅						1.000	0.079	0.062	0.087	-0.019
X ₆							1.000	0.118	0.067	0.040*
X ₇								1.000	0.637	-0.013
X ₈									1.000	-0.123
X ₉										1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 , ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 32 เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดกับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร เปรียบเทียบเฉพาะค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันพบว่า ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับน้อยมาก และพบว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยการนำตัวแปรอิสระ 9 ตัวแปร เข้าในสมการแล้วคำนวณโดยใช้วิธีปกติ (Enter) ปรากฏว่าได้ค่า $F = 42.448$, $Sig = 0.000$ (ตารางที่ 33) หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในรูปเชิงเส้น เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple coefficient of determination, R^2) ปรากฏว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.449 หมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปร (การเปลี่ยนแปลง) ของตัวแปรตาม (ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร) ได้ร้อยละ 44.90

ในบรรดาตัวแปรอิสระที่นำเข้ามาสมการ 9 ตัวแปร มีตัวแปรจำนวน 2 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือต่ำกว่า คือ รายได้เฉลี่ยและหนี้สิน สามารถอธิบายได้ดังนี้

- ตัวแปรอิสระ คือ หนี้สินมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรใน
ทางบวก (แปรผันตาม)

- ตัวแปรอิสระ คือ รายได้เฉลี่ยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร
ในทางลบ (แปรผกผัน)

จากสมการ

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9$$

เมื่อ	Y	=	การตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร
	a	=	ค่าคงที่
	b ₁ ...b ₉	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว กับตัวแปรตาม
	X ₁	=	เพศ
	X ₂	=	อายุ
	X ₃	=	ระดับการศึกษา
	X ₄	=	รายได้เฉลี่ย
	X ₅	=	หนี้สิน
	X ₆	=	ขนาดสวนยางพารา
	X ₇	=	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
	X ₈	=	แรงงานในครัวเรือน
	X ₉	=	ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา

สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ ได้ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9$$

การตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร = 4.131 - 0.021(เพศ) - 0.005(อายุ) + 0.017(ระดับ
การศึกษา) - 0.045(รายได้เฉลี่ย) + 0.082(หนี้สิน) +
0.001 (ขนาดสวนยางพารา) + 0.005(จำนวนสมาชิก
ในครัวเรือน) + 0.021(แรงงานในครัวเรือน) + 0.112
(ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา)

จากสมการสามารถอธิบายได้ว่า

ถ้ารายได้เฉลี่ยเปลี่ยนแปลง 1 คะแนน จะทำให้คะแนนการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรเปลี่ยนแปลง 0.045 คะแนน โดยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้าม

ถ้าหนี้สินเปลี่ยนแปลง 1 คะแนน จะทำให้คะแนนการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรเปลี่ยนแปลง 0.082 คะแนน โดยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	T	P-value
1.เพศ	-0.021	-0.328	0.743
2.อายุ	-0.005	-0.114	0.909
3.ระดับการศึกษา	0.017	0.640	0.523
4.รายได้เฉลี่ย	-0.045	-1.385	0.031*
5.หนี้สิน	0.082	1.834	0.029*
6.ขนาดสวนยางพารา	0.001	0.017	0.813
7.จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.005	0.137	0.113
8.แรงงานในครัวเรือน	0.021	0.432	0.170
9.ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา	0.112	1.740	0.054
ค่าคงที่	4.131	17.804	0.000**
R² = 0.449		SEE = 0.495	F = 42.448
			P-value = 0.000

*Significance ของสถิติทดสอบ $t \leq$ ระดับนัยสำคัญ 0.05

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการปลูกยางพารา โดยมีประเด็นปัญหา 19 ด้าน ได้แก่ วัชพืชในสวนยางพารา โรคของต้นยางพารา สัตว์ศัตรูของต้นยางพารา สารเคมีที่ใช้เพื่อรักษาโรคยางพารา ราคาอุปกรณ์สำหรับกรีดยางพารา การปลูกซ่อมยางพารา ต้นยางโคนล้ม พันธุ์ยางปลอมปน ความแห้งแล้ง การพังทลายของดิน น้ำป่าไหลหลาก ไฟป่า ช่วงเวลากรีดยางพารา การต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้า ราคาผลผลิตที่ได้เทียบกับราคาท้องตลาด จุดรับซื้อไม่เพียงพอต่อความต้องการ ความชำนาญในการผลิตยาง แรงงานในการผลิต และการสูญหายของผลผลิต โดยมีการให้เกณฑ์ในการวัดระดับปัญหาต่างๆต่อดังนี้

มีปัญหาหนัก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.26 - 3.00	คะแนน
มีปัญหาปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.25	คะแนน
มีปัญหาเล็กน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	0.76 - 1.50	คะแนน
ไม่มีปัญหา	ค่าคะแนนเฉลี่ย	0.00 - 0.75	คะแนน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค จากตารางที่ 34 พบว่า

- ข้อมูลค่าเฉลี่ยระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ราคาผลผลิตที่ได้เทียบกับราคาท้องตลาด และแรงงานในการผลิต
- ข้อมูลค่าเฉลี่ยระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้า ไฟป่า ต้นยางโคนล้ม และวัชพืชในสวนยางพารา
- ข้อมูลค่าเฉลี่ยระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ สัตว์ศัตรูของต้นยางพารา การปลูกซ่อมยางพารา โรคของต้นยางพารา ความแห้งแล้ง จุติรับซื้อมีเพียงพอต่อความต้องการ การสูญหายของผลผลิต ช่วงเวลากรีดยางพารา และความชำนาญในการผลิตยาง
- ข้อมูลค่าเฉลี่ยระดับปัญหาอยู่ในระดับไม่มีปัญหา ได้แก่ สารเคมีที่ใช้เพื่อรักษาโรคนยางพารา พันธุ์ยางปลอมปน น้ำป่าไหลหลาก การพังทลายของดิน และราคาอุปกรณ์สำหรับกรีดยางพารา

ตารางที่ 34 จำนวน และร้อยละของเกษตรกรที่ปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัญหา และอุปสรรคในการปลูกยางพารา

ปัญหา	ระดับของปัญหา (ร้อยละ)				เฉลี่ย	SD	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี			
1. วัชพืชในสวนยางพารา	68 (25.80)	50 (18.90)	146 (55.30)	0 (0.00)	1.70	0.852	ปานกลาง
2. โรคของต้นยางพารา	15 (5.70)	34 (12.90)	195 (73.90)	20 (7.50)	1.17	0.637	น้อย

ตารางที่ 34 จำนวน และร้อยละของเกษตรกรที่ปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัญหา และอุปสรรคในการปลูกยางพารา (ต่อ)

ปัญหา	ระดับของปัญหา (ร้อยละ)				เฉลี่ย	SD	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี			
3.สัตว์ศัตรูของต้นยางพารา	32 (12.10)	40 (15.10)	169 (64.00)	23 (8.80)	1.31	0.795	น้อย
4.สารเคมีที่ใช้เพื่อรักษาโรคยางพารา	5 (1.90)	38 (14.4)	90 (34.10)	131 (49.60)	0.69	0.787	ไม่มีปัญหา
5.ราคาอุปกรณ์สำหรับกรีดยางพารา	9 (3.40)	28 (10.60)	72 (27.30)	155 (58.70)	0.59	0.813	ไม่มีปัญหา
6.การปลูกซ่อมยางพารา	60 (22.80)	18 (6.80)	130 (49.20)	56 (21.20)	1.31	1.047	น้อย
7.ต้นยางโค่นล้ม	107 (40.50)	58 (22.00)	64 (24.20)	35 (13.30)	1.90	1.083	ปานกลาง
8.พันธุ์ยางปลอมปน	13 (4.90)	17 (6.40)	108 (41.00)	126 (47.70)	0.69	0.801	ไม่มีปัญหา
9.ความแห้งแล้ง	15 (5.70)	35 (13.30)	174 (65.90)	40 (15.10)	1.09	0.710	น้อย
10.การพังทลายของดิน	1 (0.40)	39 (14.80)	88 (33.30)	136 (51.50)	0.64	0.742	ไม่มีปัญหา
11.น้ำป่าไหลหลาก	1 (0.40)	31 (11.70)	113 (42.80)	119 (45.10)	0.67	0.692	ไม่มีปัญหา
12.ไฟป่า	139 (52.50)	51 (19.40)	44 (16.70)	30 (11.40)	2.13	1.065	ปานกลาง
13.ช่วงเวลากรีดยางพารา	14 (5.30)	22 (8.30)	160 (60.60)	68 (25.80)	0.93	0.742	น้อย
14.การต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้า	151 (57.20)	42 (15.90)	46 (17.40)	25 (9.50)	2.21	1.042	ปานกลาง

ตารางที่ 34 จำนวน และร้อยละของเกษตรกรที่ปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัญหา และอุปสรรคในการปลูกยางพารา (ต่อ)

ปัญหา	ระดับของปัญหา (ร้อยละ)				เฉลี่ย	SD	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี			
15.ราคาผลผลิตที่ได้เทียบกับราคาท้องตลาด	132 (50.00)	108 (40.90)	24 (9.10)	0 (0.00)	2.41	0.652	มาก
16.จุดรับซื้อไม่เพียงพอต่อความต้องการ	17 (6.50)	29 (11.00)	177 (67.00)	41 (15.50)	1.08	0.720	น้อย
17.ความชำนาญในการผลิตยาง	14 (5.30)	22 (8.30)	159 (60.20)	69 (26.20)	0.93	0.744	น้อย
18.แรงงานในการผลิต	165 (62.50)	43 (16.30)	38 (14.40)	18 (6.80)	2.34	0.962	มาก
19.การสูญหายของผลผลิต	14 (5.30)	22 (8.30)	163 (61.70)	65 (24.70)	0.94	0.735	น้อย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการปลูกและการผลิตยางพาราของเกษตรกร 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร 3) ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร ในการปลูกยางพารา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามที่ประกอบด้วยส่วนที่เป็นข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร, คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร โดยแบ่งเป็นปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคนิค และคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะในการปลูกยางพาราของเกษตรกร ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากแบบสอบถามจำนวน 264 ชุด ประชากรทั้งหมด คือ เกษตรกรผู้ที่สมัครเข้าร่วม โครงการส่งเสริมอาชีพใหม่ เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS ปี 2556 อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 64.77 ส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 31.44 มีสถานภาพสมรส จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 77.65 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 ปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีรายได้ต่ำกว่า 200,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 35.23 มีหนี้สินอยู่ระหว่าง 100,001 – 200,000 บาท จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 50.76

ส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 69.70 มีขนาดสวนยางพารา 11 – 20 ไร่ มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 – 6 คน จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 มีแรงงานในครัวเรือน 3 - 4 คน มีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 31.06 มีอาชีพเกษตรกรรมก่อนจะปลูกยางพารา มีจำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 81.06 มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา 6 - 10 ปี มีจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 49.62 ส่วนใหญ่ได้รับแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสารการปลูกยางพาราจากผู้นำท้องถิ่น มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคนิค

1. ปัจจัยทางด้านกายภาพที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยสรุปแล้วทุกข้ออยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนประเด็นย่อยมีดังนี้ คือ

- การปลูกยางพาราเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่า
- ต้นยางชำถุงที่ได้รับมีคุณภาพดี
- ปลูกยางพาราเพื่อจับจองพื้นที่ทำกิน
- แหล่งน้ำเพียงพอต่อการปลูกการผลิต
- ความสะดวกในการขนส่งผลผลิตไปยังแหล่งรับซื้อยางพารา
- ดินอุดมสมบูรณ์
- ขนาดพื้นที่ปลูกมีความเหมาะสม
- เดินทางไปสวนยางสะดวก

2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนประเด็นย่อยมีดังนี้ คือ

2.1 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่

- สามารถทำเพื่อเสริมรายได้
- การมีพ่อค้ามารับซื้อผลผลิตถึงสวนยางพารา
- มีการประกันราคายางพาราโดยรัฐบาล
- รายได้จาก การปลูกยางช่วยลดภาระหนี้สิน

- ราคาขางพารามีความแน่นอน
- ระดับราคาขางพารามีความเหมาะสม
- ราคาปุ๋ย สารเคมีกำจัดแมลง โรคพืช มีความเหมาะสม
- ค่าแรงงานในการปลูก กรีดขางพารามีความเหมาะสม
- พืชเดิมที่ปลูกไม่ได้ราคา

2.2 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่

- มีผลต่อสิทธิการถือครองที่ดิน
- มีความเสี่ยงน้อยที่ผลผลิตขางจะสั้นตลาด
- ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีความเหมาะสม
- ต้นทุนรวมการปลูกขางมีความเหมาะสม
- มีแหล่งเงินทุน

3. ปัจจัยทางด้านสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกขางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนประเด็นย่อยมีดังนี้ คือ

3.1 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่

- ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรผู้ปลูกขางพารา
- มีกลุ่มผู้ปลูกขางพาราให้การสนับสนุน
- มีเกษตรกรตัวอย่างในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการทำสวนขางพารา
- ครอบครัวสนับสนุน
- คนในหมู่บ้านสนับสนุน
- มีเกษตรกรคนอื่นปลูก
- ทำให้สมาชิกในครัวเรือนออกไปหางานทำนอกพื้นที่น้อยลง
- ได้รับการแนะนำส่งเสริมจากผู้นำชุมชน
- มีเวลาว่างจากอาชีพหลัก
- รายได้จากกรีดขางเพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- มีทายาทที่จะสืบทอดการทำสวนขาง

3.2 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่

- มีแรงงานในครัวเรือนเพียงพอ

4. ปัจจัยทางด้านเทคนิคที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนประเด็นย่อยมีดังนี้ คือ

4.1 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่

- มีการอบรมการปลูกยางพารา
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมคอยให้คำแนะนำปรึกษาสม่ำเสมอ
- รัฐบาลมีนโยบายการส่งเสริมการปลูกยางพารา
- การปลูกยางพาราไม่ยุ่งยากซับซ้อน
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกตรวจติดตามสม่ำเสมอ
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมดูแลเอาใจใส่ดี
- มีแหล่งความรู้ในท้องถิ่น
- มีเครื่องทุ่นแรงหรือเครื่องจักรกลเป็นของตนเอง
- มีความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารยางพารา
- มีการสนับสนุนวัตถุดิบในการผลิต
- มีการขยายเขตไฟฟ้ามาถึงสวนยาง

4.2 ประเด็นที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่

- มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยการนำตัวแปรอิสระ 9 ตัวแปร เข้าในสมการแล้วคำนวณโดยใช้วิธีปกติ (Enter) ปรากฏว่าได้ค่า $F = 42.448$, $Sig = 0.000$ หมายความว่ามีความสัมพันธ์อย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในรูปเชิงเส้น เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple coefficient of determination, R^2) ปรากฏว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.449 หมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปร (การเปลี่ยนแปลง) ของตัวแปรตาม (ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร) ได้ร้อยละ 44.90 ในบรรดาตัวแปรอิสระที่นำเข้ามาสมการ 9 ตัวแปร มีตัวแปรจำนวน 2 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือต่ำกว่า คือรายได้เฉลี่ย และหนี้สิน โดยตัวแปรทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์ สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ ได้ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9$$

การตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร = $4.131 - 0.021(\text{เพศ}) - 0.005(\text{อายุ}) + 0.017(\text{ระดับการศึกษา}) - 0.045(\text{รายได้เฉลี่ย}) + 0.082(\text{หนี้สิน}) + 0.001(\text{ขนาดสวนยางพารา}) + 0.005(\text{จำนวนสมาชิกในครัวเรือน}) + 0.021(\text{แรงงานในครัวเรือน}) + 0.112(\text{ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา})$

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการศึกษา เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

ปัจจัยทางด้านกายภาพ

จากการศึกษาพบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจุฑพล ทองบุตร (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัด

ศรีสะเกษ ซึ่งผลการศึกษาในด้านระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา และสอดคล้องกับการศึกษาของยุทธพงษ์ ยอดชมพู (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร และสอดคล้องกับการศึกษาของถาวร สุภาวงศ์ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเพศและระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกร และสอดคล้องกับการศึกษาของภาณุวัฒน์ ไชยมะโน (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่าเพศ และอายุไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการฯ และสอดคล้องกับการศึกษาของนพรัตน์ เถระ (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้งของเกษตรกรในจังหวัดแพร่ พบว่าอายุไม่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ย และหนี้สิน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร แต่ขนาดสวนยางพารา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจตุพล ทองบุตร (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจปลูกยางพารา ส่วนขนาดสวนยางพาราไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร และสอดคล้องกับการศึกษาของยุทธพงษ์ ยอดชมพู (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าขนาดพื้นที่ปลูกไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร และสอดคล้องกับการศึกษาของถาวร สุภาวงศ์ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจในการเข้าร่วมกลุ่มผลิตกาแฟคั่วบดของเกษตรกร และสอดคล้องกับการศึกษาของภาณุวัฒน์ ไชยมะโน (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่าขนาดพื้นที่ปลูกไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการฯ

ปัจจัยทางด้านสังคม

จากการศึกษาพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของยุทธพงษ์ ยอดชมพู (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าจำนวนสมาชิก และจำนวนแรงงานในครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร และสอดคล้องกับการศึกษาของนพรัตน์ เถระ (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้งของเกษตรกรในจังหวัดแพร่ พบว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง

ปัจจัยทางด้านเทคนิค

จากการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ในการปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของยุทธพงษ์ ยอดชมพู (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร และสอดคล้องกับการศึกษาของภาณุวัฒน์ ไชยมะโน (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่าประสบการณ์ในการทำเกษตรไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการฯ

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ได้เสนอถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ซึ่งเป็นข้อมูลค่าเฉลี่ยระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก และปานกลางในการปลูกยางพารา ได้แก่ ราคาผลผลิตที่ได้เทียบกับราคาท้องตลาดและแรงงานในการผลิต การต่อราคาผลผลิตกับพ่อค้า ไฟป่า ต้นยางโค่นล้ม และวัชพืชในสวนยางพารา

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

1. ควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้ในการปลูกยางพาราแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมพื้นที่ปลูก วิธีการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมทั้งแนะนำวิธีการและเทคนิค ประโยชน์ของสารเคมีแต่ละชนิด เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ เข้าใจ และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
2. ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูกจำหน่ายแก่สมาชิก เป็นที่พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ รวมถึงเป็นแหล่งรวบรวมหาตลาดจำหน่ายผลผลิตให้แก่เกษตรกร
3. ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยางพาราแก่เกษตรกรสม่ำเสมอ ทันเวลา
4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรจัดทำตารางการเยี่ยมเยียนเกษตรกรให้ชัดเจน ทัวถึง และเข้าไปเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ
5. รัฐบาลควรให้ความสนใจอย่างจริงจัง และมีการพุงราคาขายพาราเมื่อมีราคาตกต่ำ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. การตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร จะขึ้นอยู่กับที่ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและมีตัวอย่างของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นในการที่จะส่งเสริมการปลูกยางพารานั้น ต้องอาศัยเกษตรกรที่ปลูกยางพาราอยู่แล้วชักชวนเพื่อนบ้านด้วยกัน เนื่องจากเกษตรกรจะมีความเชื่อใจกันอยู่แล้ว และยังได้เห็นถึงผลที่เกษตรกรที่ทำอยู่แล้วได้รับก็จะยิ่งทำให้เกษตรกรรายใหม่ๆ มั่นใจและเกิดความสนใจที่เข้าร่วมปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้น
2. การมีการอบรมการปลูกยางพารา และการให้ความรู้เกษตรกรก่อนที่จะปลูกยางพารา จะส่งผลให้เกษตรกรมีความเชื่อมั่นในการปลูกยางพารา
3. เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินเป็นจำนวนมาก ควรมีการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร
4. เกษตรกรมีการใช้เงินกู้ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นควรมีการสำรวจและมีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สินของเกษตรกร

อื่นๆ

จากตารางที่ 7 ข้อมูลเปรียบเทียบรายได้การปลูกยางพารากับพืชชนิดอื่นๆ เกษตรกรชาวสวนยางพาราจังหวัดพะเยา มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ยรายละ 10 ไร่ ใน 1 ปีสามารถกรีดยางได้ 8 เดือน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี 260 กิโลกรัม ผลผลิตรวม 2,600 กิโลกรัม เฉลี่ยกิโลกรัมละ 100 บาท (ราคา ณ เดือนพฤศจิกายน 2554) ในระยะเวลา 1 ปี เกษตรกรจะมีรายได้รวม 260,000 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือนๆ ละ 21,666 บาท ปัจจุบันราคายางพาราลดลงมาอยู่ที่ กิโลกรัมละ 52 บาท (ราคา ณ เดือนมิถุนายน 2558) ทำให้เกษตรกรจะมีรายได้รวม 135,200 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือนๆ ละ 11,266 บาท

จากปัจจัยทางด้านกายภาพที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เกษตรกรได้ตอบการปลูกยางพาราเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่า อยู่ในเกณฑ์มาก แต่สวนยางพาราไม่ใช่ป่าไม้ (Forest) ตามแนวคิดของนักวิชาการป่าไม้ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ป่าไม้ (Forest Land) บริเวณดังกล่าวถูกบุกรุกแผ้วถาง และปลูกยางพาราพื้นที่ดังกล่าวนั้นยังคงเป็นพื้นที่ป่าไม้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ที่มีส่วนร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพใหม่ เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS กับเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ เพื่อทราบความคิดเห็นของเกษตรกร ปัญหาอุปสรรค ข้อดีและข้อเสีย เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงการส่งเสริมการปลูกยางพาราให้เป็นระบบที่ยั่งยืนสืบไป
2. ควรมีการศึกษาถึงโครงการส่งเสริมทางการเกษตรของพืชเศรษฐกิจใหม่ที่มีอนาคตทางการตลาด ที่เกษตรกรมีความสนใจและมีโอกาสเลือกปลูกเพิ่มมากขึ้น หรือปลูกทดแทนพืชหลักที่มีปัญหาด้านการตลาด
3. เกษตรกรมีขนาดสวนยางพาราเฉลี่ยที่ 17.37 ไร่ ควรมีการศึกษาและให้ข้อมูลเรื่องจุดคุ้มค่าของการกรีดยางพาราต่อ 1 ครัวเรือน

เอกสารอ้างอิง

- [กรมวิชาการเกษตร, 2540] กรมวิชาการเกษตร, *คำแนะนำพันธุ์ยาง*, กรุงเทพฯ: ฝ่ายถ่ายทอดเทคโนโลยีส่วนการผลิต สถาบันวิจัยยาง, 2540
- [กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2556] สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดพะเยา, “ตลาดการณ์ภาพรวมยางพาราไทยปี 2557,” เอกสารอัดสำเนา, ตุลาคม 2556
- [กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544] กัลยา วานิชย์บัญชา, *การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วย SPSS for Window*, กรุงเทพฯ, 2544
- [กตวิษ กัณธา, 2548] กตวิษ กัณธา, *การเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ*, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, กันยายน 2548
- [จตุพล ทองบุตร, 2553] จตุพล ทองบุตร, *การเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ*, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2553
- [ถาวร สุภาวงศ์, 2550] ถาวร สุภาวงศ์, *การเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ*, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, กันยายน 2550
- [นพรัตน์ เถระ, 2546] นพรัตน์ เถระ, *การเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ*, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, พฤษภาคม 2546
- [พงศ์ปิยะ ปิยสิรานนท์, 2548] พงศ์ปิยะ ปิยสิรานนท์, *ยางพารา*, กรุงเทพฯ: กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่พืชไร่ สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน, 2548
- [ภาณุวัฒน์ ไชยมะโน, 2548] ภาณุวัฒน์ ไชยมะโน, *การเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ*, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, กุมภาพันธ์ 2548

- [มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา
พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530
- [มานะชัย สังข์วาทิน, 2549] มานะชัย สังข์วาทิน, คู่มือการทำสวนยางพารา, กรุงเทพฯ: อักษรสยาม
การพิมพ์, 2549
- [มุกดา ชาติปัญญาชัย, 2540] มุกดา ชาติปัญญาชัย, จิตวิทยาทั่วไป, เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยา คณะ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540
- [ยุดา รักไทย, 2540] ยุดา รักไทย, เทคนิคการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ, กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ก
เปอร์เนท จำกัด, 2540
- [ยุทธพงษ์ ยอดชมพู, 2552] ยุทธพงษ์ ยอดชมพู, การเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์และรายงานการ
ค้นคว้าแบบอิสระ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เมษายน
2552
- [วิจิตร อวาทกุล, 2527] วิจิตร อวาทกุล, หลักการส่งเสริมการเกษตร, กรุงเทพฯ: O.S. Printing House
Co, Ltd., 2527
- [วิระพล สุวรรณนันทน์และวุฒิชัย จำนง, 2523] วิระพล สุวรรณนันทน์และวุฒิชัย จำนง, พฤติกรรมการ
ตัดสินใจ, กรุงเทพฯ: บารมีการพิมพ์ โอเดียนสโตร์,
2523
- [ศรีสุรางค์ ทินะกุลและสมจิตต์ รัตนอุดมโชค, 2542] ศรีสุรางค์ ทินะกุลและสมจิตต์ รัตนอุดมโชค,
โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาและการส่งเสริม
การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา, 2542
- [สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, 2556] สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, “ยางพารา,”
วารสารยางพารา, ปีที่ 34, ฉบับที่ 1, พ.ศ.2556, หน้า 1

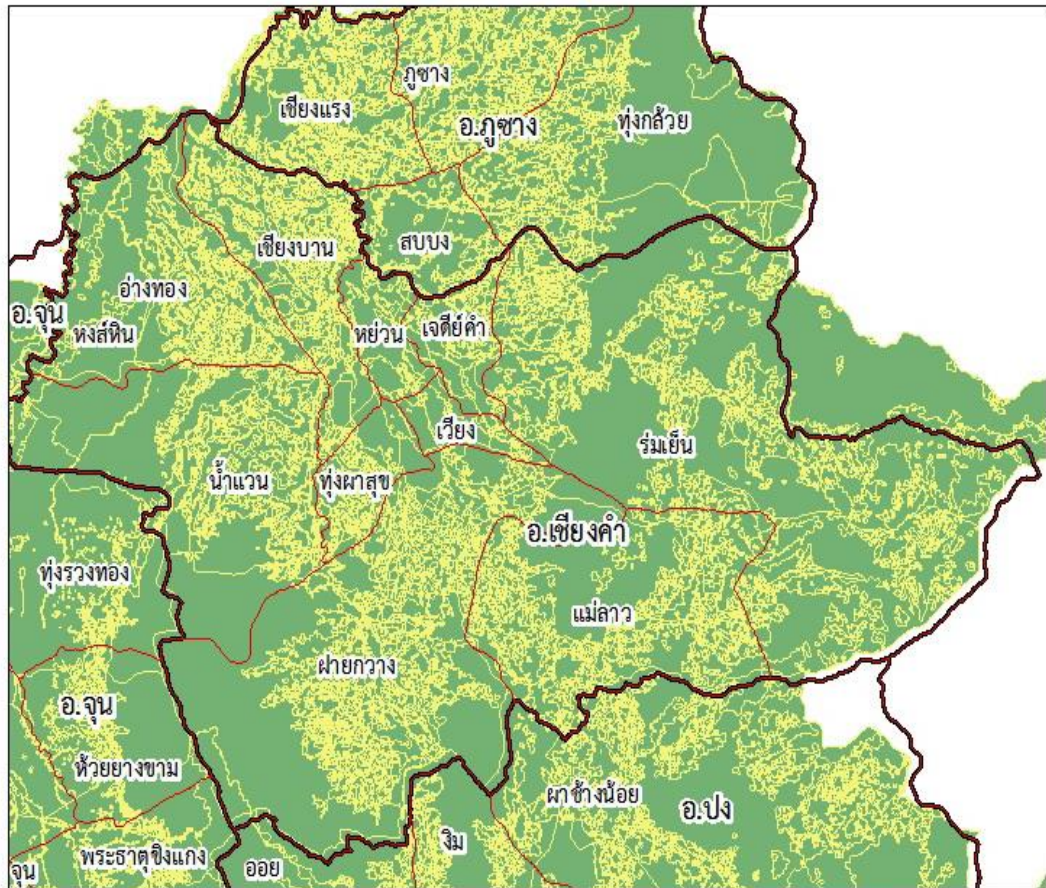
- [สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, 2546] สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, “โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพะเยา ครั้งที่ 2/2546,” การประชุม ณ ศาลากลางจังหวัดพะเยา, วันที่ 18 กรกฎาคม 2546
- [สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, 2554] สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, “ข้อมูลผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูก ยางพารา ในปี พ.ศ. 2552-2553,” <http://www.phayao.doae.go.th>, 25 กรกฎาคม 2557
- [สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, 2556] สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, “การส่งเสริมการปลูกยางพาราในพื้นที่จังหวัดพะเยา,” เอกสารอัดสำเนา, กุมภาพันธ์ 2556
- [สำนักงานเกษตรอำเภอเชียงคำ, 2556] สำนักงานเกษตรอำเภอเชียงคำ, “สรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพใหม่เพื่อสนับสนุนฐานเศรษฐกิจ GMS (ส่งเสริมการปลูกยางพารา) ของสำนักงานเกษตรอำเภอเชียงคำ,” เอกสารอัดสำเนา, มีนาคม 2556
- [สุชิน ฉิมไทย, 2536] สุชิน ฉิมไทย, การเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536
- [เสาวภา ธรรมบุตร, 2525] เสาวภา ธรรมบุตร, การเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 2 แผนที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

**แบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอเชียงคำ
จังหวัดพะเยา**

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพการสมรส โสด

สมรส

หม้าย, หย่า, แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

ปวช.

ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. พันธุ์ยางที่ปลูก

RRIM 600

RRIT 251

อื่นๆ (ระบุ).....

6. รายได้เฉลี่ยต่อปี.....บาท

7. หนี้สิน.....บาท

8. แหล่งเงินทุน

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)   ธนาคารพาณิชย์
- สหกรณ์การเกษตร   อื่นๆ(ระบุ).....

9. ขนาดสวนยางพารา.....ไร่

10. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

11. แรงงานในครัวเรือน.....คน

12. อาชีพเดิมก่อนจะปลูกยางพารา

- เกษตรกรรม   รับราชการ
- ค้าขาย   รับจ้าง
- อื่นๆ (ระบุ).....

13. ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา.....ปี

14. รับรู้ข้อมูลข่าวสารการปลูกยางพาราจากแหล่งใด

- เพื่อนบ้าน   สมาชิกในครัวเรือน
- หอกระจายข่าว   วิทยุ
- โทรทัศน์   เจ้าหน้าที่ส่งเสริม
- ผู้นำท้องถิ่น   กลุ่มผู้ปลูกยางพารา
- อื่นๆ(ระบุ).....

ตอนที่ 2 การตัดสินใจปลูกยางพารา

คำชี้แจง กรุณาเลือกระดับความคิดเห็นในเหตุผลต่างๆที่ทำให้ท่านตัดสินใจปลูกยางพาราใน ระดับมาก น้อยเพียงใด

เหตุผลที่ตัดสินใจปลูกยางพารา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
ปัจจัยทางด้านกายภาพ					
1.ต้นยางชำถุงที่ได้รับมีคุณภาพดี					
2.ดินอุดมสมบูรณ์					
3.ขนาดพื้นที่ปลูกมีความเหมาะสม					
4.แหล่งน้ำเพียงพอต่อการปลูก การผลิต					
5.เดินทางไปสวนยางสะดวก					
6.ความสะดวกในการขนส่งผลผลิต ไปยังแหล่งรับซื้อยางพารา					
7.การปลูกยางพาราเป็นการเพิ่ม พื้นที่ป่า					
8.ปลูกยางพาราเพื่อจับจองพื้นที่ ทำกิน					
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ					
1.มีแหล่งเงินทุน					
2.สามารถทำเพื่อเสริมรายได้					
3.ระดับราคายางพารามีความ เหมาะสม					
4.ราคายางพารามีความแน่นอน					
5.มีผลต่อสิทธิการถือครองที่ดิน					
6.ราคาปุ๋ย สารเคมีกำจัดแมลง โรคพืช มีความเหมาะสม					

เหตุผลที่ตัดสินใจปลูกยางพารา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
7.ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีความเหมาะสม					
8.ต้นทุนรวมการปลูกยางมีความเหมาะสม					
9.ค่าแรงงานในการปลูก กรีดยางพารามีความเหมาะสม					
10.รายได้จากการปลูกยางช่วยลดภาระหนี้สิน					
11.พืชเดิมที่ปลูกไม่ได้ราคา					
12.มีการประกันราคายางพาราโดยรัฐบาล					
13.การมีพ่อค้ามารับซื้อผลผลิตถึงสวนยางพารา					
14.มีความเสี่ยงน้อยที่ผลผลิตยางจะล้นตลาด					
ปัจจัยทางด้านสังคม					
1.มีเกษตรกรคนอื่นปลูก					
2.ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา					
3.ครอบครัวสนับสนุน					
4.คนในหมู่บ้านสนับสนุน					
5.มีกลุ่มผู้ปลูกยางพาราให้การสนับสนุน					
6.มีทายาทที่จะสืบทอดการทำสวนยาง					
7.มีแรงงานในครัวเรือนเพียงพอ					

เหตุผลที่ตัดสินใจปลูกยางพารา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
8.ทำให้สมาชิกในครัวเรือนออกไปทำงานทำนอกพื้นที่น้อยลง					
9.มีเวลาว่างจากอาชีพหลัก					
10.มีเกษตรกรตัวอย่างในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการทำสวนยางพารา					
11.ได้รับการแนะนำส่งเสริมจากผู้นำชุมชน					
12.รายได้จากการกรีดยางเพียงพอต่อการดำรงชีวิต					
ปัจจัยทางด้านเทคนิค					
1.มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา					
2.เจ้าหน้าที่ส่งเสริมคอยให้คำแนะนำปรึกษาสม่ำเสมอ					
3.เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกตรวจติดตามสม่ำเสมอ					
4.เจ้าหน้าที่ส่งเสริมดูแลเอาใจใส่ดี					
5.มีการสนับสนุนวัตถุดิบในการผลิต					
6.มีแหล่งความรู้ในท้องถิ่น					
7.มีความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารยางพารา					
8.มีการอบรมการปลูกยางพารา					
9.การปลูกยางพาราไม่ยุ่งยากซับซ้อน					

เหตุผลที่ตัดสินใจปลูกยางพารา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
10. มีเครื่องทุ่นแรงหรือเครื่องจักรกลเป็นของตนเอง					
11. มีการขยายเขตไฟฟ้ามาถึงสวนยาง					
12. รัฐบาลมีนโยบายการส่งเสริมการปลูกยางพารา					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3.1 ท่านคิดว่าการปลูกยางพารามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

ปัญหาและอุปสรรคในปลูกยางพารา	ระดับผลที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในปลูกยางพารา			
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	ไม่มี (0)
1. วัชพืชในสวนยางพารา				
2. โรคของต้นยางพารา				
3. สัตว์ศัตรูของต้นยางพารา				
4. สารเคมีที่ใช้เพื่อรักษาโรคนยางพารา				
5. ราคาอุปกรณ์สำหรับกรีดยางพารา				
6. การปลูกซ่อมยางพารา				
7. ต้นยางโค่นล้ม				
8. พันธุ์ยางปลอมปน				
9. ความแห้งแล้ง				
10. การพังทลายของดิน				
11. น้ำป่าไหลหลาก				
12. ไฟป่า				
13. ช่วงเวลากรีดยางพารา				

ปัญหาและอุปสรรคในปลูกยางพารา	ระดับผลที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในปลูกยางพารา			
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	ไม่มี (0)
14.การต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้า				
15.ราคาผลผลิตที่ได้เทียบกับราคาท้องตลาด				
16.จุดรับซื้อที่มีเพียงพอต่อความต้องการ				
17.ความชำนาญในการผลิตยาง				
18.แรงงานในการผลิต				
19.การสูญหายของผลผลิต				

3.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นายอรรถพล มนต์รี
วัน เดือน ปี เกิด	13 สิงหาคม พ.ศ. 2527
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2544-2546 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2547-2550 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพืชไร่นา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2550 เจ้าหน้าที่ ส่วนอุทยาน สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ 15 (เชียงราย) พ.ศ. 2551-2552 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมประจำแปลงผลิต บริษัทมอนซานโต้ ไทยแลนด์ จำกัด พ.ศ. 2552-2554 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการขาย บริษัทแปซิฟิคเมล็ดพันธุ์ จำกัด พ.ศ. 2555-2557 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

